საქართველოს რესპუბლიკა

დაარსებულია 1918 წელს.

პარასკევი, 28 აპრილი, 2006 წელი.

№ 83 (5421)

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@gol.ge

ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika

ფასი 50 თეთრი.

იმისთანა წმინდა საქმეში, როგორიც ბეჭდვითი სიტყვაა, ტყუილებით და ჭორებით ხალხის გაცანა ყველა უკადრისობაზე უსამაგლესია.

უაქი სიჭულვილისა

რუსეთმა ფაშიზმი დაამარცხა გერმანიაში, ახლა კი აღორძინა საკუთარ ქვეყანაში

იხ. მე-6 გვ.

ფალსიფიკაციამ დიდი სატკივარი გაგვიჩინა

იხ. მე-4-5 გვ.

ქართული უცხო ენაა?

იხ. მე-2 გვ.

ჩვენი სასამართლო სიმართლის მსახურად უნდა იქცეს

იხ. მე-10 გვ.

სირცხვილის გრძნობა არა გაქვთ?

იხ. მე-2 გვ.

დამიმტკიცეთ მამობა!

იხ. მე-12 გვ.

ქართველები რუსეთის რისხვას იმკიან

იხ. მე-11 გვ.

გოგა ხაინდრავა:

დაბრუნდება მხოლოდ ის, ვინც საქართველოს სამშობლოდ მიიჩნევს

იხ. მე-2 გვ.

ვინ მოიყვანა ბენდუქიძე ჩვენი ბედის განსაკარგავად?

იხ. მე-3 გვ.

ჟურნალისტი ირაკლი პეტრიაშვილი

რა აკვირვებს ქალს, რომელმაც ომის საშინელება გამოიარა

იხ. მე-10 გვ.

◉ ინფორმაცია

საზღვრის დაცვის პოლიციაც გვეყოლება

უახლოეს მომავალში საქართველოში საზღვრის დაცვის პოლიცია ჩამოყალიბდება, რომელიც საზღვრის დაცვის დეპარტამენტს ჩაენაცვლება.

ეს განცხადება გუშინ საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის თავმჯდომარე ბადრი ბიწაძემ პარლამენტის საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტის სხდომაზე, „თავდაცვის შესახებ“ კანონსა და მისგან გამომდინარე კანონებში შესატანი ცვლილებების პროექტის განხილვისას გააკეთა.

როგორც ბადრი ბიწაძემ განმარტა, ცვლილებების პროექტი საზღვრის დაცვის დეპარტამენტში მომზადდა და საკანონმდებლო ინიციატივის სახით საქართველოს პარლამენტს გადაეგზავნა.

მისივე განცხადებით, 2006 წლის ბოლომდე საზღვრის დაცვის დეპარტამენტს, რომელიც გამოვა თავდაცვის სამინისტროს დაქვემდებარებიდან და მხოლოდ შინაგან საქმეთა სამინისტროს დაექვემდებარება, ექნება ახალი ფორმები და ახალი სპეციალური წოდებები, როგორიცაა სასაზღვრო პოლიციის ლეიტენანტი და ა.შ.

როგორც ბადრი ბიწაძემ აღნიშნა, სასაზღვრო პოლიციას დაევალება ნარკოტიკების და კონტრაბანდის წინააღმდეგ ბრძოლა, როგორც სახმელეთო, ისე საზღვაო საზღვარზე.

ქართული უცხო ენაა?

ჭუბურხინჯის გუშინდელ ოთხმხრივ შეხვედრაზე აფხაზური მხარის წარმომადგენელმა რუსლან ქიშმარიამ უარყო გავრცელებული ინფორმაცია იმის თაობაზე, თითქოს გალის რაიონის სკოლებში ქართული ენის სწავლება აიკრძალა.

რუსლან ქიშმარიას განცხადებით, გაძლიერებულად ისწავლება აფხაზური ენა და სხვა საგნების ათვისება მიმდინარეობს აფხაზურ ენაზე, ხოლო ქართული ენა ჩვეულებრივად ისწავლება, როგორც ერთ-ერთი უცხო ენა.

ინტერპრესნიუსი

◉ რეპატრიაცია

გოგა ხაინდრავა: დაბრუნდება მხოლოდ ის, ვინც საქართველოს სამშობლოდ მიიჩნევს

სახელმწიფო მინისტრმა გიორგი ხაინდრავამ თურქეთში ოფიციალური ვიზიტის შედეგებზე პრესკონფერენცია გამართა, რომელსაც ესწრებოდნენ საერთაშორისო ორგანიზაცია „ვათანის“ ხელმძღვანელი სულეიმან ბარბაქაძე და სახელმწიფო მინისტრის მრჩეველი თეიმურაზ ლომთაძე.

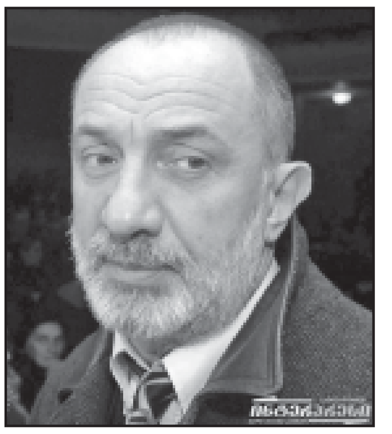

გოგა ხაინდრავას თქმით, თურქეთში ვიზიტის მთავარი თემა იყო დეპორტირებულ მაჰმადიან მესხთა რეპატრიაციის საკითხი, რაც ევროსაბჭოში გასაწევრიანებლად საქართველოს ერთ-ერთი ვალდებულებაა. ამ თემაზე ცხრა თვის განმავლობაში ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტროსთან ერთად რეპატრიაციის სახელმწიფო კომისია მუშაობდა. ამ პროცესში ჩართული იყო ევროპის უმცირესობათა ცენტრი, მესხთა ერთ-ერთი მძლავრი გაერთიანება „ვათანი“.

გოგა ხაინდრავა ფიქრობს, რომ ამ ეტაპზე საკითხი მაქსიმალურად შესწავლილია. კომისიის წევრები შეხვდნენ არა მარტო თურქეთში, არამედ სხვადასხვა ქვეყანასა და ქალაქში განსახლებულ ადამიანებს, მათ ცხოვრებასა და პრობლემებს გაეცნენ.

პრესკონფერენციაზე სახელმწიფო მინისტრმა ყურადღება გაამახვილა უშუალოდ თურქეთში ვიზიტზე და ამ პრობლემის მიმართ ქვეყნის მესვეურთა დამოკიდებულებაზე.

გოგა ხაინდრავამ საქართველოს ხელისუფლების უმთავრეს პრიორიტეტს გაუსვა ხაზი: რეპატრიაცია ეტაპობრივად განხორციელდება მთელი საქართველოს ტერიტორიაზე, სახელმწიფო პროგრამით გაწერილი ნორმებითა და რეჟიმით, ანუ ჩამოსახლდებიან ის ადამიანები, რომლებიც საქართველოს სამშობლოდ მიიჩნევენ. ამ ეტაპზე გამორიცხულია მათი მესხეთში დაბრუნება.

საქართველოს ხელისუფლება სხვადასხვა ქვეყანაში მცხოვრები ქართველების დაბრუნებასაც გეგმავს, მაგალითად, ირანში 400-450 ათასი ეთნიკური წარმოშობის ქართველი სახლობს, ხოლო რუსეთში ბოლო 15 წლის განმავლობაში სავარაუდოდ, 700-800 ათასამდე ქართველი წავიდა: „ჩვენი მთავარი ამოცანაა: ვინც საქართველო დატოვა, მაგრამ მას საკუთარ სამშობლოდ მიიჩნევს, უნდა დაბრუნდეს თავის ქვეყანაში“, – ამბობს გოგა ხაინდრავა.

მან პრესკონფერენციაზე ჟურნალისტებს სრული პასუხისმგებლობით ისიც აცნობა, რომ ყველა ქვეყანაში მოიძიეს დეპორტირებულ მესხთა შესახებ ინფორმაცია. არსებითია, რომ ეს თემი არსად არ შემჩნეულა ქურდობა-ყაჩაღობაში, ნარკოტიკების მოხმარებასა და სხვა დანაშაულში. იმავდროულად ეს ადამიანები შრომისმოყვარეობითაც გამოირჩევიან.

გოგა ხაინდრავა ფიქრობს, რომ რეპატრიაციის პროცესი რეალურად იოლად არ განხორციელდება, რადგან მას წინ უნდა უძღვოდეს ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება, ეკონომიკის გაძლიერება. არ შეიძლება ისინი კარვებში დასახლდნენ, მათ სახლები მაინც უნდა დახვდეს.

„ჩვენთვის არსებითია თავად ფაქტი, რომ საქართველომ მათი ჩამოსახლების პროცესი დაიწყოს. მომზადებულია და სტრასბურგში საბოლოო ექსპერტიზას გადის კანონი რეპატრიაციის შესახებ. არსებობს რეპატრიაციის ჩამოყალიბებული პროგრამაც“, – განმარტავს გოგა ხაინდრავა და იქვე დასძენს, რომ ამ პროცესის განხორციელება მრავალ ფაქტორზე იქნება დამოკიდებული. 90-იანი წლების დასაწყისში ათასამდე ადამიანის ჩამოსახლება სავალალო შედეგებით დასრულდა – მათ ხელმეორედ მოუწიათ დეპორტირება. „ეს ჩვენი სირცხვილია“, – ამბობს გოგა ხაინდრავა.

სახელმწიფო მინისტრი არ გამორიცხავს ამ საკითხში თურქეთის მხარდაჭერას, პირიქით, – თურქეთს ერთ-ერთ პირველს გამოუხატავს თანადგომა. ძალზე სერიოზული გეგმები დასახულა. თურქეთის განვითარების ფონდს უშუალოდ დაევალა საქართველოში ჩამოსვლა. „თურქეთის ხელისუფლებას გავაცანით საქართველოს პოზიცია: აუცილებელია თურქეთის გააქტიურება საერთაშორისო ასპარეზზე, რათა ამ პროცესში რაც შეიძლება მეტი ქვეყანა ჩაერთოს. ეს აქტიურობა ფინანსების მოსაძიებლად არის საჭირო.

მართალია, გარკვეულ თანხებს საქართველოს ბიუჯეტი გაიღებს, მაგრამ ეს ზღვაში წვეთია. ახლა მთავარია დემოგრაფიული რუკის შედგენა და საინფორმაციო ბანკის შექმნა. მალე საქართველოდან განსახლებულ ნებისმიერ ოჯახს ინტერნეტ-საიტზე საკუთარი ოჯახის შესახებ, 200 წლის „მოცულობით“, ამომწურავი ინფორმაციის მოძიების საშუალება ექნება“, – უთხრა ჟურნალისტებს გოგა ხაინდრავამ.

საქართველოდან განსახლებული 92 ათასი ადამიანი საკუთარი ოჯახისა და წარმომავლობის შესახებ ყველა ინფორმაციას ინტერნეტში მოიძიებს, შემდეგ თვითონ გადაწყვეტს, ჩამოსახლდეს თუ არა. ეს მისი ნება იქნება.

გოგა ხაინდრავა დარწმუნებულია, რომ განსახლებულთა 90 პროცენტი ქართული წარმოშობისაა, თუმცა მათ შორის იყვნენ ქურთებიც და კავკასიური ერის სხვა წარმომადგენლებიც. სახელმწიფო მინისტრის თქმით, უამრავ ნაკლთან ერთად საბჭოთა წყობას ღადებითიც ჰქონდა, თუნდაც ის, რომ ზედმიწევნით ზუსტად აღნუსხავდნენ გასახლებულთა რაოდენობას. ახლა რეპატრიაციის სახელმწიფო კომისიას „გურჯისტანის ვილაიეთის“ მაშინდელი დავთარი დიდად დაეხმარა. ამ დავთარში ინფორმაცია ინახება ყველა სახლისა და თემის შესახებ.

„ვინც საკუთარ სამშობლოდ საქართველოს მიიჩნევს, ყველა მათგანისთვის კარი ღია იქნება“, – თქვა ბოლოს სახელმწიფო მინისტრმა.

თამარ შაიშმელაშვილი

◉ ინფორმაცია

ღირდა ასეთი გამოსვლა?

სანქტ-პეტერბურგში, თავრიდის სასახლეში რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს 100 წლისთავისადმი მიძღვნილ სხდომაზე საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე ნინო ბურჯანაძის გამოსვლას რუსი დეპუტატების მხრიდან ხმაური მოჰყვა.

როგორც „ინტერპრესნიუსს“ „სანქტ-პეტერბურგიდან პარლამენტის პრესსამსახურის წარმომადგენელმა აცნობა, რუსი დეპუტატების განსაკუთრებული მღელვარება პარლამენტის თავმჯდომარის გამოსვლის იმ ნაწილს მოჰყვა, როდესაც ნინო ბურჯანაძემ რუსი დეპუტატებისთვის საიუბილეო თარიღის ქართული ღვინით მილოცვა ისურვა.

მიუხედავად იმისა, რომ რუსი დეპუტატები საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის გამოსვლას აგრესიულად შეხვდნენ, ნინო ბურჯანაძემ საკუთარი სიტყვა ბოლომდე დაასრულა.

სირცხვილის გრძნობა არა გაქვთ?

რუსეთის ლიბერალურ-დემოკრატიული პარტიის ლიდერი ვლადიმერ ჟირინოვსკი თვლის, რომ საქართველოს არც სირცხვილის გრძნობა აქვს და არც სინდისი. ამის შესახებ მან ქართველ ჟურნალისტებს სანქტ-პეტერბურგში რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს 100 წლისთავისადმი მიძღვნილ ზეიმზე განუცხადა.

„თქვენ (საქართველოს) არც სირცხვილის გრძნობა გაქვთ და არც სინდისი. თქვენ კიდევ უტიფრად აცხადებთ, რომ დამონებული გვყავდით. ამგვარი განცხადებებისათვის თქვენი მინისტრი უკვე ციხეში უნდა იჯდეს. რუსებს შეიძლება მთელი ფეკალური მასა მიჰყიდო. ეს რუსეთის მიმართ რა დამოკიდებულებაა? ფეკალური მასა თავად ჭამეთ და სვით. მთელი მსოფლიოს წინაშე აღიარეთ, თქვენ ფალსიფიცირებული ღვინო გაქვთ. თქვენ აღიარეთ, და არა ჩვენ. თქვენს მინისტრს წამოცდა, იმიტომ, რომ ის მთლად ნორმალური არ არის. თუ თქვენი ღვინო ფეკალური მასისგან მზადდება, მაშასადამე, თქვენი ღვინო საწამლავია. ვინ არის დამნაშავე? თავად თქვენ“, - თქვა ჟირინოვსკიმ.

გასულ კვირაში ოქრუაშვილმა ტელეეთერში განაცხადა, რომ ქართველ მეღვინეებს რუსეთის ბაზარზე ისეთი ღვინოები გაჰქონდათ, რომელიც ევროპაში არ საღდება, რადგან „რუსეთში ფეკალური მასაც რომ გაიტანოთ, გაიყიდება“.

მაშ, სადღა იცხოვრონ?

აფხაზეთიდან დევნილები ხელისუფლებისგან დევნილთა დისკრიმინაციის შეწყვეტას და აფხაზეთში საქართველოს იურისდიქციის აღდგენამდე მათი თავშესაფრის ხელყოფის აკრძალვას მოითხოვენ.

ამ მოთხოვნით გუშინ დაბა წყნეთში მცხოვრებმა 500-მდე აფხაზეთიდან დევნილმა საპროტესტო აქცია გამართა.

აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის ნუგზარ მგალობლიშვილის განცხადებით, აქციის ჩატარება წყნეთში მცხოვრებმა დევნილებმა მას შემდეგ გადაწყვიტეს, რაც წყნეთში, გურამიშვილის ქუჩის №5-ის გ კორპუსში მცხოვრებ ჯანჯღავებისა და რეხვიაშვილების ოჯახებმა იუსტიციის სამინისტროს თბილისის სააღსრულებლო ბიუროსგან მიიღეს შეტყობინება იმის შესახებ, რომ მათ მიერ დაკავებული ფართიდან გამოსახლება უნდა განეხორციელებინათ, თუმცა აღმასრულებლებმა გადაიფიქრეს.

აქციის ორგანიზატორთა განცხადებით, შესაძლოა აღმასრულებლებმა მათი გამოსახლება იმის გამო გადაიფიქრეს, რომ დევნილთა წინააღმდეგობას წააწყდებოდნენ.

ინტერპრესნიუსი

◉ დავა

„რატომ არ გადამიხადეთ ფული ძროხაში?“

მედია ელოდება, რომ დღეს შრომის კოდექსის შესახებ ბევრს ვიკამათებთო, – ჯანდაცვის კომიტეტის სხდომის დაწყებისთანავე აღნიშნა გიგი წერეთელმა. მართალიც იყო, რადგან ეს ის კანონპროექტია, რომელსაც უამრავი „მტერი“ ჰყავს. მოლოდინის საწინააღმდეგოდ, კოდექსის პრინციპების ირგვლივ მწვავე პოლემიკა არ გამართულა. ჯერ ერთი, დარბაზში თითზე ჩამოსათვლელი ოპოზიციონერი იმყოფებოდა, მეორეც, პირველი მოსმენა იყო, ამდენად, შენიშვნები მხოლოდ პრინციპებს უნდა შეხებოდა და არა მუხლებს. ამიტომ იყო, როცა ვინმე უკმაყოფილებას გამოთქვამდა, გიგი წერეთელი განხილვას სამომავლოდ გადადებდა – მეორე მოსმენის საკითხიაო.

ჯანდაცვის კომიტეტის თავმჯდომარის თქმით, კანონპროექტის ავტორებმა პირველი მოსმენისთვის რამდენიმე შენიშვნა გაითვალისწინეს. მაგალითად, ტერმინები დაქირავებული და დამქირავებელი შეიცვალა დასაქმებულ-დამსაქმებლით. შრომითი ურთიერთობის დაწყების ასაკი 14-დან 16 წლამდე გაიზარდა. ამას გარდა, დეკრეტული შვებულების ანაზღაურება სახელმწიფოს ეკისრება (სურვილის შემთხვევაში, დამსაქმებელს თანხის დამატება შეუძლიაძ. პირველი ვარიანტის თანახმად, ეს ვალდებულება დამსაქმებელს უნდა აეღო საკუთარ თავზე, რაც ქმნიდა საშიშროებას, რომ იგი სამსახურში პოტენციურ დედებს არ აიყვანდა.

ბევრი შენიშვნა იყო გამოთქმული ზეპირი ხელშეკრულების შესახებ, მაგრამ ეს კანონპროექტში ჯერჯერობით არ ასახულა. ამ თემაზე გუშინაც რამდენიმე მოსაზრება გამოითქვა. გიგი წერეთელი დარწმუნებულია, რომ ყოველდღიურ ურთიერთობებში ზეპირი ხელშეკრულებები მოქმედებს და ამის განდევნა შეუძლებელია. ელენე თევდორაძემ დამატებითი მექანიზმები მოითხოვა, გუგული მაღრაძემ კი საჭიროდ მიიჩნია, ზეპირი ხელშეკრულება 7-15 დღის ვადაში წერილობით დამოწმდეს. სხვა შემთხვევაში, მისი აზრით, შეუძლებელი იქნება სასამართლოში შრომითი დავის წარმართვა. კახა ბენდუქიძემ ზეპირი ხელშეკრულებების გასამართლებლად ძროხის ყიდვა-გაყიდვის მაგალითი მოიყვანა – ასეთ დროს წერილობითი ხელშეკრულება ხომ არ იდება. ძროხის ყიდვა რა შუაშიაო, – შორს დაიჭირა გუგული მაღრაძემ, – მე სასამართლო დავაზე ვლაპარაკობო. ძროხის გაყიდვის დროსაც შემიძლია შეგედავოთო, – უპასუხა ბატონმა კახამ და იქვე დაიწყო: – ქალბატონო გუგული, რატომ არ გადამიხადეთ ფული ძროხაში! კიდევ კარგი, „დავამ“ იმ დარბაზიდან სასამართლო დარბაზში არ გადაინაცვლა.

კახა ბენდუქიძე შრომის კოდექსის პროექტით კმაყოფილია. ფიქრობს, რომ ამით შრომის ხელშეკრულებით რეგულირებაზე გადავდივართ. სახელმწიფო მინისტრი ირონიას ჭარბად იშველიებდა (განსაკუთრებულად, პროფკავშირებს კენწლავდაძ, რის გამოც სხდომამ ღიმილ-ღიმილ ჩაიარა. პროექტის პრინციპებზე საუბრისას ბატონი კახა მეტი თვალსაჩინოებისათვის მაგალითებსაც იშველიებდა, რომელთა პერსონაჟადაც გუგული მაღრაძე გამოჰყავდა, ასე რომ, ბოლოს ქალბატონი გუგული დაეჭვდა კიდეც, ისე გადამეკიდა, რამეს ხომ არ მიპირებსო.

ბევრი შენიშვნა გამოითქვა ტერმინოლოგიის შესახებაც. დეპუტატების აზრით, ყველა ტერმინი უნდა განიმარტოს.

სხდომის განმავლობაში რამდენჯერმე წაკინკლავდნენ გიგი წერეთელი და მისი მოადგილე დავით საგანელიძე. ძირითადად, მიკროფონს ვერ იყოფდნენ. – ეს ჯანდაცვის კომიტეტია და გიგის კომიტეტს ნუ დაარქმევო, – მიმართა წერეთელს საგანელიძემ. კომიტეტის თავმჯდომარისა და მოადგილის გაცხარება თანდათან მწვავე დაპირისპირებაში გადაიზარდა. საბოლოოდ, დავით საგანელიძემ თავისი გამოსვლაც არ დაასრულა და სხდომა დატოვა, რაკი წერეთელმა სიტყვა რამდენჯერმე შეაწყვეტინა.

საგანელიძის მტკიცებით, მისი შენიშვნები კომიტეტმა არ მიიღო და არც კანონპროექტის ავტორებს გაუგზავნა. – კომიტეტში ყველაფერს გიგი წერეთელი წყვეტს, ჩემს შეხედულებას არ ითვალისწინებენ, ამიტომ კომიტეტის სხდომაზე ყოფნას აზრი არა აქვსო, – განაცხადა დავით საგანელიძემ. გიგი წერეთელმა მისი პროტესტი არგუმენტების არქონით ახსნა – სათქმელი არაფერი აქვს და იმიტომ გავიდაო. ეგეც არ იყოს, რას წარმოადგენს, რომ მისი ყველა შენიშვნა გავითვალისწინოთო, – დასძინა ცხელ გულზე.

შეიძლება, დავით საგანელიძე ჯანდაცვის კომიტეტის სხვა სხდომებსაც არ დაესწროს, თუმცა, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ მთელი ოპოზიცია გამოუცხადებს ბოიკოტს საკომიტეტო მოსმენებს, ყოველ შემთხვევაში, ჯერჯერობით.

რუსუდან გახარია

როცა მაწონი შავია...

ვინ მოიყვანა ბენდუქიძე ჩვენი ბედის განსაკარგავად?

კითხულობს ირაკლი პეტრიაშვილი

დღეს პარლამენტში ახალი შრომის კოდექსის კანონპროექტი პირველი მოსმენით გავა, თუმცა პროექტის ირგვლივ ხმაური გაცილებით ადრე დაიწყო. არასამთავრობო ორგანიზაციები და პროფკავშირები მკაცრად აპროტესტებენ პროექტში შესული რამდენიმე მუხლის დაკანონებას. მათივე აზრით, კოდექსის ამ ფორმით მიღება ხელს შეუწყობს მონობის დამკვიდრებას, უმუშევრობის ზრდას, ქვეყნის შიგნით ტრეფიკინგის გაფართოებას და ა. შ. კანონის ავტორებად სახელმწიფო მინისტრი კახა ბენდუქიძე და „თავისუფლების ინსტიტუტი“ გვევლინებიან. თურმე სხვა არასამთავრობოებს თანამშრომლობის სურვილი არ გამოუთქვამთ. რატომ უდევს კანონპროექტს საფუძვლად ახალზელანდიური ვარიანტი, რას მოუტანს ახალი შრომის კოდექსი ჩვენს ქვეყანას, რა საფრთხის წინაშე დგას თითოეული დამსაქმებელი და რატომ განკარგავენ თითოეული ადამიანის ბედს ბენდუქიძე და „თავისუფლების ინსტიტუტი?“ ამ და სხვა საკითხებზე საქართველოს პროფესიული კავშირების გაერთიანების თავმჯდომარეს ირაკლი პეტრიაშვილს გავესაუბრეთ.

— შრომის ახალმა კოდექსმა მრავალი ადამიანი აღაშფოთა, როგორ მოერგება ახალზელანდიური კოდექსის შესაბამისად მომზადებული ქართული ვარიანტი ქვეყანაში არსებულ რეალობას?

— შრომის ახალი კანონის მომზადებაში არათუ მეწარმეები და პროფკავშირები, არამედ სახელმწიფო სტრუქტურებიც არ ჩართულან.

ეს კანონი მოამზადა ბენდუქიძემ. ის ზელანდიურ ვარიანტს ეყრდნობა და არ ვიცი რამდენად ლოგიკური იქნება საქართველოსთვის ბენდუქიძის მიერ ზელანდიური ვარიანტის გამოყენება. ახალ ზელანდიაში ამ კოდექსის შედეგად ხელისუფლებამ, ფაქტობრივად, წააგო არჩევნები, საინტერესოა, იცის თუ არა ეს ბენდუქიძემ?

რეალურად, დასაქმებულთა უფლებები ამ კანონში იგნორირებულია. მათთვის მკვიდრდება მონური ცხოვრება.

— რას გულისხმობს ის კონკრეტული ცვლილებები, რომლის დაკანონებაც, თქვენი აზრით, დაუშვებელია?

— ეს არის იძულებითი შრომა, ანუ შესაძლებელია დამსაქმებელმა დასაქმებული ანაზღაურების გარეშე ზეგანაკვეთურად აშრომოს. არადა, შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის კონვენციაში პირდაპირ წერია, რომ ასეთი რამ ხდება მხოლოდ აფრიკის ზოგიერთ ქვეყანაში და ამ შრომას იყენებენ ტომთა ბელადები.

მეორე საკითხია მხარის ინიციატივა სამსახურიდან გათავისუფლების თაობაზე, ყოველგვარი ახსნა-განმარტების გარეშე, რაც დაუშვებელია.

მიუღებელია, აგრეთვე, შრომითი კონტრაქტების შეჩერება. ერთ-ერთ მიზეზად ორსულობა სახელდება, მაგრამ იმ ფორმით, როგორც კანონპროექტში წერია, გამოდის, რომ დამსაქმებელს შეუძლია ორი თვის ფეხმძიმესაც შეუჩეროს შრომითი კონტრაქტი და ის აღარ დაუშვას სამსახურში, ვიდრე არ იმშობიარებს.

მთელი მსოფლიო საკმაოდ ხმამაღლა ებრძვის ბავშვთა შრომას. პროექტის მიხედვით კი დასაშვებია 14 წლამდე ბავშვი დასაქმდეს გარკვეული შეზღუდვებით, ხოლო 14 წლიდან ეს უკვე ჩვეულებრივ შესაძლებელია, რაც ასევე გაუგონარი ამბავია.

მიუღებელია ზეპირი ხელშეკრულების დამკვიდრებაც. შეიძლება ჩაიდოს გარკვეულ დღეთა რაოდენობა, რომლის განმავლობაშიც შეიძლება ზეპირი კონტრაქტით დაასაქმო პიროვნება, მაგრამ ვინ გაიგონა ამის დაკანონება და წერილობითი ხელშეკრულების ალტერნატივად დადება? ამას მოჰყვება კონფლიქტები მხარეებს შორის, უუფლებო იქნება დასაქმებული, ვინაიდან მას გაუჭირდება სასამართლოში იმის დამტკიცება, რომ მას ჰქონდა ზეპირი კონტრაქტი, რომ ირღვეოდა ამ ზეპირი კონტრაქტის მუხლები, მით უფრო, რომ მოწმის გამოყენების უფლება არა აქვს.

— პროექტის ავტორი, პირიქით, გვიმტკიცებს, — ახალი კოდექსი ხელს შეუწყობს ადამიანების დასაქმებასო. რამდენად რეალურია ასეთი პროგნოზი?

—საპირისპირო შედეგებს რომ მივიღებთ, ამის დასამტკიცებლად უბრალო არითმეტიკის ცოდნაც საკმარისია. თუ აქამდე ორი ადამიანი ნორმალური 8-8-საათიანი სამუშაო რეჟიმით მუშაობდა, ახალი კანონპროექტით შეგვიძლია ერთი ადამიანი 13-14 საათი ვამუშაოთ, ეს კი დასაქმებულთა რიცხვს შეამცირებს. ამასთან, თუ დავუშვებთ 14-წლიანთა დასაქმებას, წარმოიდგინეთ რამდენად კონკურენტული ხდება ის მცირე სამუშაო ადგილებიც კი, რომელიც დღეს არსებობს.

— თქვენ და რამდენიმე არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი ტელედებატებში პროექტის ავტორს შეხვდით. იქ ბევრი არაფერი გათქმევინეს, ყველაფერზე არც გიპასუხეს...

— პროექტის ავტორი ბატონი ბენდუქიძე ამტკიცებს, რომ მაწონი არის შავი. ჩვენს კრიტიკას ხუმრობაში ატარებს, ვინაიდან პასუხები არა აქვს. ვერ ხსნის, რას რატომ წერს. შესაბამისად, მისი ასეთი საქციელი არ გაგვკვირვებია, თუმცა რამდენად ლოგიკურია ასეთი ქცევა სახელმწიფოს წარმომადგენლის მხრიდან, ეს უკვე ცალკე განსჯის თემაა.

ჩვენ ამ კანონმდებლობაში ვითხოვთ დაფასდეს ადამიანის შრომა, ჰქონდეთ შესაძლებლობა თავის ქვეყანაში ღირსეულად დასაქმდეს. ჩვენს მიერ დაყენებული საკითხის გაუთვალისწინებლობა, ხალხის აზრის უკუგდებაა, რომელსაც ჩვენ რეალურად წარმოვადგენთ და რომლის წუხილსაც ხელისუფლებას გადავცემთ, ის კი არ ითვალისწინებს ამ აზრს. საზოგადოებამ მხარი დაუჭირა ამ ხელისუფლებას, მათ შორის მეც გახლდით, მაგრამ მაშინ სიზმარშიც ვერ წარმოვიდგენდი, რომ ეს ხელისუფლება ბენდუქიძეს ჩვენი ბედის განსაკარგავად მოიყვანდა.

— ბატონო ირაკლი, პროექტის ერთადერთი თანამონაწილე „თავისუფლების ინსტიტუტია“. ეს ავტორმა იმით ახსნა, თითქოს, სხვებისგან ინიციატივა არ წამოსულა. მართლა ასეა?

— რაღაც პრიორიტეტის მინიჭება რომელიმე არსამთავრობო ორგანიზაციისთვის, უკვე ეთიკის და იმ საჯაროობის საკითხია, რომელზეც ხშირად საუბრობდა ეს ხელისუფლება ქვეყნის სათავეში მოსვლამდე. ის ფაქტი, რომ მხოლოდ „თავისუფლების ინსტიტუტისთვისაა“ გამჭვირვალე თითოეული კანონპროექტი და ჩვენ ერთ ვარიანტს გვიგზავნიან, ტელედებატებში კი სხვა ვარიანტს გვიჩვენებენ, ეს თუ ნიშნავს საჯაროობას, მაშინ განსჯა საზოგადოებისთვის მიმინდია.

პროფკავშირში ჩემი მოსვლის დღიდან სხვა საკითხზე თითქმის არ გვისაუბრია. ის, რომ ბენდუქიძე გვიმტკიცებდა, მაწონი შავიაო, ამის შემდეგ, ცხადია, არალოგიკური განცხადებაა თითქოს სხვა ინიციატივას არ იჩენდა. სწორედ ამ საკითხის ირგვლივ ჩვენი თუ სხვა არასამთავრობოების მიერ ატეხილმა ხმაურმა განაპირობა შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის ექსპერტების საქართველოში ჩამოსვლა. ეუთომ, ევროკომისიამ თავისი აზრი საკმაოდ მწვავედ დააფიქსირეს.

— დაბოლოს, 1 მაისი მშრომელთა საერთაშორისო დღეა, რომელსაც პროფკავშირი ყოველთვის აღნიშნავს. ზოგიერთი ამ თარიღს კვლავაც კომუნისტური რეჟიმის ნაშთად მოიაზრებს, როგორ ემზადებით წლევანდელი 1 მაისისთვის?

— ადამიანების განვითარებაზე, განათლებაზე მეტყველებს ის, თუ რამდენად იციან თითოეული დღის, საერთაშორისო ღონისძიებების ისტორია. ირაკლი პეტრიაშვილს და ორგანიზაციას, რომლის რეფორმირებასაც ჩვენ ვახდენთ, საერთო რომ არაფერი აქვს კომუნისტებთან — ეს ფაქტია. 1 მაისი ეს არის პროფკავშირების, ანუ მშრომელთა საერთაშორისო დღე. როდესაც სწორედ 8-საათიანი სამუშაო დღის მოთხოვნით ქუჩაში გამოვიდნენ და ამ მოთხოვნებს რამდენიმე ადამიანი ემსხვერპლა. ასე რომ, 1 მაისი სოლიდარობის დღეა მთელს მსოფლიოში. ამ დღეს ჩვენ სახალხო კონქისყრას ჩავატარებთ, ანუ თითოეული მშრომელი, ვისაც არ მოსწონს ეს კოდექსი, პროტესტს რესპუბლიკის მოედანზე თავისი მოსვლით დააფიქსირებს.

— გაქვთ რაიმე იმედი, რომ თქვენი პროტესტი შედეგს გამოიღებს?

— ერთია რა სურს ბენდუქიძეს და მეორეა რა უნდა ხალხს. როცა მთავრობაში ხარ, იმდენი პასუხისმგებლობა უნდა გქონდეს, რომ ხალხის აზრს ანგარიში გაუწიო. მე არ მაქვს იმის იმედი, რომ ჩვენი გამოსვლებით ბენდუქიძე კოდექსს შეცვლის, მაგრამ ამ ხალხის აზრის იგნორირება მისთვის, მისი წონის მიუხედავად, მძიმე იქნება.

თუ მანამდე გაითვალისწინებენ ჩვენს მოთხოვნებს, მაშინ ვიზეიმებთ, თუ არადა, რესპუბლიკის მოედნიდან წავალთ პარლამენტისკენ, სადაც პროტესტს კიდევ უფრო გავაძლიერებთ.

ესაუბრა
ლელა ხვადაგიანი

ინფორმაცია

ბაზის გაყვანას აპროტესტებენ

რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლის მიხაილ კამინინის ინფორმაციით, 25 აპრილს ახალქალაქის მოსახლეობამ რუსულ სამხედრო ბაზასთან გზა გადაკეტა და სამხედროებს ტექნიკის გატანის საშუალება არ მისცა. კამინინის თქმით, მოსახლეობა, რეგიონში სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუარესების შიშით, ბაზის გაყვანას აპროტესტებს.

„ბაზის ხელმძღვანელობამ მიმართა ადგილობრივ სამხედრო პოლიციას, რათა უზრუნველეყოთ სამხედრო ტექნიკის უსაფრთხოდ გაყვანა. თუმცა, ქართულმა მხარემ უარი თქვა რაიმე ზომების მიღებაზე. მათი განცხადებით, ეს მათ ფუნქციებში არ შედის,“ — აღნიშნა კამინინმა.

ტარიფი ისედაც საკმაოდ მაღალია

თბილისის საკრებულოს ეკონომიკური რეფორმების და საქალაქო მეურნეობის კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე ზურაბ მინდელი მიიჩნევს, რომ ელექტროენერგიაზე სამომხმარებლო ტარიფი არ უნდა გაიზარდოს. „ელექტროენერგიის სამომხმარებლო ტარიფის გაზრდა არალოგიკურია. ტარიფის გაანგარიშების არსებული მეთოდიკით დენის ტარიფის ზრდა შესაძლებელია, თუმცა ეს მეთოდიკა არასწორია და შესაცვლელი“, — აცხადებს ზურაბ მინდელი.

რაც შეეხება საერთაშორისო ბაზარზე ენერგორესურსების გაძვირებას, ზურაბ მინდელი მიიჩნევს, რომ ეს ფაქტი საქართველოში ელექტროენერგიის ტარიფის ზრდაზე არ უნდა აისახოს. „საქართველოში ელექტროენერგიის გამომუშავებაში ენერგორესურსების წილი არ შეცვლილა. იგი იმდენად მწირია, რომ ელექტროენერგიის ტარიფის ზრდის აუცილებლობას ნამდვილად არ იწვევს. რაც შეეხება არსებულ ტარიფს, ისიც საკმაოდ მაღალია“, — აღნიშნა „მედიანიუსთან“ საუბრისას ზურაბ მინდელმა.

უშენოდ ჩვენი ცხოვრება...

რუსეთთან ურთიერთობის გარეშე საქართველოს მომავალი არა აქვს, — აცხადებს რუსეთის კომუნისტური პარტიის ლიდერი გენადი ზიუგანოვი, რომელიც სანქტ-პეტერბურგში გამართულ რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს 100 წლისთავისადმი მიძღვნილ გასვლით სხდომაში მონაწილეობს.

გენადი ზიუგანოვმა აღნიშნა, რომ განცვიფრებულია საქართველოს ხელისუფლების პოლიტიკით, და დასძინა, რომ „ვაშინგტონი საქართველოდან გაცილებით შორსაა, ვიდრე, მაგალითად, სტავროპოლის მხარე“. „ნორმალური ურთიერთობა გსურთ, პატივისცემით მოეკიდეთ ჩვენს ქვეყანას, ისტორიას, კულტურას და ჩვენს სახელმწიფოს“, — უთხრა ზიუგანოვმა ქართველ ჟურნალისტებს.

მედიანიუსი

აქტუალური თემა

ხელშეკრულება ზეპირი შეთანხმებით?

გუშინ პარლამენტში იურიდიული კომიტეტის სხდომას სახელმწიფო მინისტრი კახა ბენდუქიძე დაესწრო, რომელმაც უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციასთან დაკავშირებით, კანონპროექტი წარმოადგინა. აღნიშნული კანონპროექტის მიხედვით, იმ პირთა თანხობრივი ზღვარი, რომლებიც სავალდებულო იდენტიფიკაციას ექვემდებარებიან, 6 ათასი ლარის ზევით იქნება. მთავრობის ამ ახალი ინიციატივით, თუ ადრე ფინანსური გარიგების მონიტორინგი 30 ათას ლარზე ხდებოდა, ახლა ეს მონიტორინგი 50 ათას ლარამდე აღწევს. ანუ, კანონპროექტი იქითკენ არის მიმართული, რომ ფულის გათეთრება ადვილად არ მოხდეს. ქვეყანაში ფულის გათეთრება ადვილად რომ არ უნდა მოხდეს, ეს უმრავლესობასაც და ოპოზიციასაც კარგად ესმის.

საპარლამენტო ოპოზიცია კომიტეტების სხდომებს ესწრება და უცხოეთში მივლინებებშიც დადის. უმრავლესობის წევრები გაკვირვებას გამოხატავენ, თუ ბოიკოტია, უცხოეთში ვოიაჟებზე უარს რატომ არ ამბობენო. ამ შენიშვნით არანაკლებ გაკვირვებულია ოპოზიცია. განმარტავენ, ჩვენ აქ აქტიურობის გარდა, საერთაშორისო ორგანიზაციების იმედიც გვაქვს და სად წავალთ, ამას უმრავლესობას არ დავეკითხებითო.

მოკლედ, ბოიკოტის მიუხედავად, ოპოზიცია კანონშემოქმედებით მუშაობაში აქტიურად არის ჩართული. გუშინ ჯანდაცვის კომიტეტის სხდომაზე შრომის კოდექსს განიხილავდნენ, რომელიც იურიდიულმა კომიტეტმა მოამზადა. ოპოზიცია მიიჩნევს, რომ ამ კანონის ირგვლივ უამრავი პრობლემა შეიძლება გაჩნდეს.

დავით საგანელიძე, „ახალი მემარჯვენეები“: „კანონპროექტით დარღვეულია შრომითი უფლებები. ამასთან, საუბარია იმაზე, რომ თითქმის ყველა ურთიერთობა რეგულირდება ხელშეკრულებით, ამიტომ ამ კანონში აღარ იდება დეტალები. თურმე ხელშეკრულება შეიძლება იყოს ზეპირი. ეს ბუნებრივია, ყველაფერს უკუღმა ატრიალებს და უამრავ პრობლემას წარმოქმნის“.

უმრავლესობის წევრები აცხადებენ, რომ გათვალისწინებულია ყველა ის შენიშვნა, რომელიც ოპოზიციამ წარმოადგინა. ოპოზიცია კი აღნიშნავს, რომ შეთანხმება მხოლოდ გარკვეულ საკითხებზე შედგა. მაგალითად, დეკრეტულ შვებულებაში მყოფ თანამშრომელს 600 ლარს სახელმწიფო გადაუხდის, მიუხედავად იმისა, ეს ორგანიზაცია კერძოა თუ სახელმწიფო. შესაძლებელია, ჩაიდოს პუნქტი, რომელიც ამ თანხის გადახდას დამქირავებელს დააკისრებს. ასევე, მოზარდთა სამუშაო ასაკი 14-ის ნაცვლად, 16-ით განისაზღვრა. მიუხედავად ამ შეთანხმებებისა, ოპოზიცია ამტკიცებს, რომ დაქირავებულის უფლებები ირღვევა. მათი თქმით, ხელშეკრულების შეწყვეტა იურიდიულ პროცედურებთან უნდა ყოფილიყო დაკავშირებული და არა იმასთან, „რაც ჩადებულია ახალ შრომის კოდექსში“.

კახა კუკავა, კონსერვატორები: „ჩვენთვის პრინციპულად მიუღებელია ზეპირი ხელშეკრულებების თემა. ეს არის არა მხოლოდ დაქირავებულებისთვის მიუღებელი, არამედ მე მიკვირს, სახელმწიფო რატომ უჭერს მას მხარს. ყველაზე მეტად, რაც ფისკალურ სფეროში იმალება, ეს არის სოციალური გადასახადი. სახელმწიფოს ვალია, რომ ხელშეკრულებებში ჩაიწეროს რამდენია ხელფასი. სახელმწიფოს ამ სფეროში თავისი ფისკალური ინტერესები აქვს“.

ოპოზიცია აკრიტიკებს თვითმმართველობის არჩევნებში პირთა არდაშვების უფლებასაც, რომელიც მათი თქმით, შრომის კოდექსში ისეთი ფორმით არის ჩადებული, რომ აქტიური და პასიური ამომრჩევლების უფლებები იზღუდება.

ოპოზიციის პრეტენზიებს გიგი წერეთელი ჭიქაში ქარიშხლის დატრიალებას ადარებს. ჯანდაცვის კომიტეტის თავმჯდომარე აცხადებს, რომ თუკი ოპონენტების მხრიდან რეალისტური და კომპეტენტური შემოთავაზებები იქნება, კანონპროექტის ავტორები მას აუცილებლად გაითვალისწინებენ. ამ დაპირებისა ოპოზიციას არ სჯერა.

მზია გელენავა

პრობლემა

„რუსეთმა ყველა პრეტენზია აშშ-ს უნდა წაუყენოს“

რუსეთის პოლიტიკური კვლევების ცენტრის დირექტორის მოადგილე სერგეი მარკოვი „ჯი-ეიჩ-ენთან“ საუბარში აცხადებს, რომ ჯერჯერობით რუსეთი თავს იკავებს საქართველოსადმი მკაცრი პოლიტიკური განცხადებების გაკეთებისაგან. იგი იმასაც აღნიშნავს, რომ პოსტსაბჭოთა სივრცეზე რუსეთს ეფექტიანი პოლიტიკა არასოდეს ჰქონია. კრემლთან დაახლოებულ პოლიტოლოგებშიც იმდენი აზრია, რამდენი ინსტიტუტიც, ამაზე კი არ დავობენ.

— როგორც ქართველს და როგორც ჟურნალისტს მაინტერესებს, მართლა თუ გჯერათ, რომ ღვინის კონფლიქტის ინსპირირებით ჩვენი პრეზიდენტის დასჯა შეიძლება?

— რუსეთის საქართველოსთან ურთიერთობების კრიზისის ლოგიკა მიხეილ ხოდორკოვსკის საქმეს მაგონებს. მან კანონდარღვევებით მიიღო საკუთრება, მისი სამართლებრივი დევნა ეკონომიკურ-კრიმინალურ ხასიათს ატარებდა, მაგრამ რატომ მაინცდამაინც ხოდორკოვსკის მიმართ იქნა გამოყენებული ასეთი ზომები — ეს უკვე პოლიტიკური საკითხია. პასუხი ასეთია — იმიტომ, რომ მან დაიწყო პოლიტიკური ომი კრემლთან. სააკაშვილი ძალიან მაგონებს ხოდორკოვსკის, ორივესთან თანამშრომლობის კარგი საშუალებები იყო, მათ კი რუსეთთან კონფრონტაციის გზა არჩიეს.

— აღიარებთ, რომ ღვინის ომს მაინც პოლიტიკური სარჩული აქვს?

— შეკითხვას გიბრუნებთ: ვინ აირჩია ჩვენთან კონფრონტაციის გზა? ჩვენი სამშობლო არ ინდობს იმ ადამიანებს, ვინც ომს გამოუცხადებს — ბერეზოვსკი, ხოდორკოვსკი, გუსინსკი, ხატაბი, სააკაშვილი... სააკაშვილს ასეთი პოლიტიკით არანაირი შანსი არა აქვს, რომ დიდხანს გაძლოს.

გამანადგურებელი დამარცხება — ესაა იმ ხალხის პოლიტიკური პერსპექტივა, ვინც კრემლს ასე აშკარად უპირისპირდება. მიმაჩნია, ეს სააკაშვილის ყველაზე დიდი პოლიტიკური შეცდომაა. მისი მისიაა, მაქსიმალურად გააფუჭოს ურთიერთობა მოსკოვთან, მაშინ, როცა საქართველოში ძალზედ სუსტი სახელმწიფო კონსტრუქციაა, ვერავითარ ლოგიკას ვერ ვხედავ ახლო მეზობელთან ცივი ომით.

— თქვენს ბრალდებაში ლოგიკას ნამდვილად ვერ ვხედავ. ჩვენმა პრეზიდენტმა უამრავჯერ თავად გადმოდგა ნაბიჯები შესარიგებლად, იყო მისი ოპტიმალური, არაკონფრონტაციული პოლიტიკური განცხადებები რუსეთისადმი, რაც რუსულ მედიას ძალიან მოსწონდა, ცალკეულ პოლიტიკოსებსაც..

— საქმე ის არის, მოსკოვში მისი ბოლო ვიზიტის შემდეგ ვითარება მეტად გამწვავდა — არა ქართველი ერის გამო, არამედ თქვენი „პატრონების“ გამო. ახლა სააკაშვილი, ოქრუაშვილი და მერაბიშვილი ასე იმიტომ იქცევიან, რომ დასახმარებლად ნატოსა და საერთაშორისო სტრუქტურებს უხმონ. ეს მათი ოცნებაა, დასავლეთმა საქართველოსათვის ცეცხლიდან წაბლი გამოიღოს. მაგრამ როდესაც ამ სუპერქორებს ვაშინგტონმა სამხრეთ ოსეთში სამხედრო ოპერაციის ჩატარება აუკრძალა, აშშ-მ მარგინალი დემოკრატების ჩარევით სიტუაცია „დიდი რვიანის“ პეტერბურგის სამიტამდე გადაავადა. იქ გაირჩევა საქართველოსა და მოლდოვას საკითხიც.

— რამდენად იზიარებთ მოსაზრებას, რომ ღვინის კონფლიქტი მოსკოვისათვის მიუღებელი საქართველოს ხელისუფლების დამხობისთვისაა ჩაფიქრებული?

— არ მგონია, რომ ღვინომ ბომბის როლი შეასრულოს. ქართველები ამას უჩვენოდაც კარგად ახერხებენ — ჯერ მოჰყავთ ლიდერი, მერე ჩამოაგდებენ, ამის მერე ახალი მოჰყავთ, რომელიც 80 პროცენტით იმარჯვებს, მერე იმასაც ჩამოაგდებენ! მიხეილ სააკაშვილმა ამ ტრაფარეტული გზის ორი მესამედი უკვე გაიარა.

თუ ჟვანია-ბურჯანაძე შედარებით მშვიდობისმოყვარული პოლიტიკოსები იყვნენ, ახლა ქართველი სუპერქორები სამხედრო დიქტატურის რეჟიმს ამყარებენ. სააკაშვილი შეეცდება რეჟიმის შენარჩუნებას და იგი მის დემონტაჟს არ დათანხმდება. ვითარებას შეცვლიდა რეჟიმის დემონტაჟი, მაგრამ ეს დღეს შეუძლებელია.

ღვინის კონფლიქტს არ მივესალმები, რადგანაც მჯერა, რომ რუსეთმა დღეს ყველა პრეტენზია უნდა წაუყენოს საქართველოს რეალურ პატრონს — აშშ-ს, რომელსაც ეკისრება მთელი პასუხისმგებლობა საქართველოში მიმდინარე პროცესებსა და რუსეთთან ურთიერთობაშიც.

— თქვენ აღიარებთ კონფლიქტის პოლიტიკურ კვეტექსტს — რატომ არ აკეთებს კრემლი პოლიტიკურ განცხადებას?

— ჯერჯერობით შევჩერდით ასეთ ფორმულირებაზე — სანიტარიულ-ეკონომიკურ-კრიმინალური. მაქსიმალურად გვინდა თავი ავარიდოთ სიმკვეთრეს. რუსეთი ვერ წავა საქართველოს მთლიან ეკონომიკურ ბლოკადაზე და რუსეთს არ შეუძლია აკეთოს მკვეთრი პოლიტიკური განცხადებები.

— რატომ ერიდება, რას ელოდება რუსეთი?

— საქართველოდან მოდის კოლოსალური ანტირუსული ომი პიარაქციების დონეზე. ჩვენ თავს ვიკავებთ იმიტომ, რომ არ გვინდა დესტაბილიზაცია მეზობელ ქვეყანაში ირანში მოსალოდნელი ოპერაციის წინ. ამ ეტაპზე შემიძლია გითხრათ, რომ ბევრი რამაა დამოკიდებული დიდი რვიანის სამიტის შედეგებზე.

— თუ ადევნებთ თვალს ქართულ ოპოზიციას და რა აზრის ხართ მასზე?

— ვადევნებთ. ჩვენ არ ვისურვებდით საქართველოს პრეზიდენტად ფრანგს. დანარჩენები — სწორი გადაწყვეტილებაა.

ჯი-ეიჩ-ენი

ინფორმაცია

კოსოვო შარად გვექცა

აფხაზეთის დე-ფაქტო პრეზიდენტი სერგეი ბაღაფში აფხაზური პარლამენტის დეპუტატებს შეხვდა.

ბაღაფშმა დეპუტატებთან შეხვედრისას განაცხადა, რომ აფხაზეთის შიდაპოლიტიკური კურსი უცვლელია.

„ჩვენ დღეს ისე, როგორც არასდროს, გვაქვს დამოუკიდებლობის მოპოვების შანსი. კოსოვოს პრეცედენტმა შესაძლოა აფხაზეთის დამოუკიდებლობის აღიარება დააჩქაროს“, — განუცხადა ბაღაფშმა დეპუტატებს.

მისივე თქმით, აფხაზეთი, სამხრეთ ოსეთი და დნესტრისპირეთი მაშინვე დატოვებენ მოლაპარაკებათა მაგიდას, როგორც კი რომელიმე მათგანის წინააღმდეგ ძალა იქნება გამოყენებული.

აფხაზები ახალ სამხედრო ყაზარმას აშენებენ

თვითაღიარებული აფხაზეთის მთავრობამ ოჩამჩირეში ახალი სამხედრო ყაზარმის ასაშენებლად თანხები გამოყო.

აფხაზთა ლიდერის ბაღაფშის განცხადებით, „იმისათვის, რომ რესპუბლიკას ძლიერი არმია ჰყავდეს, დამატებითი სახსრებია საჭირო.

დე-ფაქტო პრეზიდენტმა არმიის გაძლიერება აფხაზეთის „ხელისუფლების“ პრიორიტეტად დაასახელა და დასძინა: „აფხაზეთის პრიორიტეტებს შორის თავდაცვისუნარიანობის ამაღლებას გამორჩეული ადგილი უკავია“.

მისივე თქმით, აფხაზეთის არმია რეფორმებს საჭიროებს და ჯარში საკონტრაქტო პრინციპები უნდა დაინერგოს.

ჯი-ეიჩ-ენი

წერილი პრეზიდენტს

ფალსიფიკაციამ ძილი

საოცრად მძიმე და მუხანათური ეკონომიკური

ბატონო პრეზიდენტო, რუსეთში მიღებულმა გადაწყვეტილებამ იქაურ ბაზარზე ქართული ღვინისა და მინერალური წყლების შეტანის აკრძალვის თაობაზე, როგორც ყველა ქართველზე, ჩემზეც მძიმედ იმოქმედა და მაიძულა, თქვენთვის მომემართა. მით უფრო, რომ აგერ ათ წელზე მეტია პირდაპირი შეხება მაქვს ამ პრობლემასთან და კარგად ვიცი ის მექანიზმები, რომელთა შედეგიც არის ეს ყოვლად გაუმართლებელი ღონისძიება.

საქმის არსი ის გახლავთ, რომ ყოფილი საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე სოციალისტური სისტემიდან კაპიტალისტურ-საბაზრო სისტემაზე გადასვლა აქ მცხოვრები ხალხების მძიმე გამოცდად იქცა, ძარცვა-გლეჯა და ქურდბაცაცობა უცებ ჩვეულებად დამკვიდრდა ზოგიერთთა ცხოვრებაში. ამ საქმეში განსაკუთრებით გამოიკვეთა ყველა ბინძური ქმედებით რუსეთის ბაზრის ხელში ჩაგდების მცდელობა. ამან საქართველო დააზარალა.

დავიწყოთ ჩაით. იგი თითქმის სრულიად განიდევნა რუსეთის ბაზრიდან, მცირე რაოდენობით ტომრებითღა შეიზიდება, რომელსაც შემდეგ ჩინურ, ინდურ ან თურქულ ჩაიში აურევენ, აფასოებენ და ისე ჰყიდიან. ცოტაც ჯარისკაცთა თუ პატიმართა მაგიდას „ამშვენებს“. დააგდეს მისი საბითუმო ფასი (50-60 ცენტი). ასე რომ, ქართული ჩაი საერთოდ გაქრა რუსეთის ბაზრიდან. ეს ჩვენი მეჩაიეობით დაკავებული სოფლის მოსახლეობის დიდი უბედურებაა.

ახლა კონიაკი? მე თვითონ გახლდით მოწმე 1985 წელს ქ. უფაში, სხვა ქვეყნებში (ნუ დავასახელებთ) ჩამოსხმული „ქართული კონიაკი“ როგორ წამლავდა ხალხს და პრესაში ჩვენი კონიაკის ლანძღვა-გინების მეტი არაფერი ისმოდა. სამაგიეროდ დღეს სომხური კონიაკი ბატონობს რუსეთის ბაზარზე, ქართული კი...

და კიდევ ღვინო. ის ინფორმაცია, რაც ჩვენი დიდებული ღვინოების ფალსიფიკაციის შესახებ თქვენამდე მოდის, ზღვაში წვეთია. **წარმოიდგინეთ, სანთლითაც რომ ეძებოთ რუსეთის ბაზარზე ნამდვილი ქართული ღვინო, მერწმუნეთ, ადვილად ვერ მიაგნებთ.**

უარეს დღეშია „ბორჯომი“ და სხვა მინერალური წყლები. მათ დღეს რუსეთის ყველა კუთხეში ასხამენ. ხარისხის მაკონტროლებელი ორგანიზაციები სულ მცირე ქრთამადაც კი აწერენ ხელს საჭირო დოკუმენტებზე.

ბატონო პრეზიდენტო!

ახლა, ნება მიბოძეთ, მოგახსენოთ, ჩემი უშუალო დამოკიდებულება ამ პრობლემების მიმართ. 1996-99 წლებში ქ. ივანოვოში ერთ დიდ უალკოჰოლო სასმელების ქარხანას ვხელმძღვანელობდი. სწორედ ამ პერიოდში „შეიმუშავეს“ საქართველოში „ბორჯომის“ ფხვნილი, რომლითაც თურმე ბუნებრივი „ბორჯომის“ ანალოგიური მინერალური წყალი ჩამოისხმებოდა. სულო ცოდვილო, უარს ვერ ვიტყვი, მეც მომაწოდეს თბილისიდან ფხვნილი ყველა შესაბამისი დამოწმებული საბუთებით, რომელზე დაყრდნობით მოსკოვმაც გასცა ლიცენზია (მეც დავიჯერე ასეთი „ბორჯომის“ არსებობა), მაგრამ შემდეგ მივხვდი შეცდომას და, მიუხედავად ადგილობრივი ხელმძღვანელობის ძალდატანებისა, შევწყვიტე ჩამოსხმა. მე კი შევწყვიტე, მაგრამ უნდა გენახათ, ბატონო პრეზიდენტო, ფალსიფიცირებული „ბორჯომის“ რა ბუმი წავიდა რუსეთში. საქმე იქამდეც კი მივიდა, რომ ჩამოასხეს „Минеральная вода из великолепной реки Боржоми“. ნაცნობ-მეგობრებმა დაცინვა დამიწყეს, რა კუდს იქნევ, მოდი ჩამოასხი, მოგება ნახეო.

ქარხანაში ტექნიკური საშუალება არსებობდა და გადავწყვიტე, საქართველოდან ღვინო ჩამომეტანა და ჩამომესხა. როცა ეს ჩვენმა საქმოსანმა „ზემლიაკებმა“ გაიგეს, თავს დამადგნენ:

— რად გინდა ღვინის ჩამოტანა, სულელი ხომ არა ხარ? აგერ რამდენიც გინდა გერმანული „პარაშოკი“, ცოტაც სპირტი და... ვიქეიფოთ. თუ გინდა, მოლდოვაში ასხამენ ჩვენს ღვინოს, იმას ჩამოგიტანთ. კონიაკი გინდა? აგერ ვლადიკავკაზიდან მოგიტანთ სპირტს, გაურევ შიგ „პარაშოკს“ და ქართული კონიაკიც მზად იქნება.

მძიმე ასატანია, როცა ერის სატკივარს შენი თვალით უყურებ. ფიქრის დრო მქონდა. აუცილებელი იყო ფალსიფიკაციის შეჩერება. კერძო სტრუქტურით აქ ვერაფერს გავხდებოდი, ამ მიზნისათვის არც ქარხნის გამოყენება შეიძლებოდა. საჭირო იყო მყარი სახელმწიფო ორგანიზაციის შექმნა, რომელიც ფალსიფიკაციასაც გამოაჩენდა და მის მწარმოებლებსაც გამოავლენდა, ამასთან, მილიცია ორგანიზაციას თავდასხმებისა და ძარცვისაგან დაიცავდა.

ამ მიზნით გამოვიყენე ჩემი, როგორც ჟურნალისტის, ურთიერთობები სათანადო ორგანოებთან რუსეთსა და საქართველოში, რომლებმაც მოიწონეს პროგრამა და შეიქმნა რუსეთის ფედერაციის ივანოვოს საოლქო ადმინისტრაციის სახელმწიფო უნიტარული ორგანიზაცია „სავაჭრო-ეკონომიური ცენტრი ივანოვო-საქართველო“. აღსანიშნავია, რომ ამ ორგანიზაციის პრეზენტაციაზე ტელევიზიით გამოსულმა მაშინდელმა გუბერნატორმა, ბატონმა ვლადიმერ ტიხომიროვმა, რომელსაც წინ ედო საქართველოდან ჩამოტანილი ხილით სავსე თასი, ბორჯომი, კონიაკი და ღვინო, აღნიშნა: **„ჩვენ, სულ მალე ეჭვით აღარ შევხედავთ ქართულ პროდუქტებს, ისინი მართლაც ქართული იქნება“.**

როდესაც ამ სიტყვას ამბობდა, ივანოვოს ოლქის ხელმძღვანელი წესდებაში ჩადებული ამოცანების უთუო შესრულებას ითვალისწინებდა: **„ცენტრის საქმიანობის მიზანია საქართველოსა და რუსეთის ფედერაციას შორის საქონელბრუნვის მოწესრიგება და განვითარება, აგრეთვე ფალსიფიცირებული ქართული პროდუქციის ბაზრიდან განდევნა და მოგების მიღება“.** წესდებაში მითითებულია, რომ „ცენტრი“ ვალდებულია ლაბორატორიულად შეამოწმოს ქართული პროდუქცია, განსაკუთრებით ღვინოები, კონიაკი, მინერალური წყლები. ამასთან, ნებადართულია ღვინის სახლებისა და სარდაფების შექმნა, სადაც სხვა ქართული პროდუქტებიც შემოვა და საბითუმო ფასებით გაიყიდება“.

გახარებული დავბრუნდი საქართველოში, მაშინდელ პრეზიდენტს წერილით სრულად ავუხსენი ყოველივე და შედეგს დაველოდე. მოგეხსენებათ, ივანოვის ოლქი მდიდარი არ გახლავთ და „ცენტრს“ მხოლოდ მცირედი თანხა გამოუყვეს.

◉ სიმართლე კი ასეთია

თანამედროვე ჯაყოიზმი

ისტორიის ოსური მითოლოგემის შესახებ

კ. ჩელეხსათი თავისი სამშობლოს („ირისტონის“ძ შემდეგ გაგებას გვაძლევს: 1ძ სამშობლოა მთის ნაცნობი ბილიკები, სადაც ბავშვობის დროს დავრბოდი და წყარო, რომლიდანაც წყალს ვსვამდი; 2ძ სამშობლოა ჩემი წინაპრების საფლავები და მე-5 სკოლის შემოგარენი ქალაქ ცხინვალში, სადაც განისვენებენ ქალაქის გმირი დამცველები, რომლებიც ქართველი ნეოფაშისტებისაგან იცავდნენ თავს; 3ძ სამშობლოა აული ნარა, სადაც დაიბადა დიდი კოსტა და სალოცავი რეკომი.

აღნიშნულ სტრიქონებზე ყურადღებას არ გავამახვილებდით, რომ ოსები თავიანთ სამშობლოდ არ აცხადებდნენ ძირძველ ქართულ ტერიტორიას — შიდა ქართლს, სადაც მათი წარმოდგენით ოსთა წინაპრების ძვლებია ჩამარხული. სინამდვილეში ჭეშმარიტი ისტორია სხვას გვეუბნება. სოფელ ნარაში (რომელიც საქართველოს მთიანეთის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პროვინციის დვალეთის ცენტრს წარმოადგენდაძ ქართველთა წინაპრების ძვლებია ჩამარხული. ოსთა გამუდმებულმა თავდასხმებმა XV-XVI სს-ში აიძულა ქართველი მთიელები — დვალები, რომ აყრილიყვნენ მამა-პაპათა სამშობლოდან და დასავლეთ და აღმოსავლეთ საქართველოს სხვადასხვა პროვინციებში განსახლებულიყვნენ. დვალეთი ქართული სახელმწიფოებრიობის ჩამოყალიბების დროიდან ვიდრე 1859 წლამდე საქართველოს ერთ-ერთი პროვინცია იყო, რაც მტკიცდება არა მარტო ძველი საისტორიო საბუთებით, არამედ მოგვიანო პერიოდის (XVII-XVIII სსძ ქართული დოკუმენტებითაც. დვალეთში ოსების მნიშვნელოვანი შემოსახლება მხოლოდ XVI ს-ში განხორციელდა და ეთნიკურადაც ეს მხარე ოსურად მხოლოდ ამ დროიდან იქცა. რაც შეეხება ოსთა წინაპრების ძვლებს, ისინი ჩრდილოეთ კავკასიის სტეპებშია მოსაძებნი, უფრო ადრე კი შუა აზიაში. არ მოვიყვანდით აღნიშნულ სტრიქონებს, რომ შიდა ქართლის ერთ-ერთ ძველ, პატარა ქალაქ ცხინვალს ოსურ ქალაქად არ აცხადებდნენ. არა მარტო ისტორიკოსთათვის, არამედ ბევრი თანამედროვისთვისაც ცნობილია, რომ ეს ქალაქი ოსურ ქალაქად მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების დროს იქცა, ადგილობრივი პარტიული ხელმძღვანელობის მიერ ქართული მოსახლეობის შევიწროვების და ოსთა მთიანი სოფლებიდან გადმოსახლების მიზანმიმართული საქმიანობის შედეგად. ახლა რაც შეეხება ოსთა სალოცავს „რეკომი“. ყველა ოსს შეუძლია მას თაყვანი სცეს, როგორც წინაპართა სალოცავს, მაგრამ ერთი ჩვეულებრივი მთური ხის სალოცავით ამაყობა მხოლოდ პროვინციული ფაშიზმის გამოხატულებაა. „რეკომი“ არავითარი კულტურული და არქიტექტურული ღირებულების ძეგლი არაა, რითაც შეიძლება მისმა შემქმნელმა ხალხმა იამაყოს. გაუთვითცნობიერებელი მკითხველი ალბათ იფიქრებს, რომ რეკომის სახით ჩვენ ასეთ შედევრთან გვაქვს საქმე. არადა ასეთი ჩვეულებრივი მთური სალოცავებით მოფენილი იყო როგორც ჩრდილოეთ კავკასიის, ისე საქართველოს მთიანეთი.

კ. ჩელეხსათი ამაყობს იმითაც, რომ როდესაც ოსები ლაშქრობაში მიდიოდნენ, მათ დედები მკაცრ დავალებას აძლევდნენ: „Без победы не возвращайся“. არ შემიძლია არ შევჩერდე ამ სიტყვებზე. ოსები და მათი წინაპარი მომთაბარე ტომები ძირითადად თავს ომებით, ლაშქრობებით, მეკობრეობით ირჩენდნენ. ოსთა მომთაბარე წინაპრები ამიტომაც მუდმივად ცხენებზე ისხდნენ. წარმატებული ლაშქრობის შემთხვევაში მათ საზრდოც ექნებოდათ და საზრდელიც. ამიტომაც გაჩნდა ოს დედებში შვილებისადმი ასეთი მითითება, თორემ სამიწათმოქმედო კულტურის ხალხში მსგავსი სიტყვებით არავინ მიმართავდა. ასეთი დარიგება ვერ გაჩნდებოდა იმ ხალხში, ვინც შემოქმედებითი შრომით იყო დაკავებული. აღნიშნული ფრაზები სწორედ იმ ხალხში გაჩნდა, ვისაც სხვათა მიერ შექმნილის მიტაცებაზე ეჭირა თვალი.

წიგნის შემდგენელი ჩელეხსათი ამაყობს თავისი სამშობლოთი იმის გამოც, რომ ოსებს კაცობრიობისათვის მიუციათ: დიდი ანტიკური ფილოსოფოსი, ბრძენი ანახარისი და VI ს-ის უდიდესი ისტორიკოსი იორდანი; შუა საუკუნეების დაუმარცხებელი მხედართმთავარი სოსლან-დავითი და გენიალური პოეტი კოსტა ხეთაგუროვი; თანამედროვეობის გამოჩენილი მეცნიერი ვასო აბაევი და სამოქალაქო ომის ლეგენდარული გმირი ხაჯი-მურატ ძარახოხოვი... ცნობილია, რომ ანტიკური ფილოსოფოსის ანახარისის არც ერთ ნაშრომს არ მოუღწევია ჩვენამდე და ამდენად ძნელია გავარკვიოთ მისი ადგილი კაცობრიობის ისტორიაში. ამასთანავე, ანახარისი წარმოშობით ყოფილა სკვითი და არა ოსი. ოსი ერი იმ დროს წარმოქმნილიც კი არ იყო. მათი წინაპრები შუა აზიის სტეპებში მომთაბარეობდნენ. იმის გამო, რომ ოსური ენა სკვითურ ენასთან ერთად ირანულ ენათა ოჯახში შედის, ანტიკური დროის ფილოსოფოსი ანახარისი, რომელიც წარმოშობით სკვითი იყო, ოსადაც უნდა მივიჩნიოთ? ამავე ლოგიკით შეუძლიათ თავიანთ წინაპრად მიიჩნიონ ანახარისი რუსებმაც. ვიმეორებთ, დღევანდელი ოსური ეთნოსი ჩამოყალიბებულია შედარებით გვიან. XIII-XIV საუკუნეების შემდეგ, მას შემდეგ, რაც ჩრდილოეთ კავკასიის მთიან ხეობებში მონგოლთაგან შემორეკილი ოსები ადგილობრივ კავკასიურ ტომებს შეერივნენ. რაც შეეხება VI ს. ისტორიკოსს იორდანს, ის წარმოშობით იყო გუთი (იხ. „Советская историческая энциклопедия“ т.6, М., 1965ძ.

კაცობრიობის ისტორიაში რანაირადაა შესული სოსლან-დავითი, ვერაფერს ვიტყვით, ანდა როგორც თვითონ უწოდებენ „დიდი კოსტა ხეთაგუროვი“, რომელიც XIX ს-ის II ნახევრის ერთი ჩვეულებრივი მწერალი გრძანდებოდა. კოსტა ხეთაგუროვი „დიდი“ მხოლოდ ოსი ხალხისთვის იყო (და არა კაცობრიობისათვისძ, როგორც ოსური ლიტერატურის ფუძემდებელი. ანდა რანაირად შეიძლება იტრაბახოს ხალხმა სამოქალაქო ომის გმირებით, რომლებიც ე.წ. გმირებად ბოლშევიკმა ხელისუფლებმა შერაცხეს.

წიგნის შემდგენელი ამაყობს იმით, რომ ის არის იმ ხალხის წარმომადგენელი და შთამომავალი, რომელმაც შექმნა ცნობილი, როგორც წერს прославленный, ყობანური კულტურა და სკვითური ხელოვნება. ამის შესახებ წიგნში უფრო ვრცლადაა საუბარი და ჩვენ ამ საკითხს ქვემოთ დავუბრუნდებით, აქ მხოლოდ აღვნიშნავთ, რომ ყობანურ არქეოლოგიურ კულტურას არაფერი აქვს საერთო ოსურ კულტურასთან. რადგან „ყობანური კულტურა“ პირველად აღმოჩნდა ჩრდილოეთ კავკასიის ოსურ სოფელ ყობანში, იმას არ ნიშნავს, რომ მისი შემქმნელი ოსები იყვნენ. ოსური ეთნოსის ჩრდილოეთ კავკასიის მთიან ხეობებში მოსვლამდე კავკასიაში ეთნოსების ხშირი ცვლა ხდებოდა. აქ საქმე გვაქვს სხვისი ისტორიისა და კულტურის უბრალოდ მითვისებასთან. ასევე არ არიან ოსები სკვითური კულტურის შთამომავალნი, რომელიც ჩრდილოეთ კავკასიისაგან დაშორებით, ძირითადად შავი ზღვის ჩრდილოეთ ზოლში შეიქმნა. სკვითურ ტომებსაც და ოსთა წინაპრებსაც ერთმანეთთან მხოლოდ ის აკავშირებდათ, რომ ისინი ჩრდილო ირანული სხვადასხვა ენების მატარებელნი იყვნენ. საერთოდ, ცნობილია, რომ არქეოლოგიური კულტურით ეთნიკური ისტორიის კვლევა ფრიად სახიფათოა, თუ ის შემაგრებული არ არის სათანადო საისტორიო წყაროებით. ოსები თუ სკვითთა შთამომავალნი იყვნენ, რატომ არ არიან ისინი ტრადიციული სკვითური კულტურის მემკვიდრეები?

კ. ჩელეხსათი ამაყობს იმ ხალხით, რომელმაც მრავალი სირთულეებისა და გაჭირვების მიუხედავად მოგვცა მშვენიერი და ლამაზი ალანური ენა. ამ სიტყვებს რა კომენტარი უნდა გავუკეთოთ? ერთადერთი. ის პროვინციული ფაშიზმის ტიპიური ნიმუშია. რომელი ენა არ არის ლამაზი და კარგი?

ჩელეხსათი ამაყობს თავისი ხალხით იმიტომაც, რომ მისი ხალხი არის შემქმნელი მსოფლიო ცივილიზაციის შედევრის ნართების ეპოსის და მსოფლიოში განუმეორებელი, ღვთაებრივი ცეკვისა „სიმდი“. არც ერთ მნიშვნელოვან საენციკლოპედიო გამოცემაში ნართების ეპოსი მსოფლიო მნიშვნელობის ცივილიზაციის შედევრად არაა აღიარებული. ამას გარდა, ნართების ეპოსი მხოლოდ ოსების საკუთრება როდია. მისი შემქმნელნი და მფლობელნი არიან აგრეთვე ჩრდილოეთ კავკასიის სხვა ხალხები და აფხაზები. რაც შეეხება „სიმდის“, ის მართლაც ხალხური ცეკვის შესანიშნავი ნიმუშია, მაგრამ ისიც ცხადია, რომ ცეკვა კავკასიურია და სრულიადაც არაა ირანული სამყაროს საკუთრება. ცეკვა „სიმდი“ ოსებს ადგილობრივი კავკასიელებისაგან, კერძოდ, ინგუშებისაგან აქვთ შეთვისებული. ცნობილია, რომ „სიმდს“ ცეკვავენ ყაბარდოელებიც. ამასთანავე, როგორც ცნობილია, „სიმდი“ დღევანდელი სახით ქართველი ქორეოგრაფების შექმნილია.

როლანდ თოფჩიშვილი

(გაგრძელება იქნება)

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „სრ“ № 82.

სატკივარი გაგვიჩინა

თავდასხმა საქართველოს წინააღმდეგ

სამაგიეროდ ის უზრუნველყვეს პროდუქციის წარმოებისათვის საჭირო შენობებითა და დანადგარებით, სასაწყობო მეურნეობებით. სავაჭრო ორგანიზაციებს დაევალათ, პირველ რიგში „ცენტრის“ საქონელი მიეღოთ სარეალიზაციოდ.

პრეზიდენტმა ე. შევარდნაძემ ჩემი წერილი სამინისტროებს გადაუგზავნა. სამინისტროებმა, თავის მხრივ „ცენტრის“ პროგრამებისა და შესაძლებლობებისგან გამომდინარე, აღფრთოვანებით სავსე წერილები დააბრუნეს უკან, ხოლო „ცენტრს“ გამოუგზავნეს სია — აგერ საქონელი, თუ გსურთ, შეიძინეთ, თუ არა და კისერი გიხეტიათო.

წარმოიდგინეთ, თურმე მათ გარეშე პროდუქტების მოძიება და შეძენა შეუძლებელი ყოფილა. **შევთავაზე, საქონლის და თანხების ზედამხედველად თქვენს კაცს დავნიშნავ-მეთქი. თქვენც არ მომიკვდეთ, უარი თქვეს. რაც შეეხება ქართული პროდუქტების ფალსიფიცირების გამოვლინებასა და შეჩერებას, ამ დიდმნიშვნელოვან საკითხს წაუყრუეს, თვალი დახუჭეს, ვითომ ეს პრობლემა საერთოდ არ არსებობდა და მათ არ ეხებოდათ.**

ახლა, თქვენის ნებართვით, ბატონო პრეზიდენტო, გადავხედოთ, გავაანალიზოთ, რატომ თქვეს უარი პროდუქციის ერთობლივ შეტანასა და ხარისხის კონტროლზე.

როგორც მოგეხსენებათ, პროდუქციის ფასის წარმოქმნა იწყება ნედლეულის მწარმოებლიდან და მთავრდება მომხმარებელთან. ავიღოთ „ბორჯომი“, რომელზეც დაიხარჯა ტექნიკის რესურსი, შრომა, ჭურჭელი, ტრანსპორტირება მოსკოვამდე, სახელმწიფო გადასახადები, აგრეთვე მასში ჩართული ვაჭრებისა და ვაჭრუკანების „შრომის“ ანაზღაურება. თუმცა, ცხადია, არც მოგებაა ცოტა, მაგრამ...

... ჩავიდა მოსკოვში 100 ათასი ბოთლი „ბორჯომი“, იქ მას წაუმატეს 900 ათასი ბოთლი ფალსიფიცირებული, რომლის წარმოებისათვის დაიხარჯა იაფი ჭურჭელი, ენერგია, შრომა. მას არ ერიცხება ტრანსპორტირების ხარჯები, სახელმწიფო გადასახადები!

ხედავთ რა მოგებაა? ამაზე უარს იტყვიან ვაიბიზნესმენები?

ახლა ღვინო და კონიაკი?! წარმოიდგინეთ, აბსოლუტურად იგივე გზა და ასჯერ მეტი მოგება. ცხადია, ამ საქმეში იქეთურ-აქეთურებია ჩაბმული. რუსეთი უზარმაზარი სახელმწიფოა. დიდი, ბინძური ფულის მძებნელებს რა გამოლევს?

ჰოდა, რა გასაკვირი იყო, რომ საქართველოდან არათუ მხარი დაგვიჭირეს, ყველაფერი იღონეს, რათა არ დაეწყო „ცენტრს“ მუშაობა?

არადა რა ბრწყინვალე პროგრამა იყო. **წარმოიდგინეთ, მწარმოებლიდან პროდუქცია პირდაპირ მომხმარებლებთან მივიდოდა. მარტო ეს შეამცირებდა ფასს ათჯერ, რაც ამ პროდუქციის ჩქარი და მომგებიანი რეალიზაციის შესანიშნავი საშუალება იქნებოდა. ამასთან, სახელმწიფო შემოსავალიც დიდად გაიზრდებოდა. ხალხს სამუშაო ექნებოდა, შემოსავალი და აღარ გაიხიზნებოდა საზღვარგარეთ.**

კარგად მივხვდი, ამ საქმეში არსებული მოგებებიც არ დარჩა დაუნახავი. სწორედ ამიტომ ბოლო წერილში პრეზიდენტს ვთხოვე: **„ვიცი მავანთ და მავანთ არ სურთ მოგება ხელიდან გაუშვან. თანახმა ვარ თქვენგან შერჩეული კაცი ჩაუდგეს „ცენტრს“ სათავეში. მე არც მოგება მინდა და არც დირექტორობა, ოღონდ ჩემს ერს ეშველოს რამე“.**

არც ამან გაჭრა.

ნება მიბოძეთ, რამდენიმე სიტყვით მეჩაიეთა მძიმე, ყოვლად გაუმართლებელი შრომის დეგრადირებას შევეხო. შეუძლებელია, რომ საქართველოში არ იცოდნენ ჩაის დაფასოების დღევანდელი ტექნოლოგია. იგი იმდენად უბრალო და ხელმისაწვდომია, იმდენად აადვილებს პროდუქციის ხარისხს, რომ ვერ გამიგია, რატომ არ იყენებენ მას. **არადა რუსეთის ბაზარზე ერთი კილოგრამი, მესამე ხარისხის დაფასოებული ჩაი 7 ამერიკული დოლარი ღირს.** ხომ ვთქვი, რა ფასში შეაქვთ იგი რუსეთში. წარმოიდგინეთ, ლამაზად დაფასოებული, მაღალი ხარისხის ქართული ჩაი, ვთქვათ, „თამარ მეფე“, „დავით აღმაშენებელი“, ან „აჭარა“, „აფხაზეთი“, „გურია“ რა მოგებას მოუტანდა ქვეყანას. რაც მთავარია, ხალხი დასაქმდებოდა, აღარ იქნებოდა „ჩაის ტყეები“.

ბატონო პრეზიდენტო!

უნდა ვაღიაროთ, ქართული საქონლის ფალსიფიცირებაში შინაურიც ბლომადაა ჩართული და გარეულიც. არავინ მიაქცია ამ პრობლემებს ყურადღება. მადლობა ღმერთს, რუსეთის ფედერაციის მთავრობამ პოლიტიკური წილებით „შეამკო“ იგი და თავისი კონცერტით „დუმამაც“ დაამშვენა. მთავარია, დადასტურდა, რომ რუსეთის ბაზარზე ფალსიფიცირებული, ქართულად მონათლული ღვინო, მინერალური წყლები და სხვა პროდუქტებია. ამასთან ისიც უნდა ვაღიაროთ, რომ დღემდე თითი თითზეც არ დავაკარეთ ამ პრობლემების მოსაგვარებლად.

ისე, კაცმა რომ თქვას, საქართველო რა შუაშია? რუსეთის ფედერაციის მთავრობამ ვერ გააკონტროლა საკუთარი ქვეყნის ბაზრის დანაგვიანება ნაყალბევი საქონლით, ვინ აწარმოებს ფალსიფიცირებულ საქონელს და სად? რადგან იგი რუსეთშია აღმოჩენილი, იქვე უნდა ვეძებოთ მისი ფალსიფიკატორიც. და, თუ ეს ასეა, გამოდის, რომ საქართველოს წინააღმდეგ საოცრად მძიმე და მუხანათური ეკონომიკური თავდასხმა მოაწყვეს, რის შედეგადაც ქართველი ხალხი უზარმაზარ ეკონომიკურ და ფსიქოლოგიურ ზარალს განიცდის.

და ყველა ამ საქმისათვის პასუხისმგებლობა რუსეთის ფედერაციის მხარეს ეკისრება.

მაგრამ თუ რუსეთში ფალსიფიცირებული საქონლის შეტანა საქართველოდან ოფიციალურად დამტკიცებულია და არსებობს ამის დოკუმენტაცია, მაშინ, ცხადია, პასუხისმგებლობა საქართველოს მთავრობას ეკისრება.

თუმცა საკუთარი დანაშაულიც არ უნდა უარვყოთ. ხელის ქნევითა და ვიშვიშით ვერ დავიბრუნებთ რუსეთის ბაზარს. საჭიროა, კარგად გავითვალისწინოთ ორივე სახელმწიფოს ხალხების წინაშე რეალური პასუხისმგებლობა. ვთქვათ, არ გვსურს „ცენტრი“, შევქმნათ სხვა, უფრო მოქნილი საქონელბრუნვის სისტემა. აუცილებელია, რუსეთის ბაზარზე შემავალი ყველა საქონლის ერთ ბაზარში აკუმულირება, რათა მათი გატანა მკაცრად გაკონტროლდეს. ამით საქონლის ხარისხსაც დავიცავთ და სახელმწიფო შემოსავალსაც. ამასთან „ლევი“ საქონელიც უცებ გამოვლინდება.

უმთავრესი მაინც ისაა, რომ ვიცოდეთ, თუ გონივრულად არ მოვიქცევით, საბოლოოდ დავკარგავთ რუსეთის ბაზარს. ამით უზარმაზარ ზიანს მოვუტანთ საქართველოს, პირველ რიგში სოფლის მცხოვრებლებს. ეს ერთ-ერთი უმთავრესი პრობლემაა ჩვენი ერისა.

ანზორ პატეიშვილი,

რუსეთის ფედერაციის ივანოვოს სახელმწიფო საწარმო „სავაჭრო-სამრეწველო ცენტრ „ივანოვო-საქართველოს“ დირექტორი, „საქართველოს რუსეთთან ურთიერთობის საზოგადოების“ კავშირის თავმჯდომარის მოადგილე, ჟურნალისტი, იურისტი.

◉ სიმართლე კი ასეთია!

ჟამი სიძულვილისა

რუსეთმა ფაშიზმი დაამარცხა გერმანიაში, ახლა კი აალორძინა საკუთარ ქვეყანაში

18 აპრილს რუსულ „იზვესტიაში“ ისეთი მასალა დაიბეჭდა, გეგონებათ გაზეთი აქამდე მარსზე იჯდა და იქიდან ახლახან ჩამოფრინდაო. მას ძალიან უკვირს ის შეფასებები, რომლებსაც რუსეთში მიმდინარე მოვლენებს აძლევენ ქართველი პოლიტიკოსები. განსაკუთრებით ერთი სიტყვა არ მოსწონს, — ფაშიზმი. კერძოდ, აი, რას წერს იგი:

„ეტყობა, ქართველ პოლიტიკოსებს შორის მოდაში დამკვიდრდა ის, რომ რუსეთს ფაშისტური სახელმწიფო უწოდონ. ამ ორიოდე თვის წინათ ეს პირველად გააკეთა საქართველოს სახელმწიფო მინისტრმა კონფლიქტების მოწესრიგების საკითხებში გიორგი ხაინდრავამ; ახლა კი მის მაგალითს მიბაძა პარლამენტის საერთაშორისო საქმეთა კომიტეტის თავმჯდომარემ კონსტანტინე გაბაშვილმა...

მიხეილ სააკაშვილის ეპოქაში ქართველი პოლიტიკოსები ყოველმხრივ ცდილობენ მოსკოვის პროვოკაციულად გამოწვევას, მის გაღიზიანებას, შემდეგ კი დასავლეთთან ჩივიან, რომ რუსეთი ავლენს „არაადეკვატურ რეაქციას, მიმართავს „დისკრიმინაციას“, იჩენს „ქსენოფობიას“ და „სიძულვილს გარკვეული ერის წარმომადგენელთა მიმართ“.

რაო, ბატონებო, არ იჩენთ ქსენოფობიას და სიძულვილს გარკვეული ერის წარმომადგენელთა მიმართ? არ დაჰქრიან მთელს რუსეთში თავგადაპარსული სკინხედები და არ ხოცავენ ადამიანებს სწორედაც ეროვნული შუღლის, რელიგიური სიძულვილის საფუძველზე? პირველად გესმით მსგავსი ფაქტები? რუსული პრესა აჭრელებულია ასეთი ანშლაგებით: „ფაშისტები კლავენ“, „ფაშისტებს ასამართლებენ...“ თქვენ მათ არ კითხულობთ? გვითხარით, რისთვის დახოცეს აფრიკელი სტუდენტები ვორონეჟში ან სომეხი მუშები ურალში? რისთვის მოკლეს გავეშებულმა სკინხედებმა 2004 წლის 19 დეკემბერს მოსკოვში 23 წლის ჩინებული ქართველი ახალგაზრდა დიმიტრი ხერკელაძე, 2005 წლის 13 ნოემბერს სანკტ-პეტერბურგში 20 წლის ასევე მშვენიერი ქართველი ჭაბუკი თემურ კაჭარავა ან 2006 წლის 5 მარტს მოსკოვში 70 წლის კუბელი ბიზნესმენი ლუის მირანდა? რისთვის და შავი ფერისთვის, „ინოროდცობისთვის“.

2005 წლის მაისში მოსკოვში გაასამართლეს 6 ფაშისტი, რომელთაც სასტიკად სცემეს ჯერ უზბეკი, მერე მოლდაველი, ბოლოს კი მოკლეს კორეელი. მისი მოკვლის შემდეგ პირსისხლიანები ყვიროდნენ, — „რუსეთი რუსებისთვის!“ ბანდის ლიდერებს — სევასტიანოვს მიუსაჯეს პატიმრობა 19 წლით, გრუზდევს — 18 წლით, დავიდკინს — 17 წლით... 2006 წლის მაისში იმავე მოსკოვში გაასამართლეს ერთი ფაშისტი, — ალექსანდრ კოპცევი, რომელიც სინაგოგაში შევარდა და დანით 9 ებრაელი დაჭრა. იგი ხალხს კუწავდა და თან გაჰკიოდა, — „ჰაილ ჰიტლერ!“ 20 წლის კოპცევი მკაცრი რეჟიმის კოლონიაში 13 წლით გაისტუმრეს.

არ გეგონოთ, რომ ეს ერთეული ფაქტებია. მსგავსი სასამართლოები გაიმართა ვლადივოსტოკში, ნოვოსიბირსკში, სურგუთში. ისე კი, ყოველწლიურად რუსეთში ეროვნული სიძულვილისა და რელიგიური მტრობის ნიადაგზე ხდება საშუალოდ 300 დანაშაული. 2003 წელს ამ მოტივით აქ მოკლეს 20 კაცი, 2004 წელს კი — 44. წინასწარი მონაცემებით, შარშან ამ ციფრმა 50-ს გადააჭარბა. და განა ეს ციფრები რეალურია? იმ 300 დანაშაულიდან სისხლის სამართლის საქმე აღიძვრება დაახლოებით 70-ზე, აქედანაც სასამართლოში მიდის 10, განაჩენი კი გამოდის 3-4. ამ განუკითხაობაში ადანაშაულებენ არა მარტო ზოგადად სამართალდამცველებს, არამედ, კონკრეტულად — გენერალურ პროკურორსა და მთავარ ომბუდსმენს.

შარშან ნოემბერში მოსკოვში ნეონაცისტებმა მარშით გაიარეს მოსკოვის ცენტრალური ქუჩები. იყო ფაშისტური შეძახილები, სვასტიკიანი დროშები. თითი არავისთვის დაუკარებიათ. სამაგიეროდ, ომონელებმა დაარბიეს ანტიფაშისტთა მიტინგი, დაფხრიწეს რუსეთის დროშები და სვასტიკაგადახაზული პლაკატები.

დასავლეთში ეროვნულ და რელიგიურ ნიადაგზე მომხდარი თითოეული მკვლელობა, ექსტრემისტთა თითოეული აქცია ითვლება საგანგებო შემთხვევად ხელისუფლებისა და საზოგადოებისთვის. ასეთი რამ მოხდა რომში. მაშინ ანტიფაშისტთა დემონსტრაციაზე მივიდა ქალაქის მერი. ასეთი რამ მოხდა გერმანიაშიც. იქ ანტიფაშისტთა დემონსტრაციაზე მივიდა ქვეყნის კანცლერი. 20 წლის წინათ ამსტერდამში რასობრივი შუღლის მოტივით მოკლეს არაბი ბავშვი. მას შემდეგ მკვლელობის ადგილას აქციაზე მიდის ათასობით კაცი. როცა სანკტ-პეტერბურგში თემურ კაჭარავა მოკლეს, მიტინგზე ძლივს შეიკრიბა 200-მდე ჭაბუკი. ყველას ეშინია, — არავინ იცის, ვინ იქნება შემდეგი. ამიტომ ბევრ მკვლელობას ხალხი საერთოდაც არ ეხმაურება, საკუთარ ტყავს უფრთხილდება.

თუმცა... მარტო შიშია პასიურობის მიზეზი? ხომ არ ნიშნავს დუმილი თანაგრძნობას? 2006 წლის 25 მარტს გაზეთმა „მოსკოვსკი კომსომოლეცმა“ გამოაქვეყნა პატარა, მაგრამ საზარელი ინფორმაცია. ამ ინფორმაციის მიხედვით რუსეთის მოსახლეობის 53 პროცენტი მხარს უჭერს ლოზუნგს, — „რუსეთი რუსებისთვის!“ ეს მონაცემები მოიპოვეს რუსეთის პრეზიდენტის მიერ შექმნილმა საზოგადოებრივი პალატის სპეციალური კომისიის წევრებმა, რომლებიც მუშაობდნენ ტოლერანტობისა და თავისუფლების საკითხებზე. რუსების 51 პროცენტს არ უყვარს ჩეჩნები, 32 პროცენტს — აზერბაიჯანელები, 22 პროცენტს — არაბები. ამ სიაში არიან, აგრეთვე, ბოშები, ამერიკელები, ებრაელები, ესტონელები...

4 აპრილს კი ამავე გაზეთმა პირველ გვერდზე გამოიტანა თავგადაპარსულ, გაცოფებულ ახალგაზრდათა სურათი და სტატია სათაურით — „მამულის სკინები“. იქვე შემაშფოთებელი ფრაზებია: პიტერის (ქვეყნის მეორე დედაქალაქის) შემდეგ ფაშიზმი მოვიდა მოსკოვში (ქვეყნის პირველ დედაქალაქში). ეს არის არა სიახლის გაჟღერება, არამედ ფაქტების კონსტატაცია. შაბათს სკინხედებმა სცემეს ყაბარდო-ბალყარეთის კულტურის მინისტრი ზაურ ტუტოვი, ორშაბათს კი — ტელეკომპანია ნტვ-ს პროდიუსერი ელხამ მირზოევი. მსგავსი თავდასხმები იქცა ცხოვრების ნორმად და ამ ნორმის წინააღმდეგ არავინ იბრძვის, პირიქით, ვილაც-ვილაცა მხარსაც უჭერს... ჰიტლერი, რომელიც ჩვენ დავამარცხეთ, არაკაცებად თვლიდა ჩვენს წინაპრებს. დღეს კი ამ წინაპართა შვილიშვილები საკუთარი ნებით იქცნენ არაკაცებად. რატომ?

სჯობს, ამ კითხვას პასუხი გაზეთმა „იზვესტიამ“ გასცეს. თუ ძველ ფაქტებს უარყოფენ, ახლებს დავულაგებთ: ზუსტად აღდგომას, მოსკოვის ცენტრში, ამ არაკაცებმა მოკლეს ორი სტუმარი — ერთი სომეხი და ერთიც ტაჯიკი. ისინი საკუთარ წარმომავლობას შეეწირნენ. იმავე დღეს ერთი ტაჯიკი დანით დაჭრეს, ხოლო ერთი თურქი — ცემით გახეთქეს!

ბონდო გულიაშვილი

◉ ვერნისაჟი

პარიზის შარმი ფერწერულ ტილოზე...

პარიზის ქუჩებში ექსპრომტ-ჩანახატებს აკეთებს, თუმცა პარიზის ესთეტიკურ სილამაზეს კონტრასტული ფერწერით გადმოსცემს... მისი მხატვრული თხრობა სანამ ტილოზე გადაინაცვლებს, მანამდე რენესანსის ხანის არქიტექტურას შორიდან უმზერს, შემდეგ ამზადებს მოლბერტს და... პარიზის შარმი გასაუბრებას მხატვრის პალიტრასთან იწყებს... პარიზულ მოტივებზე ასე იქმნება რეზო ადამიას ფერწერული სერია, ანუ მხატვრის ხელწერაში ასე ჩერდება ვერცხლისფერი პარიზის ლირიკულ-რომანტიკული დროება: **„კატარღები სენის ხიდთან“, „ვან გოგის სახლ-მუზეუმი ოზვერში“, „ჰიტელ დე ვილლე“, „ტროკადიორი“, „ავგუსტო როდენის სახლ-მუზეუმი“, „მდინარე სენა ლუვრის ფონზე“, „ცეცხლისფერი მზის ჩასვლა ნოტრდამთან“, „სენა კატარღებით“, „შემოდგომა პარიზში“, „სენა გრანპალეს ფონზე“, „მზის ჩასვლა პანთეონთან“...** ამ პეიზაჟებზე მხატვრის ემოციური შთაბეჭდილებები თანაზიარია ფრანგულ ექსპრესიასთან... ეს ურთიერთობა იმ მისტიკურ კომპოზიციებს ახსენებს ხელოვანს, როცა ბუნება თავად კარნახობს ფერწერაში გრადაციას, როცა მხატვარს პარიზის საოცარი პანორამა თავად სთხოვს დახატვას... ხომ უჩვეულოა?! რეზო ადამიას ბევრი აქვს სათქმელი პარიზზე, თავის პარიზზე, ჯერ კიდევ ამოუცნობ სილამაზეზე და... ნოსტალგიებზე... მხატვრის თითქმის ყველა ნამუშევარს თან სდევს სიძველის შეგრძნება... საოცარია, პარიზი არ აჰყვა მსოფლიოში ცათამბჯენების ბუმს, და ეს ინდივიდუალიზმი მხატვარმა დიდ ფორმატებზე ასე პირდაპირ, თამამი მონასმებით გადაიტანა, თითქოს საკუთარი გულისტკივილი — ძველი თბილისის ნგრევა პარიზულ მოტივებში სიმბოლურად გაათამაშა, მხატვრული პარალელები ჩვენს მოუწესრიგებელ რეალობაში გრაფიკულად გამოიკვეთა...

— ფრანგები განსაკუთრებით უვლიან პარიზს, იქ არის ლათინური კვარტლები, ანუ ძველი უბნები, ისინი ამ ძველ უბნებს უფრთხილდებიან, რომ ამ ქალაქმა ის კოლორიტი შეინარჩუნოს და ის ხიბლი, რაც მას გამოარჩევს სხვისგან. ჩვენში? აქ ასე არ ხდება, რატომ, არ ვიცი, მაგრამ ვიცი ის, რომ ჩვენ ვშლით ჩვენსავე ისტორიას... — ამბობს მხატვარი თავისი ნამუშევრების გარემოცვაში.

რეზო ადამიას ვრცელი პარიზული სერიები ეროვნულ ბიბლიოთეკაში აღმოჩნდა გამოფენილი... ხელოვანის მიერ ასახული ფრანგული ესთეტიკა ყველას შეუძლია თავისებურად აღიქვას, იქვე მყოფ მხატვარს გაესაუბროს, ანდა მოსაზრებები შთაბეჭდილებათა წიგნს გაანდოს...

„დიდი ხანია თვალს ვადევნებ თქვენს ხელოვნებას, ის შემოქმედებითი თავისებურებანი და ორიგინალობა, რაც თქვენს ფერწერას ახასიათებს, კიდევ უფრო გაღრმავებულა, შეუძენია მეტი სიმძაფრე, გამომსახველობა... თქვენი პარიზი, რასაც ვუყურებთ, თქვენი თვალით დანახული და აღქმულია, ამავე დროს ეს არის ნაცნობი და უცნობი ქალაქი, თქვენ ეს მშვენივრად გიგრძვნიათ, განსაკუთრებით მოვიხიბლე მზიანი პარიზის პეიზაჟებით.. გისურვებთ წარმატებას და დიდ სიხარულს. თქვენი პატივისმცემელი ნოდარ გურაბანიძე.

„ექსპოზიციაზე ფერმწერი რადიშ თორდია მხატვრის პარიზული პეიზაჟების მოტივებს ცდილობს მშობლიური ახსნა მოუძებნოს, სპონტანურად გაჩენილი ასოციაციები საქართველოს წიაღში იპოვოს:

— ამ ნამუშევრებს ვუყურებ და ვფიქრობ, რომ რეზო ჯერაც ბეწვის ხიდზე გადის, დღითი დღე იზრდება... აქ მეტი პროფესიონალიზმი, მეტი სიღრმე, ფერთან ურთიერთობის მეტი დახვეწილობა იკითხება. იმასაც ვიტყვი, რომ რატომღაც მხატვრის პარიზული პეიზაჟები მის მიერ დახატულ ძველ სენაკსა და ოდასახლებს მაგონებს, სენაც ტეხურას ემსგავსება თითქოს... ეჭვიც კი მიპყრობს, პარიზი იქნებ, უფრო მშობლიური გახდა მხატვრისთვის?!

... მშობლიური არა, მაგრამ პარიზი მუზაა მხატვრის მოკრძალებული შემოქმედებისთვის. ზეთის ფერადოვან თამაშში ცოცხლობს იქაური არაორდინარული სილამაზე, თუმცა ამ ფრანგულ კონსტრუქციაში მაინც იგრძნობა ქართული კოლორიტით შეფერილი ჟღერადობა. თითქოს ეს ასეც უნდა იყოს?

— მე ასე ვხედავ, ასე გადმოვცემ: პარიზის ქარვისფერი შემოდგომის მელანქოლიას, პარიზის მისტიკურ ღამეებს, ზამთრის პარიზს, მზენათელ პარიზს... ველოდები ხოლმე საღამოს მზის ჩასვლას, რომ ის ფერები ზუსტად დავიცვა, რასაც მკარნახობს ბუნება... როგორ ვმუშაობ? — ეს ჩემთვის ერთგვარად რიტუალია... პარიზის ქუჩებში, კატარღებზე ვდგავარ დიდხანს და ვხატავ, ჩემს გარშემო ჩერდება ხალხი, ჩემით ინტერესდებიან, მაკვირდებიან, მესაუბრებიან, მახალისებენ და... ტილოებზე 8-9 საათი ვმუშაობ, ადგილზევე ვამთავრებ, მერე ხელს აღარ ვკიდებ, რადგანაც ის განწყობილება, ის ხასიათი და ის სითბო არ შეიცვალოს...

— პარიზმა ფერიცვალება მოახდინა თქვენს პიროვნებაზე?

— რა გითხრათ? — შეიძლება... ჩემს შემოქმედებაში გაჩნდა ახალი ნათელი, თბილი ტონები... პარიზს აქვს თავისი ლირიზმი, რომანტიკულობა, იქ იგრძნობა პარიზული სევდაც, მაგრამ ეს მაინც სულ სხვა სევდაა თბილისური სევდისგან განსხვავებით. თბილისური სევდა უფრო დრამატულია... ეს

საერთო ეროვნული სევდა ჩვენს ქალაქში ქმნის მძიმე ფერებს, ანუ ფიროსმანისეულ ფერებს — სწორად დანახულ და აღქმულ რეალობას. და ეს მკაცრი ფერები გუშინ არ შექმნილა, ხომ?!

— ვიზუალურ ხელოვნებაში არის ცივი კომპოზიციები, რომელსაც ვერ მიუახლოვდები, ვერ წაიკითხავ... თქვენი ფერწერა თბილი ტონებით გაზავებული პეიზაჟებია.

— იცით რა, არის ფერები, რომელიც ჩემთვის მიუღებელია, ეს სიცივე ალბათ, მხატვრების ბუნებიდანაც მოდის, რომლებიც ურთიერთობაში არიან თავიანთი ტილოების მსგავსნი — ცივები და მოუკარებელნი... მსგავსი რამ ჩემი ხასიათისგან შორს არის...

— თქვენს ფრანგულ პერიოდებში არ ასახავთ უბრალო ადამიანების ურთიერთობებს, რატომ? პარიზის ზღაპარში ესეც ხომ ხელოვნებაა?

— ეს ძალიან საინტერესო თემაა, რომელსაც შეიძლება ცალკე სერიები მივუძღვნა... ოთხი წელია პარიზში დავდივარ, პარიზელები ურთიერთობაში ძალიან თბილები არიან... ეს სითბო და ეს ყურადღება ფრანგი ხალხისგან მე არ დამკლებია. შარშან პარიზში ჩემს გამოფენებზე კავკასიის სახლში, გალერეა „ნატალიში“ და ხელოვნების საერთაშორისო ცენტრში ისინი მადლიერებით მოდიოდნენ ჩემთან, მეგობრულად მესაუბრებოდნენ... ჩვენი ურთიერთობები ახლაც გრძელდება... ასეც უნდა იყოს, რადგანაც პარიზი ხომ ჩვენი ერისთვის და ჩვენი კულტურული მემკვიდრეობისთვის ისტორიული თავშესაფარი აღმოჩნდა. ცნობილია, რომ პარიზის ღვთისმშობლის ტაძარში ინახებოდა ქართველი ერის სიწმინდე — ჯვარი პატიოსანი, ვერსალის სასახლის ჯურღმულებში კი გასაბჭოებული საქართველოდან გატანილი ჩვენი ეროვნული განძეულობა, რომელსაც ექვთიმე თაყაიშვილი მეთვალყურეობდა... პარიზში ახლაც ბევრი ქართველი ემიგრანტია, რომელთაც ჩვენი სულიერი მხარდაჭერა სჭირდებათ...

... როგორ ცხოვრობენ პარიზში მხატვრები? რა ტენდენციებით ჩნდება თანამედროვე მხატვრობაში თამამი ექსპერიმენტები? რატომ ფიქსირდება მსოფლიო ხელოვნების სიახლეები პარიზში? რატომ არის მაინცდამაინც პარიზში ხელოვანთა პროფესიონალიზმის დონე ძალზე მაღალი და კონკურენცია საკმაოდ დიდი? როგორ აფასებენ სველ ფერწერულ ტილოებს უცხოელები? — ამ საკითხებზე მხატვრის სახელოსნოში, პარიზული პეიზაჟების ინტერიერში საინტერესოდ გესაუბრებათ მხატვარი რეზო ადამია.

მზეხა მახარაძე

თარიღი

ოთხმოცდაათი წელი შესრულდა გამოჩენილი ქართველი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის შოთა მესხიას დაბადებიდან. იგი ადრე, 56 წლის ასაკში წავიდა ამ ქვეყნიდან, მაგრამ ბევრის გაკეთება შეძლო. მთავარი ის არის, რომ შოთა მესხიამ ღირსეულად გააგრძელა ივანე ჯავახიშვილის, სიმონ ჯანაშიასა და ნიკო ბერძენიშვილის მეცნიერული გზა – თავისი მოკლე, მაგრამ მეტად შინაარსიანი ცხოვრება და შემოქმედება მშობლიური ქვეყნის – საქართველოს ისტორიის კვლევას მიუძღვნა.

1956 წლიდან შოთა მესხია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საქართველოს ისტორიის კათედრის გამგეა, იმ კათედრისა, რომელიც საქართველოს ისტორიის კვლევის მნიშვნელოვანი ცენტრი იყო ქვეყანაში და რომელსაც სხვადასხვა დროს განაგებდნენ ივანე ჯავახიშვილი, სიმონ ჯანაშია, ნიკო ბერძენიშვილი. სწორედ ამ კათედრაზე მუშაობისას შოთა მესხიას თაოსნობით მოეწყო არაერთი სამეცნიერო სესია, მისი რედაქტორობით გამოიცა სამეცნიერო შრომების არაერთი კრებული. იგი დიდ დახმარებას უწევდა კოლეგებს, ასპირანტებს. თვითონ ზედმიწევნით ბეჯითი, შრომისმოყვარე და კეთილსინდისიერი მკვლევარი სამაგალითო იყო ყველასათვის.

შოთა მესხიამ მნიშვნელოვანი მეცნიერული მემკვიდრეობა დაგვიტოვა. იგი ავტორია ასამდე გამოქვეყნებული გამოკვლევისა. შესწავლილი აქვს შუა საუკუნეების საქართველოს ისტორიის პრობლემები: სოციალურ-ეკონომიკური და პოლიტიკური ისტორიის საკითხები, ქალაქების ისტორია და საქალაქო წყობა; მნიშვნელოვანი ადგილი დაუთმო წყაროთმცოდნეობისა და ისტორიოგრაფიის საკითხებს.

მან საგანგებოდ შეისწავლა ხელოსნობის ყველა ის დარგი, რომელიც კი ცნობილი იყო V-XII სს-ის საქართველოში, გაარკვია ხელობისა და ხელოსნობის აღმნიშვნელი ტერმინები. ნიშანდობლივია, რომ კავკასიისა და საქართველოს ხელოსნობის მკვლევარები ძირითადად XVIII-XIX საუკუნეებით ინტერესდებოდნენ და ამქრობის ისტორიით იფარგლებოდნენ. V-XII საუკუნეები საინტერესო პერიოდია საქართველოს ისტორიაში და, ცხადია, ამ დროის ხელოსნობის საფუძვლიანმა შესწავლამ წინ წასწია ქართული ისტორიული მეცნიერება. სხვადასხვა სახის მასალაზე (წერილობითი წყაროები, მატერიალური კულტურის ძეგლები) დაყრდნობით მან დაასაბუთა, რომ ძველ საქართველოში ხელოსნური წარმოება საკმაოდ განვითარებული იყო და რომ აქ გვხვდება შუა საუკუნეების მსოფლიოსათვის ცნობილი თითქმის ყველა ხელობა.

მეცნიერმა გამოიკვლია ფეოდალური საქართველოს ქალაქების ისტორია („ქალაქები და საქალაქო წყობილება ფეოდალურ საქართველოში“), გაარკვია მათი ადგილი და როლი ქვეყნის ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სოციალურ ცხოვრებაში. მეცნიერმა შეისწავლა ქალაქების აღმოცენების პროცესი, განსაზღვრა მათი განვითარების ცალკეული ეტაპები, ქალაქების ეკონომიკური მდგომარეობა, სასაქონლო წარმოებისა და ვაჭრობის განვითარება, სოციალური ურთიერთობანი. ამასთან წარმოაჩინა ქალაქების დამოკიდებულება სამეფო ხელისუფლებასთან, საქალაქო მმართველობის ხასიათი, ფეოდალურ ურთიერთობათა გავლენა საქალაქო წყობილებაზე. მეცნიერმა დეტალურად განიხილა ხელოსნური და სავაჭრო ორგანიზაციების აღმოცენების პირობები, მათი როლი საქართველოს ცხოვრების განვითარების ცალკეულ ეტაპებზე, განსაზღვრა შუა საუკუნეების ქართული ქალაქების ძირითადი ტიპები და გარეგნული სახე.

მან ფართოდ წარმოაჩინა XVII-XVIII სს. საქართველოს ქალაქების ვაჭრობა-ხელოსნობის სპეციფიკური მხარეები, შეეცადა განესაზღვრა ქალაქების მოსახლეობის რაოდენობა, სოციალური სტრუქტურა. დაადგინა, რომ „მოქალაქის“ წოდება, როგორც მოსახლეობის ერთი ნაწილის პრივილეგია, XVI-XVIII სს-ის მიჯნაზე წარმოიშვა. შოთა მესხიამ გაარკვია XVII-XVIII სს-ის ფეოდალური ქალაქების მმართველობა (მოურავი, მამასახლისი, მელიქი, ქალაქის ნაცვალი, მოურავის თანაშემწე და სხვ. თანამდებობები, ქალაქის „ქეთხუდები“). შეეხო რა ხელოსნურ და სავაჭრო ორგანიზაციებს, მეცნიერმა მოგვცა ამქრის შინაგანი სტრუქტურა, წარმოადგინა „შეგირდისა“ და „ქარგლის“ ინსტიტუტები, ამქრის როლი საქალაქო ცხოვრებაში.

შუა საუკუნეების ქალაქების ისტორიის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხის – საქალაქო კომუნის შესწავლას მიუძღვნა შოთა მესხიამ თავისი გამოკვლევა „საქალაქო კომუნა შუა საუკუნეების თბილისში“. აქ საკმაოდ თამამი დასკვნებია თბილისის საქალაქო თვითმმართველობის წარმოშობის დროსა და პირობებზე. სათანადო წყაროებზე დაყრდნობით მეცნიერი ასკვნის, რომ „X-XI საუკუნეთა თბილისის ამირები, ხალიფას ადრინდელი მოხელეები, იოანე საბანისძის „მსაჯული ამირები“ კი არ იყვნენ, არამედ თბილისისა და მისი მიდამოების, ე. წ. „თბილისის საამიროს“ ფეოდალი მფლობელები. მართლაც, ამირა ამ დროს არაბ მოხელეს კი არ ეწოდებოდა, არამედ თბილისისა და მისი მიდამოების მამულების მფლობელს. შოთა მესხია ასაბუთებს, რომ XI ს-ის ორმოციანი წლებისათვის საქალაქო თვითმმართველობას თბილისში ჩამოყალიბებული სახე ჰქონდა. ამავე საუკუნის 80-იანი წლებიდან კი ქალაქის თვითმმართველობა დამოუკიდებლობაში გადაიზარდა და თბილისი არსებითად ქალაქ-კომუნად იქცა. ეს კი იმას ნიშნავდა, რომ ქალაქის გამგებლობა ამიერიდან მთლიანად „ქალაქის ბერების“, „უხუცესთა საქალაქო კრებულის“... ხელში გადავიდა. ქალაქის უხუცესთა საბჭოსაგან გამოყოფილ გამგებელს, შ. მესხიას ვარაუდით, „ქალაქის უხუცესი“, ან „ქალაქის თავადი“, ან კიდევ „ქალაქის მთავარი“ ერქვა.

მეფის ხელისუფლება საქალაქო თვითმმართველობას, გარკვეულ შემთხვევაში, თავის სასარგებლოდ იყენებდა დაპირისპირებული ფეოდალების წინააღმდეგ ბრძოლაში. ქალაქელებიც, გარკვეულ პერიოდში, მხარს უჭერდნენ ცენტრალურ ხელისუფლებას. შოთა მესხია სრულიად მართებულად მიიჩნევს, რომ დავით IV აღმაშენებელმა ოპოზიციურ ფეოდალურ ძალებზე გამარჯვებისათვის სწორედ ქალაქებთან კავშირი გამოიყენა. ამასთან, ხელისუფლების ცენტრალიზაციის პირობებში, დავით აღმაშენებლის ძლიერი მონარქია ვერ შეურიგდა თავის მიწაზე დამოუკიდებელი ერთეულების არსებობას და ზედიზედ დაიმორჩილა (შემოიერთა) სამშვილდე (1110 წ.), რუსთავი (1115 წ.), გიში (1117 წ.), ლორე (1118 წ.) და სხვ. მას შემდეგ, რაც დავით IV აღმაშენებელმა თბილისი შემოიერთა (1122 წ.), დასრულდა მისი თვითმმართველობის ისტორიაც.

მეცნიერმა ყურადღება გაამახვილა XIII ს-ის ქალაქების სოციალურ და ეკონომიკურ ცხოვრებაში მომხდარ გარდატეხაზე, რასაც დასაბამი მისცა მონღოლთა გაბატონებამ. ზოგმა ქალაქმა სავსებით დაკარგა თავისი მნიშვნელობა და დაეცა, ზოგი კი უმნიშვნელო დასახლებულ პუნქტად იქცა.

ცალკე უნდა აღინიშნოს თბილისის ისტორიის კვლევა. ჯერ კიდევ 1952 წელს გამოიცა დავით გვრიტიშვილისა და შოთა მესხიას მონოგრაფიული გამოკვლევა „თბილისის ისტორია“. აქ შოთა მესხიას მიერ იყო დაწერილი თავები: „ქალაქ თბილისის წარმოშობა“, „თბილისის ტერიტორია და გარეგანი სახე“, „თბილისის ეკონომიკური სახე“, „თბილისის მმართველობა და საქალაქო წყობა“ და სხვ. მოგვიანებით, „თბილისის ისტორია“ ხელმეორედ გამოიცა გაფართოებული სახით შოთა მესხიას, დავით გვრიტიშვილის, მამია დუმბაძისა და აკაკი სურგულაძის ავტორობით. ამ წიგნის რედაქტორი შოთა მესხია გახლავთ. მონოგრაფიაში განზოგადოებულია მეცნიერის მიერ ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე წარმოებული კვლევა-ძიების შედეგები.

ქართველი ხალხის მრავალსაუკუნოვანი გმირული ისტორიის ერთ-ერთ ბრწყინვალე ფურცელს – დიდგორის ბრძოლას მიუძღვნა შოთა მესხიამ თავისი მონოგრაფია „დიდგორის ბრძოლა“, რომელიც 1965 წელს გამოიცა. ხოლო გადამუშავებული, შევსებული სახით და ახალი სახელწოდებით „ძლევაჲ საკჳრველი“ ხელმეორედ დაიბეჭდა 1972 წელს. ამ ნაშრომისათვის 1974 წელს, გარდაცვალების შემდეგ, შოთა მესხიას სიმონ ჯანაშიას პრემია მიენიჭა.

1958 წელს გამოვიდა შოთა მესხიასა და ი. ცინცაძის წიგნი „Из истории русско-грузинских взаимоотношений (X-XVIII вв.)“, რომელშიც რუსეთ-საქართველოს მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის საკითხებია გამოკვლეული. მეცნიერის გარდაცვალების შემდეგ გამოვიდა უაღრესად მნიშვნელოვანი ნაშრომი საქართველოს საშინაო პოლიტიკისა და სამოხელეო წყობის შესახებ („საშინაო პოლიტიკური ვითარება და სამოხელეო წყობა XII ს-ის საქართველოში“. თბ., 1979 წ.). ნაშრომში განხილულია და ახლებურადაა გადაწყვეტილი ისეთი მნიშვნელოვანი პრობლემები, როგორიცაა საქართველოს ფეოდალური მონარქიის ცენტრალური გამგებლობის სისტემის შექმნა, სავაზიროს წარმოქმნის პრობლემა, მეფის თვითმპყრობელობის საკითხი („ერთნებობისა და თანადგომის“ პრობლემა), „დარბაზის რიგის“ მოხელეთა ვინაობა და ფუნქციები, XII საუკუნის საქართველოს ფეოდალურ საგვარეულოთა ისტორია და სხვ. ფასეულია შოთა მესხიას დასკვნა, რომ თამარის მეფობის უკანასკნელი წლიდან შექმნილმა ვითარებამ საფუძველი დაუდო ცვლილებებს სამოხელეო წყობილებაში საერთოდ და მხარგრძელთა შემდგომ განდიდებას კერძოდ. მეორე მხრივ, სამეფო ხელისუფლების დასუსტებამ თავისთავად განაპირობა ცენტრალური ხელისუფლების აპარატის მოხელეთა მნიშვნელოვანი შემცირება და ზოგი სამოხელეო ინსტიტუტის გადაგვარებაც. ამას თან სდევდა ადგილებზე წარგზავნილ მოხელეთა ზრდა და, შესაბამისად, დეცენტრალისტური ძალების გაძლიერება. ცენტრალური სამოხელეო აპარატი ამიერიდან ველარ ასრულებდა მასზე დაკისრებულ წამყვან როლს; ცენტრალური აპარატის მოხელეთა ინტერესები თანდათან ცალკეულ მთავართა ინტერესებამდე დავიდა. ეს კი პირვანდელ მნიშვნელობას უკარგავდა მხარგრძელთა მოხელეობას სამეფო კარზე, რაც კიდევ უფრო აშკარა XIII ს-ის 80-იანი წლებიდან, როცა მხარგრძელთა მოხელეობა საქართველოს სამეფო კარზე არსებითად ფიქცია გახდა.

ამ ფრიად ღვაწლმოსილი მეცნიერის სახელთან არის დაკავშირებული ქსნის ერისთავთა საგვარეულო მატიანის „ძეგლის ერისთავთას“ მეცნიერულად გამოკვლეული ტექსტის გამოცემა. მეცნიერმა ლენინგრადში მივლინებით ყოფნისას ყურადღება გაამახვილა აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ხელნაწერთა განყოფილებაში, მ. ბროსეს ყოფილ არქივში, ამ უკანასკნელის მიერ აკინძულ მასალებზე, რომლებსაც საერთო წარწერა ჰქონდა: „Voyages de M. Dimitri de Gori, 1848-1850“. აქ აღმოჩნდა მოთავსებული დიმიტრი მეღვინეთუხუცესიშვილის „გორში მოგზაურობის“ გარდა „მოგზაურობა და მიმოხილვა იმერეთისა“, „მოგზაურობანი თბილისის ღუბერნიასა შინა“, „მეფობა და ცხოვრება ირაკლი მეორისა“, „ინდიქტიონი ღირსსახსოვარი შემთხვევულებათა“, „მოგონება ანუ ლაშქრობა პირისპირ იმამი შამილისა 1854 წელსა“ და სხვ.

შოთა მესხიამ გაარკვია, რომ „ძეგლი ერისთავთა“ შექმნილია ქსნის ერისთავის ვირშელ III-ის სიცოცხლეში, 1348-1400 წლებს შორის, ამ დროს ცნობილი ლარგველი მოღვაწის, მწიგნობრისა და მხატვრის ავგაროზ ბანდაისძის მიერ. XIV საუკუნე ქსნის საერისთავოს ჩამოყალიბების პერიოდია. ამ დროს უკვე არსებობს ქსნის ერისთავთა რეზიდენცია „დარბაზოვანი“ და „თავადი ციხე“ ქვენიფნევს, საგვარეულო მონასტერი კი – ლარგვისს. ამდენად, „ძეგლი ერისთავთას“ შექმნა XIV საუკუნის დასასრულისათვის სავსებით კანონზომიერი იყო და რეალურად შეესაბამებოდა არსებულ პოლიტიკურ ვითარებას. შოთა მესხიამ ტექსტის კრიტიკულ შესწავლასთან ერთად გაასწორა მასში არსებული ხარვეზები, დაურთო ლექსიკონი და საკუთარ სახელთა საძიებლები და ისე გამოსცა. შოთა მესხიას მიერ აღმოჩენილი, გამოკვლეული და გამოცემული „ძეგლი ერისთავთა“ არის თანამედროვე წყაროთმცოდნეობისა და ისტორიოგრაფიის მოთხოვნათა დონეზე შესრულებული პუბლიკაცია და თავისი მნიშვნელობით თვალსაჩინო ადგილი უკავია საქართველოს ისტორიის წყაროთა შორის.

ამ გამოჩენილი მეცნიერის ისტორიოგრაფიული ხასიათის შემოქმედებიდან განსაკუთრებული ადგილი უკავია მის მონოგრაფიას სიმონ ჯანაშიას ცხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ. აქ ღრმა მეცნიერულ კვლევასთან ერთად ჩანს უდიდესი სითბო და სიყვარული გამოჩენილი ქართველი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწისადმი.

შოთა მესხიას მაღალი ავტორიტეტი ჰქონდა ქვეყნის სამეცნიერო წრეებში. მას კარგად იცნობდნენ საზღვარგარეთაც. მეცნიერის არქივში ინახება არაერთი წერილი სხვადასხვა კუთხიდან, რომელშიც მისი მეცნიერული ღვაწლისა და დამსახურების აღიარება გამოსჭვივის.

მან მნიშვნელოვანი ამაგი დასდო „საქართველოს ატლასის“ შედგენას. მან მამია დუმბაძესა და ალექსანდრე ასლანიკაშვილთან ერთად შეადგინა XVIII ს-ის მეორე ნახევრის საქართველოს რუკა. სტუდენტებთან და ასპირანტებთან ინტენსიური მუშაობის პარალელურად შოთა მესხია დიდ ყურადღებას უთმობს საშუალო სკოლების მოსწავლე ახალგაზრდების სწავლა-აღზრდის საქმეს. 1959 წელს მისი მონაწილეობით გამოდის „საქართველოს ისტორიის“ სახელმძღვანელო საშუალო სკოლებისათვის. შემდეგ ისტორიკოს ვიქტორ გუჩუასთან ერთად წერს „საქართველოს ისტორიის“ ახალ სახელმძღვანელოს საშუალო სკოლებისათვის, რომელიც წლების მანძილზე წარმატებით სარგებლობდა. შოთა მესხია სასარგებლო საქმიანობას ეწეოდა საზოგადოება „ცოდნაში“. იგი საქართველოს ისტორიის სექციის თავმჯდომარე იყო და ინტენსიურად მუშაობდა როგორც ლექტორი. მას ხშირად ნახავდით საქართველოს სხვადასხვა ქალაქებსა და სოფლებში, სადაც მეცნიერი დარბაისლური ქართულით მოუთხრობდა მსმენელებს საქართველოს ისტორიის სხვადასხვა ეპიზოდებს.

მეცნიერი დიდ ყურადღებას აქცევდა საქართველოს ისტორიის სწავლებას საშუალო სკოლაში. 1971 წელს „ლიტერატურულ საქართველოში“ იგი ბეჭდავს ვრცელ პოლემისტურ სტატიას „საცნობლად თავისადაო“. მეცნიერი წუხდა იმის გამო, რომ იმჟამად საქართველოს ისტორიის სწავლებას საშუალო სკოლაში (VII, VIII, IX და X კლასებში) დათმობილი ჰქონდა საათების მცირე რაოდენობა. არასწორად მიაჩნდა, რომ „საქართველოს ისტორია“ არ იყო შეტანილი არც რვაწლიანი სკოლის დამთავრების მოწმობასა და არც საშუალო განათლების ატესტატში. მეცნიერი მიიჩნევდა, რომ საქართველოს ისტორია უნდა იყოს საატესტატო საგანი, ე. ი. ამ საგანში მიღებული ნიშანი შეტანილი უნდა ყოფილიყო საშუალო განათლების ატესტატში. ამ წერილში აღძრულია კიდევ არაერთი საკითხი ისტორიის მასწავლებელთა დახმარების, თუ საერთოდ სწავლების გაუმჯობესების შესახებ.

იგი თავდაუზოგავად იბრძოდა საქართველოს ჭეშმარიტი ისტორიის გაყალბების წინააღმდეგ. 1969 წლის 12 იანვარს გაზეთ „კომუნისტში“ შოთა მესხია (თანაავტორი მარიკა ლორთქიფანიძე) ბეჭდავს წერილს „მრუდე სარკეში“, რომელშიც სააშკარაოზე გამოაქვს საქართველოს წარსულის გაყალბების ფაქტები გ. ვერმიშევის რომანში „ამირსპასალარი“. საკუთარი თავისადმი მომთხოვნი მეცნიერი პრინციპული იყო სხვებისადმიც. ზედმიწევნითი თავაზიანობა და თავმდაბლობა არ უშლიდა მას ხელს მიუკერძოებელი ყოფილიყო ამა თუ იმ საკითხის გარკვევისას. იგი იყო მკაცრი ხელმძღვანელი თავისი ასპირანტებისა და მეტად მომთხოვნი ოპონენტი დისერტანტებისა (მისი ხელდასხმით არაერთი სადოქტორო და საკანდიდატო დისერტაცია იქნა დაცული).

შოთა მესხია საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მიმდინარე მოვლენების ცენტრში იყო. ისტორიული მეცნიერების ფრონტზე არ ყოფილა ცოტად თუ ბევრად მნიშვნელოვანი საქმე, მონაწილეობა რომ არ მიეღო. იგი აქტიურად საქმიანობდა „საქართველოს ისტორიის ნარკვევების“ რვატომეულის მომზადებისას. მისი რედაქტორობით გამოვიდა „ნარკვევების“ II ტომი, რომელიც მოიცავს IV-X საუკუნეების საქართველოს ისტორიას (გამოვიდა 1973 წელს). შოთა მესხია იყო დანიშნული III ტომის რედაქტორადაც, მაგრამ უდროო გარდაცვალებამ მას არ დააცალა დაკისრებული საქმის შესრულება.

იგი აქტიურად საქმიანობდა ქართული ენციკლოპედიის სამეცნიერო რედაქციაში, სათავეში ედგა საქართველოს ისტორიის საბჭოს, მისი მეთვალყურეობით შეიქმნა საქართველოს ისტორიის სიტყვანი, მისი ხელმძღვანელობით მომზადდა ენციკლოპედიის პირველი ტომის ბევრი სტატია.

სიცოცხლის უკანასკნელ წლებში ნაყოფიერი იყო მეცნიერის შემოქმედებითი მუშაობა. მან ჩვენი ისტორიის კორიფის ივანე ჯავახიშვილისა და მისი მოწაფეების – სიმონ ჯანაშიასა და ნიკო ბერძენიშვილის შემდეგ თბილისის უნივერსიტეტში იტვირთა საქართველოს ისტორიის კათედრისა და საერთოდ ისტორიის ფაკულტეტის ხელმძღვანელობა და ღირსეულად გააგრძელა წინამორბედთა საქმე.

ქართველი საზოგადოება, შოთა მესხიას კოლეგები, მეგობრები, მოწაფეები მისი ამქვეყნიდან ადრე წასვლის გამო გულისტკივილით და ამასთან სიყვარულით მოიგონებენ სახელოვან მეცნიერს, მის მიერ ღირსებით გავლილ შემოქმედებით გზას და პატივს მიაგებენ მის ნათელ ხსოვნას.

როინ მეტრეველი

სიტყვა XXI საუკუნეში

ქართული მწერლობა ჯურჯურობის კონტექსტში

ესაუბრება მურად ჭოლოკავა (ძიძიგური)

რუსთავისა და ქვემო ქართლის ლიტერატორთა და შემოქმედებითი კავშირების გაერთიანებული საბჭოს თავმჯდომარე, ჟურნალ „ორბეთის“ მთავარი რედაქტორია; არის ლადო ასათიანის პრემიის ლაურეატი, ღირსების ორდენის კავალერი.

წლევანდელი გაზაფხული მისთვის ტრაგიკულად დაიწყო. მოულოდნელად გარდაეცვალა 30 წლის ვაჟი. ბატონმა მურადმა რედაქციაში მოიტანა მწუხარე განწყობილებით შექმნილი ლექსები, რომელთაც ქვემოთ გთავაზობთ.

1. რას ფიქრობთ XXI საუკუნის ქართულ ლიტერატურულ ტენდენციებზე?

2. გამართლებულია წიგნის გადაქცევა კომერციისა და ბიზნესის საგნად? როგორ წიგნს ეყოლება მკითხველი მომავალში?

3. რა მიგაჩნიათ არსებით პრობლემად საქართველოსთვის?

4. როგორ შეაფასებთ ტრადიციულ კლასიკურ მწერლობას?

რა შეგძინათ თქვენ, როგორც მწერალს? რომელია თქვენი სამაგიდო წიგნი?

5. რას იტყოდით ქართული ენის მიმართ მწერლის დამოკიდებულებაზე?

6. რაზე მუშაობთ ამჟამად?

- XXI საუკუნის ქართულ ლიტერატურულ ტენდენციებზე ჯერჯერობით არაფრის თქმა არ შემიძლია. ქართული მწერლობა, შეიძლება ითქვას, ცაიტნოტშია. ვნახოთ, რა იქნება მომავალში...
- კომერციული ლიტერატურა მასების ლიტერატურაა, ფსევდოლიტერატურაა, სუროგატია, რომელიც ისტორიას და საზოგადოებას წინ კი არა, პროტოაზელური გამოქვაბულისკენ მიერეკება.
- თუ როგორ წიგნს ეყოლება სამომავლოდ მკითხველი, დღევანდელი საზოგადოების დონეზეა დამოკიდებული. თუ მოვლენები უწინდებურად წარიმართა, არა მხოლოდ კლასიკური ლიტერატურა, რომელსაც თითო-ოროლა მკითხველი მაინც შემორჩა, არამედ, კომერციულიც დაკარგავს მკითხველს და უწიგნურთა დიდი ღამე დადგება.
- საქართველოში დღეს ყველა პრობლემა არსებითია. საერთოდ, დასნეზოვნებული ორგანიზმისთვის გრიპის უბრალო ვირუსიც კი შიდსივით დამღუპველია.

პრობლემების არსებობის რაობის დაკარგვა ორგანიზმისთვის იმუნიტეტის დაკარგვას ნიშნავს.

- კლასიკურმა მწერლობამ საკუთარი თავი და გარემო სინამდვილე დამანახვა, საკუთარი ნააზრევისა და განჭვრეტილის გადახარშვა მასწავლა, შემდეგ ყოველივე ამის „სხვისთვის მიტანის“ რთულ ხელოვნებას მაზიარა.

ჩემთვის ყოველი წიგნი (კომერციულს არ ვგულისხმობ) სამაგიდოა. ყოველ წიგნს თავისი ღირებულება გააჩნია, რომელიც დროისა და სივრცის ჩარჩოში არ თავსდება. ეს იგივე ვალუტაა, რომელიც საზღვრებს და დროს არ ცნობს.

- ენა ერისთვის და, მით უმეტეს, შემოქმედისთვის თვითრეალიზაციის ერთადერთი და უძლიერესი საშუალებაა. სამყაროც ხომ უფლის ენაა, მისი სიტყვიერი ემანაციის შედეგია. ქართული ერთ-ერთი მდიდარი ენაა, მთავარია, ფლობდე ამ სიმდიდრეს. თუკი მას კარგავ (საამისო მრავალი მიზეზი არსებობსძ, თავადაც იკარგები, რადგან საკუთარი თავის კონსტატაციას დროსა და სივრცეში ველარ მოახდენ.
- მალე გამოიცემა ლექსების კრებული „დარდისერთა“, ვმუშაობ ახალ კრებულზე „სევდიანი დღეები“ და რომანზე „ბედის საიდუმლო“.

ჩაიწერა
თამარ შაიშმელაშვილმა

მურად ჭოლოკავა (ძიძიგური)

ლექსთა კონა

ახალი წიგნიდან: „დარდისერთა“

ვრანელს

შენს ღამესაც გავცილდი,
    დილა შემომეფეთა,
წარხოცილი ფოთლები
    ყრია ეზოს ყურეში,
ამ ცხედრების შემყურეს
    მუხლები მომეკვეთა
და ბალდახინ-ქარს ვუხმობ
    უნუგეშო ნუგეშით...
და აჰა, ისიც მოვარდა –
    მესაფლავე უბარო,
შემომბერა ვით ფოთოლს –
    წუთისოფელს შერჩენილს.
ამ ქარს ნუ გამაყოლებ,
    შენ მომწყვიტე, უფალო,
თორემ წვეთ-წვეთ სიკვდილით
    momento mori-ს
ვეჩვევი.
აქ თუ არ გაეგება:
    კაცს – ლექსის და
    ქარს – ფოთლის...
იქნებ ნაღდი მკითხველი
იქ მაღირსო ციერო.
წამაწერე პოეტი –
    ფოთოლს წუთისოფლისას
და ეს სულიც წაშალე –
    ლექსის სამაგიეროდ!..

განშორება

გიას – ჩემი ვაჟიშვილის ხსოვნას

შენ ყვავილებით მოჰყევი ზამთარს
და ყვავილებით სუნთქავდი მხოლოდ.
ამ წუთისოფლის მრუდე სამართალს
ვინ განურჩია თავი და ბოლო?

დგანან ბიჭები – ღამის მთევლები
შენგან რომ აღარ ელოდნენ ღალატს,
მერე?! – ტკივილი წმინდა ცრემლებით
აწვიმდა ჩუმად ნამარტალ ქალაქს.

ქალაქს ჩაყინულს, ალბათ, არც ესმის
დედის ცრემლის და დედის ალერსის,
მამის ტკივილის – გამოუთქმელის,
მამის ტკივილის ასე გალექსილს.

პირჯვარს იწერდი ყოველ განთიადს,
ჟამს მიმწუხრისას სანთლებს უნთებდი.
შენ და ტკივილი – შენი გადია
ღამეებს თეთრად როგორ ათევდით.

იმ დღეს ტკივილმა გზა აგიბნია,
იმ დღეს სიკვდილიც აგიბოგინდა.
ცაში აფრინდი, როგორც ნიბლია,
ცაში ფრენა და ყოფნა მოგინდა...

აქ კი, მიწაზე, სიკვდილი თავის
გაფენდა თალხ და მძიმე ოლარებს,
გამოკერპებულს ტკივილში მამის
და ყვავილების ზღვაში მწოლარეს...

შენ ყვავილებით მოჰყევი ზამთარს
და ყვავილებიც შენით სუნთქავდნენ.
მე კი ტკივილი გამყვება შენი,
ჩემს უკანასკნელ ამოსუნთქვამდე.

სოფლად

ჭიშკრის ჭრიალიც ვერ აღვიძებს
    ამ დაღლილ ღამეს,
ძილს მისცემია
    ხის ძველი სახლი.
ცის კეცზე ცხვება თიბათვის
    მთვარე,
ძვალს დარდივით ხრავს
    ბებერი ძაღლი...

თეთრი გლოვა

ჩემს ქალიშვილს – ხათუნას

დაღამდება და რომ აღარ მოვალ,
შიშველი შიში მკვლავებს გადაგდებს,
ვერ მოისვენებ და თეთრი გლოვა
ცრემლს შეგიგუბებს განთიადამდე.

ჩამოიშლება სევდის ფარდები,
ლექსების რვეულს ნახავ თაროზე.
ვერც იქ მიპოვი და სველ
    ვარდებით
გზას დაადგები სასაფლაოსკენ.

შეჩერდი, შვილო, წამით დახანდი
საფლავში – არა,
    სხვა ჭერქვეშ მძინავს.
და ცრემლებს – გულში რომ ინახავდი,
ცრემლები იგი მაპკურე წვიმად.
P. S.
ლექსს ვერ ვამთავრებ,
                        ვიცი, რომ მნახავ,
ჯერ კიდევ სადღაც ვეძებ იმედებს,
სიკვდილის დღისთვის შემოვინახავ
ცრემლებს, ჩემთვის რომ გამოიმეტე.

ლექსის სარკმელი

ჰა, ჩემს სარკმელში შემოიხედა,
ცოტაც და
    ალბათ შემოაბოტებს
სიკვდილი, ასე
    გულს რომ
    იხეთქავს
და ძილშიც ჩემი
    ბედი აბოდებს.
უნდა დავასწრო
    ბოლო სათქმელი
და გავეცალო
    მუზის სარეცელს,
ისე ღიაა ლექსის სარკმელი...
    სიკვდილო, მუხლზე უნდა დაეცე!

ჯვარი

აქ როგორც დროთა გადაკვეთა...
    არაგვი,
    მტკვარი
მდინარებს მარად,
    უსასრულოდ –
    ჟამი მედინი.
და მდინარეთა გაღმა
    ზეცად აჭრილი ჯვარი –
დაცემისა და ამაღლების
    გზაჯვარედინი –
მოწმე ათასგზის გაყიდვის და
    ათასგზის ჯვარცმის
დგას, როგორც უტყვი დიალოგი
    ღმერთის და კაცის.

◉ ინფორმაცია

ვაჰ, თუკი შემოწმებაა?

საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის ინფორმაციით, გუშინ ადვოკატებმა შეატყობინეს, რომ მათ სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის თბილისის №7 საპყრობილეში თავის დაცვის ქვეშ მყოფ პატიმრებთან შეხვედრის უფლებას არ აძლევენ.

ვითარების გასარკვევად მისულ საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის თანამშრომლებს №7 საპყრობილის ადმინისტრაციამ განუმარტა, რომ მიმდინარეობდა საკნებისა და პატიმრების შემოწმება და შემოწმების დამთავრებამდე ადვოკატების პატიმრებთან შეხვედრა შეჩერებული იყო.

საპყრობილის ადმინისტრაციის ზემოაღნიშნული ქმედებით დაირღვა პატიმრის დამცველთან შეხვედრის შეუზღუდავი უფლება, რაც გარანტირებულია საქართველოს კონსტიტუციით, კანონებითა და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით.

„პატიმრებისა და საკნების შემოწმება ლეგიტიმური პროცესია, თუმცა ამან არ უნდა შეზღუდოს კონსტიტუციით გარანტირებული დაცვის უფლება და ამგვარი შემოწმების დროსაც შესაძლებელია უზრუნველყოფილ იქნას ადვოკატის შეხვედრა მისი დაცვის ქვეშ მყოფ პირებთან“, – აცხადებენ სახალხო დამცველის აპარატში.

ჯი-ეიჩ-ენი

მკვლელობაში ბრალდებულებს წინასწარი პატიმრობა შეეფარდათ

თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, რესტორან „თეთრ სახლში“ მომხდარ მკვლელობაში ბრალდებულებს წინასწარი ორთვიანი პატიმრობა შეეფარდათ.

დაკავებულია თბილისში მცხოვრები სამი პირი – 63 წლის ბენია მგალობლიშვილი, 21 წლის მამუკა ნათაძე და 22 წლის ალექსანდრე გიგაური. პოლიციის ინფორმაციით, აღნიშნულმა პირებმა მტკვრის მარცხენა სანაპიროზე მდებარე რესტორან „თეთრ სახლში“, ურთიერთშელაპარაკებისას დანით დაჭრეს გლდანში მცხოვრები 26 წლის დავით თათარაშვილი, კასპის რაიონის სოფელ თელიანში მცხოვრები 63 წლის ვახტანგ ქადაგიშვილი და ამავე რესტორნის დაცვის თანამშრომელი, თბილისში მცხოვრები 26 წლის ნიკოლოზ თავაძე, რომელიც საავადმყოფოში მიყვანისთანავე გარდაიცვალა.

ნარკომანია მეორე ადგილზეა

საქართველოში ნარკომანიის პრობლემა უმუშევრობის შემდეგ მეორე ადგილზე დგას.

ასეთი დასკვნა გამოიტანა საქართველოს ჯანდაცვის სამინისტროსთან არსებულმა ანტინარკოტიკულმა საბჭომ, რომელმაც შექმნიდან ერთი წლის შემდეგ საქართველოს ანტინარკოტიკული სტრატეგიის დოკუმენტი ჩამოაყალიბა.

სტრატეგიის ძირითადი პრიორიტეტები ანტინარკოტიკული საბჭოს წარმომადგენლებმა გუშინ საზოგადოების ნაწილს და ჟურნალისტებს საზოგადოებრივ გაერთიანება „ბემონში“ გააცნეს.

აფეთქებას მსხვერპლი მოჰყვა

წყალტუბოს რაიონის სოფელ ქვიტირის ტერიტორიაზე გუშინ დილით აფეთქება მოხდა.

თბილისი-ბათუმის ცენტრალურ ავტომაგისტრალზე, სოფელ ქვიტირის მონაკვეთზე, ავტომობილების გაზგასამართსადგურზე აფეთქების ხმა დილის 6 საათზე გაისმა, რასაც ერთი ადამიანის სიცოცხლე ემსხვერპლა. ზესტაფონელი ჯემალ მუშლაძე, რომელიც საკუთარ ავტომანქანას გაზ-24-ს აირით ტენიდა, ადგილზე გარდაიცვალა.

როგორც „ინტერპრესნიუსს“ ერთ-ერთმა თვითმხილველმა მერაბ ასათიანმა განუცხადა, აფეთქება ავტომანქანის ე. წ. დაბალი წნევის უვარგისი ბალონის გამო მოხდა.

ინტერპრესნიუსი

მილორად პავიჩი

მწვანე წიგნი

ისლამური წყაროები ხაზართა საკითხის შესახებ

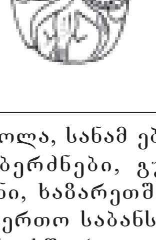

ყველა ამ გარემოებისა და საერთოდ თავიანთსავე სამეფოში ხაზართა არასახარბიელო მდგომარეობის გათვალისწინებით, ბევრი ხაზარი პირდაპირ უარს ამბობდა თავის წარმომავლობასა და ენაზედ, თავის სჯულსა და ადათ-წესებზედ, მალავდა, სინამდვილეში ვინც იყო და თავს ბერძნად ან არაბად ასაღებდა, რადგან სწამდა, რომ ამგვარად უფრო წარემატებოდა ცხოვრებაში. ხაზართა სახელმწიფოს დასავლეთით მცირე ოდენობის ბერძნები და ებრაელნი სახლობდნენ, რომეების (ბიზანტიის) იმპერიიდან გადმოსახლებულნი. ერთ-ერთ მხარეში ებრაელნი მეტნიც კი იყვნენ, ვიდრე სხვანი (ბერძენთა იმპერიიდან გამოყრილნი), ასეთი მხარე ერთადერთი იყო. მსგავსი მდგომარეობა ჰქონდათ ქრისტიანთაც სხვა მხარეში, სადაც ხაზართ არაქრისტიანული სარწმუნოების პირთ ეძახდნენ. საერთო თანაფარდობა სახელმწიფოში ხაზართა და ბერძენ და ებრაელ ახალმოსახლეთა შორის ფასდებოდა დაახლოებით როგორც ერთი ხუთზედ, თუმცა ეს ფაქტი მიყურისძირავებული იყო, ვინაიდან მოსახლეობის გამოკითხვა თუ აღწერა მხოლოდ მხარეთა მიხედვით ხდებოდა და საერთო მდგომარეობას ჩქმალავდნენ.

ხაკანის კარზედ მხარეთაგან თითოეულის წარგზავნილთა რაოდენობა სწორად არ იყო შეფარდებული მოსახლეობის ოდენობასთან, რომელ მოსახლეობასაც ისინი წარმოადგენდნენ, წარგზავნილთა რაოდენობა დამოკიდებული იყო მხარეთა სათვალავზედ, რის გამოც ხაზარნი, რომელნიც ქვეყნის მოსახლეობის უმრავლესობას შეადგენდნენ, ხაკანის კარზედ უმცირესობაში ხვდებოდნენ. ასეთ ვითარებაში და ძალთა ამგვარი თანაფარდობისას სამსახურში დაწინაურება განპირობებული იყო არახაზართა მიმართ ბრმა ერთგულებით. თუკი ვინმე ხაზარობაზედ უარს იტყოდა, უმალვე გზაც ეხსნებოდა ხაკანის კარზედ და პირველ წარჩინებასაც გამოჰკრავდა ხელს. შემდგომი წარჩინების მოპოვება მოითხოვდა ანტიხაზარულ პოზიციას და ხაზარულ მიზნებსა თუ მისწრაფებებზედ ხელის აღებას, მხოლოდ და მხოლოდ იქით ცქერა, საითაც იცქირებოდნენ ბერძნები, ებრაელები, თურქმენები, არაბები თუ გუთები როგორც იქ სლავთ ეძახდნენ. რატომ იყო აგრე, ძნელი სათქმელია. მავან IX საუკუნის არაბ ჟამთააღმწერელს ჩაუწერია: „ერთმა ჩემმა კბილამ, ხაზარმა, ამას წინათ უცნაური რამ მითხრა: „ჩვენამდე, ხაზარებამდე, მყოობადის ოდენ ნაწილი აღწევს, ისიც ყოვლის უფრორე პიტალო და ძნელადმოსანელებელი, რომლის დამალვაც ფრიად საძნელოა, ასე რომ ამ მყოობადში გაღწევა ისე გვიხდება, როგორც ძლიერ ქარში, გვერდულად. ეს მყოობადი ადუღებული, დარეული ნამუსრევისგან შედგება და ჭაობსავით სულ უფრო და უფრო ღრმად გვითრევს. ჩვენს წილად ოდენ ობმოდებული, გამოღრღნილი ძველებიღა მოდის, რაც რამ უკვე დაფლეთილი და დაგლეჯილია, რაც აღარც იჭმევა და აღარც ჩაიცმევა, ჩვენ ისიც კი არ ვიცით, ვის მიაქვს მყოობადის საერთო განაწილებისას ყოვლის უფრო მსუქანი ლუკმა...“

ეს ნათქვამი ბევრად გასაგები გახდება, უკეთუ გავითვალისწინებთ, რომ ხაკანი ხელისუფლებას ახლოს არ აკარებდა ახალგაზრდობას, ღლემოუჭმელთ, სანამ ისინი ორმოცდათხუთმეტი წლისანი არ გახდებოდნენ, თანაც ეს წესი მარტო ხაზართა მიმართ მოქმედებდა, დანარჩენები სწრაფად მიიწევდნენ წინ, რამეთუ ხაკანი, თავად ხაზარი, ფიქრობდა, რომ ის დანარჩენები ვერცრა საფრთხეს შეუქმნიდნენ თავიანთი მცირერიცხოვრობისა გამო. სასახლის წესებისდა შესაბამისად, სახელო-თანამდებობათა რიცხვი ხაზარულ მართვა-გამგებლობაში კი არ იზრდებოდა, არამედ მცირდებოდა იმ შემთხვევაში, თუ რომელსამე სახელო-თანამდებობას გაათავისუფლებდა ის პირი, ვისაც ადრე ეჭირა რამე სახელო, ვინც ხაკანის მოასაკე იყო, ანუ უცხოტომელი, არახაზარი. ასე რომ ოდეს ერთ-ორ წელიწადში ორმოცდათხუთმეტი წლის ხაზართა ახალ თაობას უკვე დროც ერჩოდა და ხანიც უწერდა თანამდებობათა საწყალობებლად, სუყველანი ან მოუცლელად იყვნენ, ან ისე ჰქონდათ დაკარგული თაბაუთი თუ წონა, რომ სახელმწიფო სამსახურში ჩადგომას არავითარი აზრი აღარა ჰქონდა.

ხაზართა თავქალაქ ითილში ერთი იმისთანა ადგილი იყო, სადაც ორნი (ერთმანეთისთვის იქნებ სულაც უცხონი) ერთიმეორეს გვერდზედ რომ ჩაუვლიდნენ, ურთიერთში, სახელთან და ბედ-იღბალთან ერთად, თავიანთ ცხოვრებისეულ როლთაც ქუდებსავით ცვლიდნენ და აგრე განაგრძობდნენ ცხოვრებას. იმათ შორის, ვინც ამ ადგილის შორიახლო იდგა და სხვასთან, სულერთია, ვისთან, თავისი ბედ-იღბლის გაცვლის ჯერს უცდიდა, ყველაზედ მეტნი ხაზარნი იყვნენ.

სამხედრო თავქალაქში, რომელიც ქვეყნის უმეტესად ხაზართაგან დასახლებული ნაწილის გულში მდებარეობდა, ჯილდო-სანიჭართ და წარჩინების ნიშანთ მუდამ თანაბრად ანაწილებდნენ მოსახლეობის სუყველა ჯგუფის წარმომადგენელთა შორის: ჯილდო თუ საბოძვარი რამ მიწყივ თანასწორი რაოდენობით ხვდებოდათ ხაზართა სამეფოში მცხოვრებ ბერძნებსაც, გუთებსაც, არაბებსაც, ებრაელებსაც. ასევე ეხებოდა რუსთაც, სხვა ხალხთაც და თვით ხაზართაც, რომელნიც, თავიანთი მრავალრიცხოვნობისდა მიუხედავად, სხვებთან ერთად თანაბრად იყოფდნენ ჯილდო-სანიჭართაც და ზედ მოყოლებულ ფულად შეწევნასაც. თუმცა სამხრეთი პროვინციების ცენტრებში, სადაც ბერძნები იყვნენ, ანდა დასავლეთისაში, სადაც ებრაელნი ბინადრობდნენ, თუ სპარსელებით, სარკინოზებით, და სხვა ხალხებით დასახლებულ აღმოსავლეთ მხარეში, ჯილდო-წყალობა და ყოველგვარი წარჩინება ოდენ ამ ხალხთა წარმომადგენელთ ენიჭებოდათ, და არავითარ შემთხვევაში ხაზართ, რამეთუ ზემოხსენებული მიწა-წყალი თუ მიწა-ადგილი არახაზარულად ითვლებოდა, თუმცაღა იქ ხაზარნი არავისზედ ცოტანი არ იყვნენ. ასე რომ სახელმწიფოს თავიანთ ნაწილში ხაზარნი ერთი თხილის გულს ყველას უყოფდნენ, ქვეყნის სხვა არა ერთსა და ორ კუთხე-მხარეში კი, ნამცეცი რა არის, თვითონ არცრა ნამცეცის ღირსნიც არა ხდებოდნენ.

თვინიერ ამისა, ხაზარნი, ვითარცა ყველაზედ რიცხვმრავალნი, სამხედრო ბეგარის მთავარ ტვირთს თავად ეზიდებოდნენ, თუმცა მხედართმთავართა შორის სუყველა ხალხი თანასწორი უფლებით იყო წარმოდგენილი. მეომართ ეუბნებოდნენ, მარტოოდენ ომში ჩართულნი აღწევენ ერთსულოვნებასა და წონსწორობას, დანარჩენი არცრა ყურადღების ღირსად არა ღირსო. ამრიგად, ხაზართა მოვალეობა იყო სრულიად სახელმწიფოს მთლიანობის დაცვა და სახელმწიფოსთვის ბრძოლა, სანამ ებრაელნი, არაბნი, ბერძნები, გუთნი და სპარსელნი, ხაზარეთში მცხოვრებნი, საერთო საბანს თავიანთკენ, უფრო სწორად კი, იმ ქვეყნებისკენ ეწეოდნენ, საიდანაც თვითონ წარმოშობილიყვნენ.

სავსებით გასაგები მიზეზებისა გამო სამხედრო საშიშროების ჟამს აღწერილი ურთიერთდამოკიდებულებანი იცვლებოდა. ხაზართ გაცილებით მეტი თავისუფლება ეძლეოდათ, უმალ უნაკლონი ხდებოდნენ, წარსულში მოპოვებული მრავალი ძლევისთვის ქება-დიდებას ასხამდნენ, თქვენისთანა მოსაგრე-მეომარნი არცროდის სადმე ყოფილანო, შუბ-სართმსა და ხმალ-ჭოლაურს თქვენისთანად ვერცვინა ხმარობსო, ფეხითაც ისევე იქნევთ, ვითარცა ხელითაო, ერთბაშად ორ ხმალს ერთად აკაფვინებთო, მარჯვენა და მარცხენა თქვენთვის სულერთია, ორთავეს მარჯვედ იყენებთ, რამეთუ სიყრმიდან საომრად იწვრთნებოდითო, მოკლედ, ხოტბა-შესხმას ბოლო არ უჩანდა. ქცევით კი ეს მეხოტბე-შემსხმელნი სულ სხვარიგად იქცეოდნენ — ომიანობა ჩამოვარდებოდა თუ არა, თავიანთ სახელმწიფოებს ემხრობოდნენ: ბერძნები რომეების ჯარისკაცებთან ერთად თავიანთ გზაზედ გადაუბუგავს არცრას უშვებდნენ და კვალად საბერძნეთთან, ქრისტიანულ სამყაროსთან შეერთებას ითხოვდნენ, არაბნი ჩვენი ხალიფის მხარეზედ გადადიოდნენ და იმის ხომალდიონს უერთდებოდნენ, სპარსელნი წინადაცვეთის მოსაშლელად გამოდიოდნენ. დალათუმცა ომის დამთავრებისთანავე ეს ყოველივე დავიწყებას ეძლეოდა და ის წოდებანი, რომელთაც უცხოტომელნი ხაზართა მტრების სამსახურში იღებდნენ, ხაზართა ჯარისთვისაც შესაწყნარებელი იყო, ხაზართ კი ისევ ქერისა და პურის მოყვანით დაკმაყოფილება უწევდათ.

ქერჭრელი ხაზარეთის სახელმწიფოში ხაზართა მდგომარეობის მაჩვენებელი ნიშანი იყო. ქერიცა და პურიც ქვეყნის იმ ნაწილში ითესებოდა, სადაც წმინდა ხაზარული მოსახლეობა ცხოვრობდა. მომყმარი კუთხე-თემები, კავკასიონის მთიანეთის გვერდით, ქერჭრელით იკვებებოდნენ, ანუ ერთმანეთში არეული ხორბლითა და ქერით, რაც წმინდა სიმბოლურ ფასად იყიდებოდა. ხორბალიც ხაზართ მოჰყავდათ, ძველთესლიც და ახალთესლიც, ანუ უმახობლო წითელი დიკა, რომელსაც მარტო ოქროზედ ყიდდნენ. და ხაზართ უფლება ჰქონდათ, რომ მხოლოდ ეს ძვირადღირებული წითელი უფხო დიკა ეყიდათ. უკეთუ ვინმე ხაზარი ჯიბის დაზოგვის მიზნით ამ წესს გადავიდოდა და იაფი ქერჭრელის ყიდვას გაბედავდა, რაც მკაცრად იკრძალებოდა, განავლით მაინც გაუგებდნენ. შექმნილი იყო საგანგებო რამ სამსახური, ხარკის ამკრეფთა მსგავსი, რომელიც ჟამითი ჟამად ხაზართა ზარულ-ფეხისალაგთ ამოწმებდა და ბრალიანთ სჯიდა.

ხაზარული პოლემიკა▽ — დიმასკი აღნიშნავს, რომ პოლემიკის ჟამს, რაზედაც დამოკიდებული იყო, რა რჯულზედ მოიქცეოდნენ ხაზარნი, ქვეყანაში დიდი მღელვარება ყოფილა. მთელი მოსახლეობა ფეხზედ მდგარა, სანამ ხაზართა ხაკანის▽ დიდმშვენიერ სრა-სასახლეში მოლაპარაკება მიმდინარეობდა, ყველაფერი არეულ-დარეულა. ერთსა და იმავე ადგილას ორგზის თურმე ვერცვის შეხვდებოდი. ერთ შემსწრეს თავისი თვალით უნახავს, დიდლოდებმოკიდებულნი კაცნი, რომელნიც კითხულობდნენ, სად დავაწყოთო. საქმე ის არის, რომ სეფექალ ატეჰს▽ ებრძანებინა, მოშალეთ ხარაზანი, ანუ ხაზართა სახელმწიფოს საზღვართაებრ წარიგებით ჩასმულნი ლოდნი, და მანამ ატარეთ, სანამ ხაზართა რჯულის საკითხი არ გადაწყდებაო. თუ რომელ წელიწადს მოხდა ეს ამბავი, დადგენა ვერ მოხერხდა. თუმცა ალ-ბექრი☾ აღნიშნავს, რომ ხაზართ სხვა რჯულის უწინარეს ისლამი აღიარეს, სახელდობრ კი ისას წელთაღრიცხვით 737 წელს. პოლემიკა და ისლამის აღიარება ერთჟამიერად ხდებოდა თუ არა, ეს სხვა საკითხავია. როგორც ჩანს, ამ კითხვას პასუხად უარისყოფა ეგების. ასე რომ პოლემიკის წელიწადი არ ვიცით. თუმცა თვითონ პოლემიკის არსი ნათელია. ხაკანი ძლიერ ზემოქმედებას განიცდიდა სამი მხრიდან, ძალას ატანდნენ, რომ ერთ-ერთი სარწმუნოება ეღიარებინა — ისლამი, ქრისტიანობა ანდა იუდაიზმი, — და მან სწავლულ კაცთა თავისთან მიწვევა ბრძანა, ერთი ებრაელი უნდა ყოფილიყო, ხალიფატიდან გაძევებულთაგანი, მეორე ცარგრადის უნივერსიტეტის ბერძენი ღვთისმეტყველი და *ყურანის* არაბი მთარგმანებელი. ამ მესამეს ფარაბი იბნ ქორა☾ ერქვა, და პოლემიკაში ბოლო ჩაერთო, რადგან ხაზართა თავქალაქს მიმავალს გზად არაერთი დაბრკოლება შეხვდა, ასე რომ სამეცნიერო დავა პირველთ ქრისტიანობისა და იუდაიზმის მოციქულთ დაიწყეს. ბერძენი სულ უფრო და უფრო თავის მხარეს იბირებდა ხაკანს. თვალები ბერძენს წვნიანი შეჭამანდის ფერი ჰქონდა, თმა ჭრელი, და ტაბლასთან მიმჯდარი უბნობდა:

— კასრში ყოვლის უმთავრესი ნახვრეტია, დოქში უმთავრესი ის არის, რაც დოქი არ არის, სულში ის არის, რაც ძეხორციელი არ არის, თავში ის არის, რაც თავი არ არის, ეს კი სიტყვაა... ასე რომ ყური დამიგდეთ, თქვენდა გასაგონად ვამბობ, ვისაც სიჩუმით საზრდოობა არ შეგიძლიათ.

ჩვენ, ბერძნები, ჯვარს რომ გადმოგცემთ, საწინდრად თქვენს სიტყვას არ მოვითხოვთ, ვით სარკინოზნი და ებრაელნი. ჩვენ არც იმას მოვითხოვთ, რომ ჯვართან ერთად ენაც აღიაროთ ჩვენი, ბერძნული. კეთილინებეთ, თქვენი დაიტოვეთ, ხაზარული. ოღონდ ფრთხილად იყავით: უკეთუ იუდაიზმს ანდა მუჰამადის რჯულს აღიარებთ, ყოველივე სხვარიგად იქნება. იმათ სარწმუნოებასთან ერთად იმათი ენის აღიარებაც მოგიწევთ.

ასეთი სიტყვების შემდეგ ხაკანი მზად იყო ბერძნის საბუთიანობისთვის დასტურის დასაცემად, მაგრამ აქ პოლემიკაში ატეჰი ჩაერთო.

მან სიტყვა გამოაგო:

ერთი ჩიტებით მოვაჭრე კაცისგან გავიგონე, რომ კასპიის ზღვის ნაპირას მდებარე ქალაქში ორი სახელგანთქმული ოსტატი — მამა-შვილი ცხოვრობდა. მამა, ვითარ ჩიტების ვაჭარმა მითხრა, ისეთი მხატვარი იყო, რომლის ნამუშევარსაც უმალ იცნობდი ყველაზედ უფრო ლურჯი ფერით, რანაირიც ოდესმე ვისმე უნახავს. შვილი პოეტი ჰყავდა, რომლის ლექსიც თურმე სხვისაში არ აგერეოდა, რამეთუ გეგონა, რომ ერთხელ უკვე მოგესმინა, ოღონდ არა ადამიანისაგან, არამედ მცენარისაგან ანდა ცხოველისაგან...

მოვიცვი თითებზედ საგზაო ბეჭდები და გავეშურე კასპიის ზღვაზედ. ქალაქში, რომელიც ზღვის ნაპირას იყო, გავიკითხ-გამოვიკითხე და მივაგენი ხსენებულ ოსტატ მამა-შვილს. მე უმალ ვიცანი ორივენი ყველა იმ ნიშნით, რომელთა შესახებაც ჩიტების ვაჭარი მელაპარაკა: მამა ღვთაებრივ სურათებს ხატავდა, შვილი კი საოცარ ლექსთ წერდა ჩემთვის უცნობ ენაზედ. ორივე მომეწონა, მეც მოვეწონე, და შემეკითხნენ: ჩვენ ორთაგან რომელს ამოგვირჩევო.

მე შვილი ამოვირჩიე, რაც იმით ავხსენი, ამას მგადმოენებელი არა სჭირდება-მეთქი.

თარგმნა
გურამ გოგიაშვილმა

(გაგრძელება იქნება)

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „სრ“ № 51-82.

⊙ კონფერენცია

ჩვენი სასამართლო სიმართლის მსახურად უნდა იქცეს

გერმანიის ტექნიკური თანამშრომლობის საზოგადოება (GTZ) 27-28 აპრილს თბილისში მეოთხე საერთაშორისო კონფერენციას მართავს. კონფერენციის სახელწოდებაა „ცვლილებები იუსტიციის სფეროში — ახალი მიდგომები სამხრეთ კავკასიის ქვეყნებში მართლმსაჯულების მოდერნიზაციისას“. კონფერენციაში მონაწილეობს საქართველოს, გერმანიის, სომხეთისა და აზერბაიჯანის 120 მოსამართლე.

გერმანიის ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ფედერალური სამინისტროს დავალებით ეს საზოგადოება თბილისში უკვე მეოთხედ მართავს მოსამართლეთა საერთაშორისო კონფერენციას, რომელიც სამხრეთ კავკასიის ქვეყნების საქმიანი და კონსტრუქციული დიალოგის გაგრძელებაა. დღევანდელ ღონისძიებაში მოსამართლეებთან ერთად მონაწილეობენ მაღალი სახელმწიფო მოხელეები, ასევე იურისტები და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები. კერძოდ, კონფერენციას ესწრებიან საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარე კონსტანტინე კუბლაშვილი, სომხეთის საკასაციო სასამართლოს თავმჯდომარე ჰოვანეს მანუკიანი, აზერბაიჯანის საკონსტიტუციო სასამართლოს წევრი რაფაელ გვალაძე, ბერლინის უმაღლესი სასამართლოს პრეზიდენტი მონიკა ნოერე, ლიმბურგის მიწის სასამართლოს პრეზიდენტი ვინფრიდ როტვაილერი, ბრემენის პირველი ინსტანციის სასამართლოს პრეზიდენტი რუდიგერ ტონიესი, შტუტგარტის მიწის უმაღლესი სასამართლოს ვიცე-პრეზიდენტი ჰერბერტ მაიერი და ამავე სასამართლოს მოსამართლე და ფრაიბურგის ალბერტ-ლუდვიგის უნივერსიტეტის საზღვარგარეთისა და საერთაშორისო კერძო სამართლის ინსტიტუტის დირექტორი, პროფესორი გერჰარდ ჰოლოხი.

თავისი შინაარსით ამჟამინდელი კონფერენცია დაკავშირებულია წინა წლის კონფერენციასთან, რომელიც მართლმსაჯულების ეფექტიანობას მიეძღვნა. შარშანდელ ღონისძიებაზე შემუშავდა და გამოიცა ერთობლივი რეკომენდაციები, მოსაზრებები, განსაკუთრებით რესურსების ოპტიმალურ მოხმარებასთან, მოსამართლის დამოუკიდებლობის გამყარებასა და მაღალკვალიფიციურ სამოსამართლო განათლებასთან დაკავშირებით.

მიმდინარე კონფერენციის თემაა, ერთის მხრივ, ცვლილებები მოსამართლის ფუნქციებში, რომლის ფარგლებშიც განიხილება ცვლილებები „აქტიური“ მოსამართლის ინსტიტუტის ჩამოსაყალიბებლად და, აქედან გამომდინარე, სირთულეები, რომელიც დამახასიათებელია გარდამავალი ეკონომიკის ქვეყნებისთვის; მეორეს მხრივ, ყურადღება გამახვილებულია დისციპლინური სამართლის არსსა და საზღვრებზე, ზემდგომი სასამართლოების გადაწყვეტილებების სავალდებულოობაზე, მართლმსაჯულების გამჭვირვალეობასა და საზოგადოებასთან სასამართლო ხელისუფლების ურთიერთობაზე.

ჟურნალისტებთან საუბარში უზენაესი სასამართლოს სპიკერ-მოსამართლემ **ნუნუ კვანტალიანმა** აღნიშნა: — კონფერენციაზე განიხილება ის კონკრეტული საკითხები და პრობლემები, რომლებიც ხელს გვიშლის რეფორმის სრულყოფილად განხორციელებაში; ასევე საუბარი იქნება იმაზე, თუ როგორ მიმდინარეობს ამ ქვეყნებში აღნიშნული რეფორმა. იუსტიციის სფერო, განსაკუთრებით ყოფილი საბჭოთა კავშირის ქვეყნებში, მუდმივ ცვლილებებს განიცდის. ამ პროცესში კი მოსამართლეები განუწყვეტლივ ახალი გამოწვევების წინაშე ვდგავართ. ბოლოდროინდელი ცვლილებების შედეგად იუსტიციის სფეროშიც თანდათან მნიშვნელობა შეიძინა ისეთმა ცნებებმა, როგორიცაა „მომხმარებელთა კმაყოფილება“ და „ეფექტიანობა“, როგორც მომსახურების კრიტერიუმებმა. ასეთი კონფერენციებით შესაძლებლობა გვეძლევა, მოსამართლეებმა გავცვალოთ საკუთარი გამოცდილებები იუსტიციის სფეროს მოდერნიზაციასთან დაკავშირებით.

გერმანიის ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ფედერალური სამინისტროს დავალებით GTZ-ი უკვე ცამეტი წელია დახმარებას უწევს სამხრეთ კავკასიის ქვეყნებს სამართლისა და იუსტიციის რეფორმებში, ეს ორგანიზაცია განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს რეგიონულ თანამშრომლობას სამხრეთ კავკასიაში. მისი ინიციატივა მიმართულია ეკონომიკური და დემოკრატიული სტაბილურობისაკენ ამ რეგიონში. ჩვენს კონფერენციასაც თავისი წვლილი შეაქვს კონფლიქტების მოგვარებისა და მათი თავიდან აცილების საქმეში.

ეს ყველაფერი კარგია, მაგრამ... უპირველესად ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ ჩვენი სასამართლოს დამოუკიდებლობისათვის, მექრთამეებისა და მავნებლებისგან მისი საბოლოო განწმენდისათვის!

ლელა მანავლიშვილი

⊙ მიწისქვრა ჩვენს სულებში

რა აქვირვებს ქალს, რომელმაც ომის საშინელება გამოიარა

„მონაგებთა დატევებაი სისხლთა დათხევასა ემსგავსების“ — ბრძანებს გიორგი მერჩულე. ქალბატონ ნინოსთან საუბრისას სწორედ ეს სიტყვები მახსენდებოდა. ის აფხაზეთიდან დევნილია და დღესაც ვერ მალავს მღელვარებას, როდესაც თავის მშობლიურ კუთხეს, თავის ოჯახს იხსენებს.

უკუღმართმა ბედმა საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში მიმოფანტა აფხაზეთის მკვიდრი ქართული მოსახლეობა. უსახლკარობისა და უიმედობისთვის გაწირა მისი დიდი ნაწილი. **ნინო შელია** ერთ-ერთია ამ ადამიანთაგან:

— ვცხოვრობდი გაგრაში, რკინიგზის სადგურთან ახლოს, საკუთარ

სახლში. ზღვა ჩვენგან ათი წუთის სავალზე იყო. იქაურობა რომ მახსენდება, ახლაც ცრემლს ვერ ვიკავებ!

— გაიხსენეთ, გაგრა, თქვენი ეზო, უბანი...

— ვისაც გაგრა უნახავს, დამეთანხმება, რომ ეს არის უმშვენიერესი ადგილი. გვქონდა მდიდარი, წელგამართული ოჯახები, ლამაზი, მოვლილი, ყვავილებით დამშვენებული ეზოები. ზაფხულობით თითქმის ყველა ოჯახს ჰყავდა დამსვენებლები, მაგრამ მარტო ეს არ იყო ჩვენი ძირითადი შემოსავალი: 1-2 ტონა ლიმონი, მანდარინი ყველა ოჯახში იკრიფებოდა, ხარობდა ვენახი, ციტრუსები კი რუსეთში გაჰქონდათ გასაყიდად... გახსენებაც მიმძიმს!

— იცით, რა მდგომარეობაშია ახლა თქვენი სახლი?

— ვიცი, რომ ახლა იქ არავინ ცხოვრობს. ჩემს სახლს უვლიან აფხაზი მეზობლები, თუ ჩავალთ, დაგვხვდება ომის დროს გაძარცული, გატიალებული სახლი, თუ არადა, იქაურობა იმათ დარჩებათ. ეკუთვნით კიდეც. ზოგიერთს სახლები სულ გადაუწვეს. ქართველების წინააღმდეგ ხომ ჩეჩნური დაჯგუფებებიც იბრძოდნენ, ყაბარდო-ბალყარელებიც, რუსებიც... გაძარცვავდნენ ოჯახს და მერე წვავდნენ, რომ ნაკვალევი დაეფარათ. ეგონათ, მალე დავბრუნდებოდით. ნეტავი დავბრუნდეთ, თორემ ჩვენი ხალხი ისეთია, უცბად აღადგენენ და დაამშვენებენ თავიანთ ოჯახებს. კიდევ ვიმეორებ, ეს არ იყო უბრალო ხალხის მიერ წამოწყებული ომი. მე ახლაც არ მძულან აფხაზები, რატომ დამატოვებინეს ჩემი სახლ-კარი, და ვინ, დანამდვილებით დღესაც ვერ გეტყვით.

— ქალბატონო ნინო, თითქმის ყველა დევნილი ამბობს, რომ ქართველებსა და აფხაზებს ძალიან კარგი ურთიერთობა ჰქონდათ...

— მართლაც ეგრე იყო. ჩვენს უბანში, მაგალითად, რუსებიც ცხოვრობდნენ, სომხებიც, აფხაზებიც... არც ერთთან არ გვქონია გართულებული ურთიერთობა. მით უმეტეს, აფხაზებთან. ამას დიდი მტკიცება არც სჭირდება. ბოლოსდაბოლოს, ყოველი მესამე ოჯახი ქართულ-აფხაზური იყო. ახლაც ვერ ვხვდები, როდის აიმღვრა წყალი, როდის გაირბინა ჩვენს შორის შავმა კატამ. თვითონ აფხაზებიც ამას ამბობდნენ, მე ხომ ვიცი...

— ყველაზე მძიმე მოგონება იმ ომიდან...

— ძნელია იმ დღეების გახსენებაც კი! მოკლულებს ნაგავში ყრიდნენ, ვისაც მოვასწრებდით, ვმარხავდით, არ ვარჩევდით, რა ეროვნებისა იყო. მახსოვს, ჟურნალისტი იყო საზღვარგარეთიდან ჩამოსული. მივიდა ერთი გოგო — ქართველი, და უყვებოდა, რა უსამართლობაც ხდებოდა იქ. ის გოგო სად გაქრა რამდენიმე დღეში — ახლაც არავინ იცის. ჩემი ახლობელი მიყვებოდა, როგორ გამოიყვანა ჯარისკაცმა, იარაღით დაემუქრა და უბრძანა, იცეკვეო. იმ საბრალოსაც მეტი რა გზა ჰქონდა, რა ეცეკვებოდა, მაგრამ მაინც შეასრულა მტრის ბრძანება!

იმ დღეების გახსენებაც კი არ მინდა. არავის ვუსურვებ გამოიაროს ომის საშინელება...

— გრძნობთ თუ არა ლტოლვილები სათანადო ყურადღებას საზოგადოების მხრიდან?

— გული მწყდება ამას რომ ვამბობ, მაგრამ აგრესიას და სიძულვილს უფრო ვგრძნობთ. იძახიან, ლტოლვილები აშენდნენო... არადა, თუ ვინმემ რაიმე შეიძინა, უმძიმესი შრომისა და ტანჯვის ფასად შეძლო ეს. მხოლოდ ერთეულებმა მოახერხეს აფხაზეთიდან თავიანთი ფულის ან ქონების წამოღება, უმეტესობა ხელცარიელი წამოვიდა იქიდან და აქ ულმობელ ცხოვრებასთან მოუხდა შერკინება. ჩვენ თუ რაიმე შევიძინეთ, დიდი გარჯისა და ოფლის ფასად შევიძინეთ და არავისთვის მოგვიპარავს. ჩვენს მიერ გამოვლილი უბედურების ნახევარიც რომ ენახათ, ბევრი, ალბათ, ცხოვრებაზე ხელს ჩაიქნევდა საერთოდ!

— მაინც, რა არ მოგწონთ ყველაზე მეტად ადამიანურ ურთიერთობებში დღეს?

— არ მომწონს საშინელი გულგრილობა, ისე გაიმეტებენ მეორე ადამიანს მოსაკლავად, ისე დაამცირებენ, გაყიდიან, რომ თვალსაც არ დაახამხამებენ. ქალმა ომის საშინელება გამოვიარე, მაგრამ მზარავს იმის შეგნება, რომ შეიძლება ქართველმა ქართველი ასე გაიმეტოს! მტერი როგორ დაგინდობს, როცა საკუთარი თვისტომი გქცევია მტრად?!

ეს არის ჩვენი ადამიანობა და ქართველობა?!

ესაუბრა
ხათუნა ჩიგოგიძე

⊙ ურთიერთობა

გაცვლითი პროგრამის მონაწილე

ამერიკა საქართველოსთან ბევრ მნიშვნელოვან სფეროში თანამშრომლობს. ერთ-ერთი მათგანია „მომავალ ლიდერთა“ პროგრამა (FLEX). ამ პროგრამის მეშვეობით 50 ქართველი მოსწავლე ყოველწლიურად სასწავლებლად ამერიკაში იგზავნება. „მომავალ ლიდერთა“ გაცვლითი პროგრამა ჩვენი ქვეყნისა და ამერიკის მეგობრულ ურთიერთობას უწყობს ხელს. პროგრამა ორგანიზებულია ამერიკული საბჭოების მიერ და მას ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტი აფინანსებს.

ყოველწლიურად გაცვლითი შერჩევა კონკურსის წესით ხდება, რომელშიც საბოლოოდ 50 ქართველი ფინალისტი ამოირჩევა. ისინი ერთ აკადემიურ წელს ამერიკაში ატარებენ.

თბილისის 126-ე სკოლის მე-11-კლასელი მოსწავლე ლევან ასათიანს ბედნიერება ჰქონდა კონკურსში გაემარჯვა და შტატებში ეცხოვრა, იქაურ სკოლაში ესწავლა: ერთი წელიწადი მან ჯორჯიის შტატის ქალაქ ვორნერ-რომინსში გაატარა. ცხოვრობდა ჩვეულებრივ ამერიკულ ოჯახში, სწავლობდა იქაურ სკოლაში და შესაძლებლობა ჰქონდა, კარგად გასცნობოდა ამერიკელებს, მათ კულტურას, შეეძინა ახალი მეგობრები, გაემდიდრებინა ინგლისური ენის ცოდნა და რაც მთავარია შესაძლებლობა ჰქონდა, სიბეჯითითა და ყოფაქცევით სამშობლო წარმოეჩინა.

ნათელა ფაილოძე

სურათზე: ლევან ასათიანი (მარცხნივ) ამერიკაში.

⊙ გვირეკავენ, გვეკითხებიან

— 2005 წლის ნოემბერში მოვყევი საავტომობილო კატასტროფაში, 2006 წლის 25 მარტს, სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის ბიუროს მიერ განმესაზღვრა მნიშვნელოვნად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსი.

გთხოვთ, განმიმარტოთ, საჭიროა თუ არა პენსიის დასანიშნად ასაკის შესაბამისი შრომის სტაჟის წარდგენა (ვარ 37 წლის და უკვე 15 წლის შრომის სტაჟი მაქვს) და თუ აღნიშნული, როგორც მეუბნებიან, უკვე საჭირო არ არის, რა სახის საბუთების წარდგენის შემთხვევაში დამენიშნება პენსია?

ზაზა სურგულაძე

— თქვენ, როგორც მნიშვნელოვნად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირმა (იგივე, II ჯგუფის ინვალიდმა), პენსიის დასანიშნად რაიონის სოციალური დაზღვევის ფონდის განყოფილებაში უნდა წარადგინოთ პირადობის მოწმობა და სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის ბიუროს შემოწმების აქტის ამონაწერი.

შრომის სტაჟის ხანგრძლივობის მხედველობაში მიღებით პენსიის ოდენობის განსაზღვრას ჯერჯერობით მოქმედი კანონი არ ითვალისწინებს და ამდენად არც სტაჟის დამადასტურებელი საბუთების წარდგენაა საჭირო.

აქვე გაცნობებთ, რომ შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ქმედუუნარო პირისათვის პენსიის დანიშვნის შემთხვევაში, წარდგენილ უნდა იქნეს, როგორც ინვალიდის, ისე მისი მეურვის პირადობის მოწმობა და სამედიცინო ექსპერტიზის ბიუროს შემოწმების აქტის ამონაწერი.

* * *

— მყავს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ბავშვი. ვინაიდან ძალიან მიჭირს მისთვის პირადობის მოწმობის აღება, გთხოვთ, განმიმარტოთ, აუცილებელია თუ არა მისი პირადობის მოწმობა პენსიის დასანიშნად?

ლია ნატროშვილი

— შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვისათვის პენსიის დასანიშნად აუცილებელია მშობლის (მეურვის) პირადობის მოწმობა, ბავშვის დაბადების მოწმობა და სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის ბიუროს შემოწმების ამონაწერი.

ბავშვის პირადობის მოწმობა პენსიის დასანიშნად საჭირო არ არის.

ირინე ღლონტი.

დაგვირეკეთ, შეგვეკითხეთ: 93-16-90; 93-28-54.

◎ რას წერენ, რას ამბობენ ჩვენზე

ქართველები რუსეთის რისხვას იმკიან

ხანდაზმული ფერმერი მერაბ ფირანიშვილი, რომელსაც მოჰყავს „საფერავის“ ჯიშის ყურძენი აღმოსავლეთ საქართველოს კახეთის მევენახეობის რეგიონში, რუსულად თითქმის ვერ ლაპარაკობს. მაგრამ ერთ სიტყვას მაინც ამბობს ხოლმე, როცა პასუხობს კითხვას, თუ რამ გამოიწვია ამ სამიოდე კვირის წინათ რუსეთში ქართული ღვინოების ექსპორტის აკრძალვა: „ეს პოლიტიკაა“.

ამ სიტყვას ხშირად გაიგონებთ როგორც საქართველოს ღვინის მარნებში, ისე ქვეყნის სამთავრობო კაბინეტებში, მას შემდეგ, რაც რუსებმა განაცხადეს, რომ ჯანმრთელობისთვის საშიში პესტიციდები აღმოაჩინეს ზოგიერთი ნიმუშის ქართულ და მოლდავურ ღვინოებში.

მაგრამ იმის ნაცვლად, რომ აეკრძალა რუსეთში პროდუქციის შეტანა კონკრეტული მწარმოებლებისთვის, მოსკოვმა ვეტო დაადო მთელი ღვინის იმპორტს ამ ქვეყნებიდან.

პარასკევს რუსმა სახელმწიფო მოხელეებმა ისიც კი განაცხადეს, რომ დაგეგმილი აქვთ, აკრძალონ „ბორჯომი“ და „ნაბეღლავი“ – საქვეყნოდ ცნობილი ქართული მინერალური წყლები – თუმცა, მოგვიანებით თქვეს, რომ დაელოდებიან ექსპერტიზის შედეგებს, რომელმაც უნდა დაადგინოს, კონფისკაციას დაქვემდებარებული პარტიები ნამდვილად იყო თუ არა „ბორჯომის“ მინერალური წყალი.

ქართველმა მეღვინეებმა პირველებმა აღიარეს, რომ ფალსიფიცირებული პროდუქცია ყველაზე მეტად უშლით ხელს უძველესი ქართული მეღვინეობის ტრადიციის აღორძინებაში.

მაგრამ ეს დავა, რომელსაც მრავალი ქართველის აზრით, მხოლოდ და მხოლოდ პოლიტიკური სარჩული აქვს, მკაფიოდ წარმოაჩენს ორ ქვეყანას შორის ურთიერთობის ხასიათს, რომლებიც ამჟამად ფაქტობრივად იმყოფებიან ცივი ომის მდგომარეობაში. როგორც საქართველოში მიაჩნიათ, რუსეთი ყველაფერს აკეთებს იმისთვის, რომ ძირი გამოუთხაროს რეფორმატორთა მთავრობის ძალისხმევას, რომელიც მიზნად ისახავს ორი ჩამოშორებული რეგიონის შემოერთებას და საქართველოს ეკონომიკის გაჯანსაღებას.

რუსეთის მიერ შემოღებული აკრძალვა, არადა, ამ ქვეყნის წილად მოდის ქართული ღვინოების გაყიდვის საერთო მოცულობის 80 პროცენტი, მძიმე დარტყმას აყენებს საქართველოს ეკონომიკას. კახეთი, რეგიონი, რომელშიც არაერთი ათასწლეულია მისდევენ მეღვინეობა-მევენახეობას, და რომლის მოსახლეობის უმრავლესობა ღვინის მრეწველობის ინდუსტრიაშია დასაქმებული, ამ ბოლო დროის განმავლობაში საქართველოს ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთი მამოძრავებელი იყო.

საქართველოს სტრუქტურულ რეფორმათა მინისტრი კახა ბენდუქიძე ამბობს, რომ ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება წმინდა პოლიტიკური ხასიათის იყო. რუსებს მიაჩნიათ, რომ საქართველოს მიუძღვის ბრალი ყველა ამქვეყნიურ ცოდვაში: რადგან თბილისი მიილტვის ნატოსკენ, და სურს, რომ მის ტერიტორიაზე აღარ იყოს რუსეთის სამხედრო ბაზები, მაშ, მოდით, ავკრძალოთ ქართული ღვინის შემოტანა რუსეთში.

რუსეთის მთავარმა სანიტარიულმა ექიმმა გენადი ონიშჩენკომ ამ ცოტა ხნის წინათ განაცხადა: „ჩვენ გვაქვს მხოლოდ ერთი მოთხოვნა – რუსეთში შემოტანილი მთელი პროდუქტი ხარისხიანი უნდა იყოს. ჩვენ უბრალოდ შევაჩერებთ მის ექსპორტს მანამ, სანამ არ გავერკვევით, თუ რა ხდება“.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის ახალგაზრდა მინისტრმა მიხეილ სვიმონიშვილმა სწორედ ამ მიზნით მისწერა წერილები თავის რუს კოლეგებს და ცდილობდა მათთან ტელეფონით დაკავშირებას, რათა მიეღო დაწვრილებითი ინფორმაცია ღვინოზე განხორციელებული ტესტებისა და მისი შედეგების შესახებ.

„ყოველთვის, როცა ვცდილობდი ბატონ ონიშჩენკოსთან დარეკვას, მდივანი მეუბნებოდა, რომ იგი ან შეხვედრაზე იყო წასული, ან არ ეცალა“, – აღნიშნა მიხეილ სვიმონიშვილმა. გასულ კვირას სვიმონიშვილი ჩავიდა მოსკოვში, სადაც დაჰყო ორ დღეს, მაგრამ მაინც ვერ მოახერხა შეხვედრა თავის რუს კოლეგასთან.

სკეპტიკურად განწყობილ რუს მომხმარებელსაც სერიოზულად არ მიუღია ონიშჩენკოს გაფრთხილება. „ბორჯომის“ ვიცე-პრეზიდენტმა ბადრი ჯაფარიძემ თქვა, რომ ამ პოპულარული მინერალური წყლის აკრძალვის შესახებ გავრცელებულმა ხმებმა კიდევ უფრო გაზარდა მოთხოვნა „ბორჯომზე“: რუსეთის მოქალაქეებმა სასწრაფოდ დაიწყეს მინერალური წყლის შესყიდვა.

მაგრამ ღვინის მწარმოებლები, თვით ყველაზე რესპექტაბელურებიც კი, უკვე განიცდიან ზარალს აკრძალვის შედეგად.

„ისინი სწორად არ იქცევიან. ფალსიფიკაცია არსებობს და ეს პრობლემა მთელს მსოფლიოშია. ხომ არ შეიძლება მთელი ქვეყნის დასჯა ამის გამო“, – თქვა კახა ზუკაკიშვილმა, კომპანია „თელავის ღვინის მარნის“ ერთ-ერთმა თანამფლობელმა. აღსანიშნავია, რომ ეს კომპანია საქართველოში ღვინის ერთ-ერთი წამყვანი მწარმოებელია და მოპოვებული აქვს მთელი რიგი საერთაშორისო ჯილდოები, მათ შორის, რუსულიც.

ამ ცოტა ხნის წინათ კომპანიამ 1,2 მილიონი დოლარი დააბანდა უახლესი იტალიური მოწყობილობით აღჭურვილი ახალი საამქროს მშენებლობაში. თუ რუსეთი არ გააუქმებს აკრძალვას, მოუწევთ მშენებლობის შეჩერება. რუსეთთან წარმოქმნილი ამ პრობლემის გამო კომპანიამ უკვე დაითხოვა 45 მუშა.

„ეს დიდ დარტყმას გვაყენებს ყველას“, – თქვა არჩილ გეგენავამ, „თელიანი ველის“ – საქართველოში ერთ-ერთი ყველაზე სწრაფად მზარდი კომპანიის ხელმძღვანელმა. „ჩვენ იმედი გვქონდა დამყარებული რუსეთში ღვინის ექსპორტზე და ვიძენდით მოწყობილობას, ბოთლებს, მიწებს. ახლა კი, იძულებული ვართ, გავაუქმოთ ის კონტრაქტები, რომელთა გაუქმება ჯერ კიდევ შესაძლებელია“.

რუსეთში ყოველწლიურად საექსპორტოდ იგზავნებოდა 50 მილიონი ბოთლი ქართული ღვინო. იგი რუსეთის მოსახლეობაში იმდენად პოპულარული იყო, რომ ქართული ეტიკეტებით დამშვენებული მრავალი ბოთლი ალკოჰოლიანი სასმელი სინამდვილეში, მართლაც რუსეთშია ჩამოსხმული. ხშირად ეს არის სუფთა სპირტის, სალებრებისა და შაქრის კოქტეილი, თქვა სვიმონიშვილმა.

ფალსიფიცირებული პროდუქციის წინააღმდეგ ბრძოლის ფარგლებში მთავრობამ შარშან დახურა ლაბორატორიები, რომლებიც იძლეოდნენ გაყალბებულ სერტიფიკატებს, ზოგიერთი კომპანია კი აიძულა გაენადგურებინა პროდუქცია.

„ხანგრძლივი პერსპექტივისთვის, შეიძლება, რომ ამ კრიზისიდან სარგებელიც კი ვნახოთ. აღარ იარსებებენ სუსტი კომპანიები და ფალსიფიცირებული პროდუქციის მწარმოებლები. ეს, რა თქმა უნდა, ხელს შეუწყობს დარგის გაძლიერებას, მაგრამ საკმაოდ მტკივნეული პროცესი იქნება“, – განაცხადა ზურაბ მარგელაშვილმა, „თბილღვინოს“ – უდიდესი ღვინის ქარხნის დირექტორმა.

კახა ბენდუქიძეს მიაჩნია, რომ ღვინის ემბარგო მინიმალურ ზემოქმედებას მოახდენს ეკონომიკაზე, მაგრამ მძლავრ იმპულსს მისცემს კომპანიებს გასაღების ახალი ბაზრების გამონახვისთვის.

„ეს ნათლად გვიჩვენებს, რომ რუსეთი არ არის საიმედო სავაჭრო პარტნიორი და ახლა ისე უნდა მოვიქცეთ, თითქოს რუსეთის ნაცვლად, კავკასიის ქედის მიღმა, ჩრდილოეთის ყინულოვანი ოკეანე იყოს“, – თქვა მან.

არკადი ოსტროვსკი,

FT.com
FINANCIAL TIMES

(დიდი ბრიტანეთი).

რუსეთის სამომხმარებლო ზედამხედველობამ მკვეთრად გაამკაცრა მოთხოვნები რუსეთში საექსპორტოდ შეტანილი ქართული მინერალური წყლების მიმართ. მთავარმა სანიტარიულმა ექიმმა გენადი ონიშჩენკომ ფედერალურ საბაჟო სამსახურს მისცა მითითება იმის თაობაზე, რომ რუსეთის ტერიტორიაზე არ შეუშვას „ბორჯომი“ და „ნაბეღლავი“, რომლებიც ვერ აკმაყოფილებენ რუსეთის ფედერაციაში დადგენილ ხარისხის მოთხოვნებს. ბაზრის მონაწილეებს მიაჩნიათ, რომ რუსეთის სამომხმარებლო ზედამხედველობა შეიძლება ამასაც არ დასჯერდეს და მთლიანად აკრძალოს ქართული მინერალური წყლების შეტანა.

ონიშჩენკოს წერილი გავრცელდა რუსეთის სამომხმარებლო ზედამხედველობის ოფიციალურ საიტზე. დოკუმენტში ამ უწყების მთავარი სანიტარიული ექიმი გენადი ონიშჩენკო აღნიშნავს, რომ ამ ბოლო ხანებში გამოვლინდა ისეთი მინერალური წყლების რეალიზაციის ფაქტები, რომელთა შემადგენლობა არ შეესაბამება ეტიკეტზე აღნიშნულს. გარდა ამისა, რუსეთის სამომხმარებლო ზედამხედველობა კვლავ მუშაობს მინერალური წყლების იმ პარტიების გამოვლენისთვის, რომლებსაც არა აქვთ სანიტარიულ-ეპიდემიოლოგიური დასკვნები. ამასთან, ბატონ ონიშჩენკოს წერილში აღნიშნულია მხოლოდ ორი მარკის წყალი: „რუსეთის სამომხმარებლო ზედამხედველობაში განსაკუთრებულ შეშფოთებას იწვევს ის, რომ ქვეყნის ტერიტორიაზე მიმოქცევაშია საქართველოს რესპუბლიკიდან შემოტანილი მინერალური წყლები, კერძოდ, „ბორჯომი“ და „ნაბეღლავი“.

გარდა ამისა, მინერალური წყლები, რომლებსაც არა აქვთ სანიტარიულ-ეპიდემიოლოგიური დასკვნები, უნდა ამოიღონ საცალო ვაჭრობიდანაც, აგრეთვე, აიკრძალოს მათი გადაზიდვა და საბითუმო გაყიდვა. თუმცა, ტექსტში არ არის მინიშნებული კონკრეტული პარტიები, ამიტომაც რიტეილერები ჯერჯერობით კვლავ განაგრძობენ „ბორჯომით“ და „ნაბეღლავით“ ვაჭრობას.

დაზარალებულმა კომპანიებმა სხვადასხვაგვარი რეაგირება მოახდინეს გენადი ონიშჩენკოს წერილზე. Healthy Waters კომპანიაში („ნაბეღლავის“ სავაჭრო მარკა) განაცხადეს, რომ რუსეთში საექსპორტოდ გაგზავნილი წყალი ყოველთვის გადიოდა ხარისხის ტესტს. „2005 წელს ბატონმა ონიშჩენკომ მოსკოვში ოქროს მედალიც კი გადმოგვცა“, – ვერ მალავენ გაოცებას კომპანიაში.

თავის მხრივ, Georgian Glass & Mineral Water (GG&MW) კომპანიის ხელმძღვანელს ჟაკ ფლერის მიაჩნია, რომ რუსეთის სამომხმარებლო ზედამხედველობის გადაწყვეტილებამ, რომელიც ითვალისწინებს, რომ „ბორჯომის“ ხარისხის კონტროლის საქმეში უნდა ჩაებას ფედერალური საბაჟო სამსახური, შეიძლება მოხსნას პროდუქციის გაყალბებასთან დაკავშირებული მთელი რიგი საკითხები. თუმცა, ბატონი ფლერი არც იმას გამორიცხავს, რომ შეიძლება მთლიანად აიკრძალოს „ბორჯომის“ შეტანა რუსეთის ტერიტორიაზე. ამ მოსაზრებას იზიარებენ ბაზრის მონაწილეებიც. „ონიშჩენკოს წერილი ფორმალურად არ ნიშნავს აკრძალვას, – თქვა „ნარზანის“ კომპანიის გაყიდვათა დირექტორმა სერგეი ეგორკინმა, – მაგრამ ამ აკრძალვას შეიძლება ყოველდღე ველოდოთ“.

თუ აკრძალავენ რუსეთში ქართული მინერალური წყლების შეტანას, ეს უფრო მძიმე დარტყმას აგემებს ქართველ ბიზნესმენებს, ვიდრე მოლდავური და ქართული ღვინოების წინააღმდეგ ერთი თვის წინათ დაწესებული სანქციები. საქმე ის არის, რომ ამ სანქციების შემოღების შედეგად აქამდე, ფაქტობრივად, ზარალდებოდა მხოლოდ მოლდავეთი – რუსეთში წარმოებული ღვინოებისთვის საჭირო მთელი ნედლეულის დაახლოებით 50 პროცენტი მოლდავეთზე მოდიოდა. ყოველივე ამის შედეგად, ხდებოდა მოლდავეთის ბიუჯეტის 40 პროცენტის ფორმირება. ქართული მხარე ამას ასე მტკივნეულად არ განიცდიდა, რადგან ბოთლებში დაფასოებულ ქართულ ღვინოებს რუსეთის ბაზრის დაახლოებით 10 პროცენტი ეკავათ, ღვინომასალები კი რუსეთში საერთოდ არ იგზავნებოდა. Georgian Glass & Mineral Water G&MW კომპანიის გაყიდვათა საერთო მოცულობა შეფასებულია 125 მილიონ დოლარად, თანაც, რუსეთის წილად მოდიოდა „ბორჯომის“ მთელ მიწოდებათა 35 პროცენტი.

Коммерсантъ

მოკლედ

ალი ჰამენეი: „თუ შეერთებული შტატები თავს დაგვესხმება, ჩვენ მივაყენებთ დარტყმებს მათ ინტერესებს მთელს მსოფლიოში“. ირანის უზენაესი სულიერი ლიდერი აქამდე დუმილს ამჯობინებდა, და ამერიკელთა მიმართ მუქარას მხოლოდ ქვეყნის პრეზიდენტი მაჰმუდ აჰმადინეჯადი გამოთქვამდა. მაგრამ ბირთვული პროგრამის რეალიზაციის შეწყვეტის შესახებ გაეროს მიერ წაყენებული ულტიმატუმის ვადის ამოწურვამდე ერთი დღით ადრე, დიდმა აიათოლამ მოთმინება დაკარგა. როგორც იტალიური გაზეთი „ლა რეპუბლიკა“ წერს, ამ განცხადებებით თუ ვიმსჯელებთ, ტოტალური ომი უკვე გაჩაღებულია.

* * *

ორმა პოპულარულმა ჟურნალმა – ამერიკულმა People და ბრიტანულმა FHM მკითხველთა გამოკითხვით სცადა, გაერკვია, თუ რომელი ქალბატონია პლანეტაზე ყველაზე ლამაზი და სექსუალური. ბრიტანელებმა უპირატესობა მიანიჭეს ახალგაზრდა კირა ნაიტლს, ამერიკელებმა კი ფეხმძიმე ანჯელინა ჯოლის.

* * *

ბელორუსიის ოპოზიციის ოთხ ლიდერს 15-15 დღის პატიმრობა მიუსაჯეს. სასამართლომ დაადგინა, რომ ბელორუსიის პრეზიდენტობის ყოფილი კანდიდატი ალექსანდრე მილინკევიჩი, აგრეთვე, ოპოზიციის ლიდერები ალექსანდრე ბუხვოსტოვი, სერგეი კალიაკინი და ვინცუკ ვეჩორკა მონაწილეობდნენ „ჩერნობილის შლიახის“ უსანქციო მიტინგში, რომელიც 26 აპრილს გაიმართა ბელორუსიის დედაქალაქში.

* * *

მორიგი თავდასხმა მოხდა ერაყში. ქვეყნის სუნიტი ვიცე-პრეზიდენტის მანქანას დაუდგენელმა პირებმა ცეცხლი დაუშინეს, რომელშიც იმყოფებოდა პოლიტიკოსის და თარიქა ალ-ჰაშიმი. მასთან ერთად დაიღუპა მძღოლიც. მანამდე კი, როგორც ცნობილია, მოკლეს ალ-ჰაშიმის ძმაც.

* * *

ნიუ-იორკის მერმა მაიკლ ბლუმბერგმა განაცხადა, რომ რუსეთის ხელისუფლებამ დიპლომატიური ხელშეუვალობა უნდა აჰყაროს გაეროსთან რუსეთის მისიის ატაშეს, 28 წლის ილია მოროზოვს. ამერიკელთა მტკიცებით, მოროზოვმა ნიუ-იორკის ერთ-ერთ გზაჯვარედინზე მანქანა დააჯახა პოლიციელს და იგი მართლმსაჯულებას უნდა გადაეცეს.

* * *

ნეპალელი მაოისტები სამთვიან დაზავებას აცხადებენ. ნეპალის კომპარტიის (მაოისტურიძ ლიდერმა პუშპა ქამალ დაჰალმა, რომელიც უფრო ცნობილია პრაჩანდას პარტიული ფსევდონიმით, გაავრცელა განცხადება, რომელშიც ხაზგასმულია: „სახალხო გამათავისუფლებელი არმია არ განახორციელებს არანაირ საომარ მოქმედებას, ამ პერიოდის განმავლობაში და დაიკავებს თავდაცვით პოზიციებს“.

* * *

ირანმა ჩრდილოეთ კორეისგან შეისყიდა ბალისტიკური რაკეტები, რომლებსაც შეუძლიათ ბირთვული მუხტის გადატანა. რაკეტების ფრენის სიშორე 2,5 ათას კილომეტრს აღწევს და, მაშასადამე, შესაძლებელი იქნება სამიზნეების დაზიანება არა მარტო ახლო აღმოსავლეთში, არამედ ევროპაშიც. ეს განაცხადა ისრაელის არმიის დაზვერვის შეფმა, გენერალ-მაიორმა ამოს იადლინმა. მისი თქმით, რაკეტების ნაწილი უკვე ჩაიტანეს ირანში.

◎ აფორიაქებული განწყობით

„ნიჩბებს უსვამს... ციყვი“

ხელისუფლების წარმომადგენლები ამტკიცებენ, რომ არ არსებობენ „ჩაუნაცვლებელი სპეციალისტები“.

აშკარად არ მეტყობა, მაგრამ...

უბირი არა ვარ.

არც იმდენად ვიწრო თვალსაწიერი მაქვს.

არ გამაჩნია მხოლოდ სახელმწიფოებრივი აზროვნების ნატამალი.

ყოველ შემთხვევაში, ვერაფრით ვერ ვიგებ, თუ „რას ნიშნავს „ჩაუნაცვლებელი სპეციალისტები“.

ისე, ვინმე რომ მკითხავდეს, სპეციალისტს მაინც პროფესიონალს ვარჩევდი.

„ჩაუნაცვლებლისთვისაც“ შეიძლებოდა უკეთესი სინონიმის მონახვა. მრავალთა შორის „შეუცვლელს“ ვარჩევდი და, ჩემი ჭკუით, ყველაფერი კარგად დალაგდებოდა, რადგან, თუ გულახდილები ვიქნებით, ასეთი ადამიანებიც არსებობენ.

შეუცვლელია ფიროსმანი.

ლადო გუდიაშვილი.

აკაკი ხორავა.

ვერიკო ანჯაფარიძე.

ნიკო მუსხელიშვილი.

რამდენი უნდა ჩამოვთვალო ან ამხელა ნუსხას ვინ და სად დამიბეჭდავს. ასეთი რედაქტორი საქართველოში არ დაბადებულა ჯერაც.

თითოეულის აზრს ჰქონდა მნიშვნელობა.

თუნდაც თავის დროზე.

ყველასთვის.

თანამოსაქმეებისთვის.

საზოგადოების უზრალო წევრებისთვის.

ხელისუფლებისთვისაც, სხვათა შორის.

ახლა სასტუმრო „აჭარის“ წინ 30-სართულიანი ცათამბჯენის აშენებაზეა საუბარი.

დიდმოხელენი ამბობენ:

გადაწყვეტილება მიღებულია, წყალი არ გაუვა და არც არაფერი შეიცვლებაო.

ხელისუფლების ასეთი სიმტკიცე იმედის მომცემია; ხელით სატარებელია ასეთი მთავრობა.

ერთია მხოლოდ:

პროფესიონალები უარყოფითად აფასებენ განზრახულს, უფრო ზუსტად, უკვე გადაწყვეტილსა და შეუვალს.

არქიტექტორები ამტკიცებენ, ეს „ბაბილონის გოდოლი“ ვერანაირად ვერ ჩაიწერებაო ბოლო დროს თბილისის ისედაც წარყვნილ იერ-სახეში.

ხელისუფლების განზრახვის მოწინააღმდეგეთა სახელები ცნობილია.

მე არც არქიტექტურისა გამეგება რამე, არც ქანდაკებისა.

ნამდვილად ვერ ვიტყვი, საკუთარი აზრის გამომხატველთაგან რომელია, ვთქვათ, რასტრელისდარი არქიტექტორი, მოქანდაკე თუ ხელოვნებათმცოდნე.

ვიცი მხოლოდ ის, რომ ყოველ მათგანს სხვაგან თუ არა, თბილისში ერთი შენობა მაინც აქვს აშენებულ-დამშვენებული.

ისეთი, თვალს რომ მოხვდება.

არც მტრის შეგრცხვება, არც მოყვრის.

ჰოდა, ამათ რა იციანო, აცხადებს ახალმოხელე.

ამასთან დაკავშირებით ერთი ამბავი მაგონდება შორეული ზღაპარივით, რაღაც 20-30 წლის მომხდარი.

სადღაც ერთი საბავშვო ლექსი წავიკითხე.

მაპატიოს იმან, ვისი დაწერილიც არის, მაგრამ ჩემზე უკვე მოქმედებს ასაკი და ავტორი ამომივარდა მეხსიერებიდან.

კიდევ ერთხელ ვითხოვ პატიებას.

სამაგიეროდ კარგად მახსოვს, რა იყო ჩემი უჩვეულო განცვიფრების მიზეზი:

წარმოსახვის პარადოქსულობა!

თუ არაფერი მეშლება, ორი ტაეპი ასე იკითხებოდა:

„ხეზე დახტის იხვი,

ნიჩბებს უსვამს ციყვი“.

მაშინ პატარა დისშვილს წავუკითხე ეს ლექსი პირველად.

პირველ კლასში დადიოდა.

ცხოვრობდა სოფელში.

კარგად იცნობდა ბუნებას.

წაღმა-უკუღმა დატრიალებული ამბავისთვის ყურადღებაც არ მიუქცევია. ლექსის სასიამოვნო ჟღერადობამ მოხიბლა. მაშინვე ისწავლა ზეპირად. დღეს იგი სკოლის დირექტორია. სასკოლო რეფორმის თანახმად, უნარ-ჩვევებს გაცილებით მეტ ყურადღებას უთმობს, ვიდრე ბავშვების ესთეტიკურ აღზრდას.

30 წლის წინანდელი ლექსის გახსენებაზეც გულიანად ეცინება.

დაახლოებით ამგვარი რაღაც ხდება ამჯერადაც.

ოღონდ რეალურად.

ვინც იცის, ის ამბობს: არა!

ვინც არ იცის, ამბობს: აუცილებლად!

ახლა მენტორული ტონით მეტყვიან: ამ საქმით დაინტერესებულნი არიან ქალაქის მესვეურები, რომლებიც დღე და ღამეს ასწორებენ ინვესტიციების მოსაზიდად, რითაც დედაქალაქი საახალწლო ნაძვისხესავით უნდა მორთონო.

კეთილი და პატიოსანი.

ყველაფერი ცხადი და ნათელია.

მუსიკას ის უკვეთავს, ვინც ფულს იხდის. ამიტომ ხელისუფლებაც შეიძლება ხელუუფლებო იყოს მოსაზიდი ინვესტორების ბორკილებით შეკრული, თუმცა გასაკვირი ბევრი არაფერია.

ქვეყანაში, სადაც ღვინის წარმოება და რეკლამირება, საზღვარგარეთის ბაზრების დაპყრობა თავდაცვის მინისტრს ევალება, იქ არქიტექტორის, მოქანდაკის საქმე შეიძლება არც ისე ნიჭიერმა პოეტმაც და ქიმიკოსმაც გააკეთოს.

თუ მართლაც ასეა, მაშინ ის იხვიც, ალბათ, გადაცმული აფთარია და კლანჭებსაც მალე გამოაჩენს.

ხეირს ამით ვერავინ ნახავს.

ვერც იხვი,

ვერც ციყვი.

პურს ხაბაზი აცხობს.

ჩექმას ხარაზი კერავს.

ასეთია ცხოვრება. შეუვლელი და უმცდარი კანონმდებელი ყოველგვარი ბრჭყალების გარეშე.

რობერტ ძერია

◎ ასეც ხდება!

ესე ამბავი ქალის გალახული მამაკაცი პოლიციელისა

სააღდგომოდ ჟურნალისტთა ერთი ჯგუფი ქალთა კოლონიას ვესტუმრეთ და „პერედაჩი“ შევუგზავნეთ პატიმარ ქალებს, რომლებიც უსამართლობის მსხვერპლად მიგვაჩნია (მათზე საქართველოს ჟურნალისტთა კავშირს შეფობა აქვს აღებული). ჩვენთან ერთად რიგში იდგა გოგონა, რომელმაც როგორც კი გაიგო, რომ ჩვენ მედიის წარმომადგენლები ვიყავით, მოხსნა „გუდას პირი“ და დაუჯერებელი ამბავი გვიამბო. იგი თურმე დეიდის — გულნარა ბახტაძის მოსანახულებლად მოვიდა, რომელიც წინასწარი პატიმრობის საკანში იმყოფება უკვე ექვსი თვეა. ქალბატონი გულნარა 29 წლისაა, ქმარ-შვილის პატრონი (უმცროსი გოგონა პირველკლასელია). მას არც უაქციზო სიგარეტი გაუყიდია, არც ნარკოტიკებს გაკარებია, არც მაყუჩიანი თუ უმაყუჩო იარაღი გადაუტანგადმოუტანია. მან ღლისით, მზისით პოლიციელი სცემა ისე, რომ წესრიგის დამცველმა ტვინის შერყევა მიიღო (ყოველშემთხვევისთვის ამის დამადასტურებელი ცნობა წარდგენილი აქვს, სადაც ჯერ არს, და მოდი და არკვიე, ყალბია თუ ნამდვილი).

გალახულმა პოლიციელმა, რა თქმა უნდა, გამლახავ ქალბატონს სასამართლოში უჩივლა... ერთი ჯაჭვით გადაბმული პროკურატურა და სასამართლო აბა როგორ უმუხთლებდა თანამოძმეს და გულიკოს 3 თვით წინასწარი პატიმრობა მიუსაჯეს. ეს მოხდა შარშან ნოემბერში, მას შემდეგ ზის საკანში ორი შვილის დედა და განაჩენს ელის.

გოგონა იმასაც გვიხსნის, რომ დეიდამისისა და პოლიციელის ფათერაკის მიზეზი პოლიციელის უხამსი საქციელი ყოფილა, ქუჩაში ატორღიალებია ახალგაზრდა ლამაზ ქალს და პრეზიდენტის ენით რომ ვთქვათ, როცა ქალიან „გაუჩმახებია“, კარგადაც ჩაუფარებია მოთმინებადაკარგულ ქალს.

თავი დავანებოთ იმას, რომ სამარცხვინო, არგასამხელია, როცა ქალის გალახული მამაკაცი (ისიც პოლიციელი) მართლმსაჯულებას მიმართავს, ორი შვილის დედას აპატიმრებინებს, უფრო დამაფიქრებელი ისაა, რომ ასე ადვილად გასალახი და ტვინშესარყევი პოლიციელი იცავს ქუჩაში წესრიგს.

დარწმუნებული ვართ, რომ ეს მინისტრამდე ამ ფაქტს არ მიუღწევია, თორემ პოლიციელს კარგა ხნის წინათ მოუძებნიდა შესაფერის ადგილს. არც იმაში გვეპარება ეჭვი, რომ როცა ვანო მერაბიშვილი ჩვენს ინფორმაციას წაიკითხავს, თავის ხელქვეითებს (პროკურატურის მუშაკებსაც) არ მისცემს უფლებას კვლავაც მოახდინონ ძალდატანება სასამართლო პროცესზე, რომელიც ორ მაისს არის დანიშნული. ქალბატონი გულნარა ბახტაძე ციხეში არ უნდა დარჩეს.

კლარა აბრამია

◎ ინფორმაცია განსჯისათვის

ციხის „ბუნტიდან“ ერთი თვე გავიდა

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია შეშფოთებას გამოთქვამს იმ ფაქტის გამო, რომ დღემდე არ ხდება სასჯელაღსრულების მეხუთე საპყრობილეში მომხდარი ე. წ. „ბუნტის“ ობიექტური გამოძიება.

27 აპრილს ზუსტად ერთი თვე გავიდა სასჯელაღსრულების მეხუთე საპყრობილეში მომხდარი ე. წ. „ბუნტის“ შემდეგ, რომელსაც პატიმრების სიცოცხლე შეეწირა.

სამწუხაროდ, იუსტიციის სამინისტროს მაღალჩინოსანთაგან არავინ დასჯილა, არ დამდგარა სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის საკითხი ამ ფაქტთან დაკავშირებით. თანამდებობა არ დაუტოვებია იმ საპყრობილის უსაფრთხოების სამსახურის უფროსს, სადაც პატიმრებს ცეცხლსასროლი იარაღი ჰქონდათ შენახული.

ბუნტთან დაკავშირებით პასუხისგებაში მხოლოდ პატიმრები მიეცნენ.

ციხეში მომხდარ მოვლენებთან დაკავშირებით 31 მარტს კომენტარი გააკეთა ეუთოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელმა, ბელგიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა კარელ დე გუხტმა, რომელმაც აღნიშნა: „მიზანშეწონილია ინციდენტი გამოიძიოს დამოუკიდებელმა და საზოგადოებრივმა საგამოძიებო ჯგუფმაო“.

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია უერთდება ბატონ კარელ დე გუხტის განცხადებას და მიიჩნევს, რომ გამოძიების შედეგები ობიექტური მხოლოდ იმ შემთხვევაში იქნება, თუ მას საზოგადოებრივი მონაწილეობით შექმნილი დამოუკიდებელი ორგანო აწარმოებს.

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახური.

◎ ოჯახი

დაამტკიცეთ მამობა!

„სისხლის საკითხები ყველაზე რთულია მსოფლიოში!“ — ამტკიცებდა ყოვლისმცოდნე კოროვიოვი უკვდავ რომანში „ოსტატი და მარგარიტა“. ჩვენს დროში მეცნიერება იოლად ფანტავს სისხლით ნათესაობის მიმართ გაჩენილ ყველა ეჭვს.

ყოველწლიურად იზრდება მთელს პლანეტაზე დნმ-ანალიზის მსურველთა რიცხვი იმაში დასარწმუნებლად, არიან თუ არა ერთი სისხლისანი თავიანთ ვაჟთან თუ ქალიშვილთან (დნმ — დეზოქსირიბონუკლეინის მჟავაა). გენეტიკური ანალიზის პოპულარობის მატებასთან ერთად ირკვევა, რომ ცნობილი ხუმრობა — ბიჭუნა კი მეზობელს ჰგავსო, — არც ისე შორსაა ჭეშმარიტებისაგან...

დნმ-ის მიხედვით მამობის დადგენა მსოფლიოში დაიწყეს 1980-იანი წლების ბოლოს. საბჭოურ ხანაში მშობლობას განსაზღვრავდნენ მხოლოდ სისხლის ჯგუფით, მაგრამ ეს მეთოდი არავითარ გარანტიებს არ იძლეოდა. არც იყო ამის საჭიროება — ადრე ხომ ალიმენტების დასანიშნად სასამართლოს გადაწყვეტილება არ მოითხოვებოდა. საკმარისი იყო დედის განცხადება და მეზობლების მოწმობა...

ბოლო 15 წელიწადში სიტუაცია ამ სფეროში არსებითად შეიცვალა. დნმ-ის ანალიზი პრაქტიკულად ასპროცენტიან შესაძლებლობას იძლევა სისხლიერი კავშირების დასადგენად. გვესაუბრება **მოლეკულური გენეტიკის ცენტრის გენერალური დირექტორი, პროფესორი ალექსანდრე პოლიაკოვი:**

— მამობის განსაზღვრისათვის აუცილებელია ბავშვის სავარაუდო მშობლებთან დნმ-ის სხვადასხვა უბნის შესწავლა. დედა თუ ცნობილია, ანალიზის გაკეთება უფრო ადვილია. სპეციალისტი გამოთვლის გენეტიკური მასალის იმ წილს, რომელიც ბავშვმა დედისგან მიიღო. დანარჩენ ნა-

წილს კი შესაძლო მამის დნმ-ს შეუდარებს. საერთო ნიშნები თუ აღმოჩნდა, მამობა დასტურდება.

ანალიზისათვის გამოდგება დნმ-ის შემცველი ნებისმიერი ქსოვილი: ნერწყვი, ლოყის შიდა ზედაპირის ჩამონაფხეკი, ფრჩხილები, სისხლი, კანი. საყოველთაო მცდარობაა, თითქოს დნმ-ის ტესტისათვის მასალის სახით ძვლის ტვინი გამოიყენება. სინამდვილეში ამას არასოდეს სჩადიან: ხერხემლის გახვრეტა ძალიან მტკივნეული პროცედურაა. სწორედ ამიტომ ეშინია ბევრს ტესტის გავლა.

აბსოლუტურად ზუსტია უარყოფითი პასუხი: „მამა არ არის“. იმას, რომ ბავშვს პოტენციურ მამასთან საერთო ნიშნები არა აქვს, უმალვე ვხედავთ. დადებითი შედეგის შემთხვევაში კი ანალიზის სიზუსტე 99,99 პროცენტია — შეცდომა შესაძლებელია 10 ათასი შემთხვევიდან ერთში!

დასავლეთში ტესტი მამობაზე ღირს 330 დოლარი, რუსეთში — გაცილებით მეტი, 10-15 ათასი რუბლი. ანალიზის ცდა ორიდან ოთხ კვირამდე უწევთ. მალე თუ უნდათ, დამატებით 6 ათას რუბლს იხდიან. ქსოვილის ნიმუშების გაგზავნა ფოსტითაც შეიძლება ქაღალდის მეშვეობით (რომელსაც აცხია მამის, დედისა და ბავშვის სისხლის ლაქები).

ჩვენს ცენტრში კარგად დაახსომდათ ერთი დედიკო. ეს მანდილოსანი დიდხანს ახერხებდა რვა საყვარლიდან ყოველი მათგანის დარწმუნებას თითქოს სწორედ ის იყო ბიჭუნას ღვიძლი მამა. ბოლოს და ბოლოს კაცები დაეჭვდნენ და ცენტრში დაუწყეს მოკითხვა სინამდვილის გასარკვევად...

პარადოქსულია, მაგრამ ყველაზე ხშირად ექსპერტიზის ინიციატორები დედამთილები არიან — რძალმა ბავშვი „გვერდზე“ აიკიდა და იურიდიულ მამიკოს სრულებით არ ჰგავსო.

ანალიზის დაჟინება შეუძლიათ მამებსაც და დედებსაც. ქალებს, როგორც წესი, მატერიალური მიზნები ამოძრავებთ — კაცისათვის გვარიანი თანხის დაცინცვლა პაწიას სარჩენად. მამებს კი დარწმუნება სურთ, რომ თავიანთ სისხლსა და ხორცს ზრდიან და არა სხვა ბიძიას ნაშიერს. ისეთ ოჯახებშიც კი, სადაც მამობის საკითხი არ დგას, როგორც მინიმუმი, 8 პროცენტი მამაკაცებისა სხვის ბავშვს ზრდის ეჭვის გაუჩენლად. ეს მონაცემი საერთოა დასავლეთისთვისაც და რუსეთისთვისაც...

პროფესორის მონათხრობს პატარ-პატარა „ქრესტომათიული“ ისტორიები დავუმატოთ.

სახელგანთქმული მამა მინდა!

ცნობილმა გერმანელმა ჩოგბურთელმა, უიმბლდონის სამგზის ჩემპიონმა ბორის ბეკერმა აღიარა თავი რუსი ტოპ-მოდელის ანჟელა ერმაკოვას 10 თვის გოგონას ანას მამად. ქალის თქმით, სპორტსმენმა ის 1999 წლის 30 ივნისს შეაცდინა ლონდონის იაპონურ რესტორანში. ჩოგბურთელი უარყოფდა ყველა ბრალდებას, მაგრამ ოფიციალურად ჩატარებული დნმ-ექსპერტიზის შედეგების გამოქვეყნების შემდეგ მოუწია მამობის აღიარება. „ამას „შემთხვევით კავშირსაც“ ვერ დაარქმევ, — ჰყვებოდა ბორისი, — ეს იყო ხუთწამიანი აქტი. საერთოდ არ მესმის, როგორ უნდა მომხდარიყო განაყოფიერება, ჩვენს შორის ხომ მხოლოდ ორალური სექსი „შედგა“.... არც ამ შემთხვევამდე, არც მერე, ანჟელა თვალით არ მინახავს — სასამართლოს სხდომამდე“...

* * *

„Rolling Stones“ ჯგუფის სოლისტი მიკ ჯაგერი იძულებით უხდის ალიმენტებს 29 წლის ბრაზილიელ მანეკენს ლუსიანა მორადს. ჯერ კიდევ ბავშვის დაბადებამდე ქალმა მთელი მსოფლიოს გასაგებად განაცხადა — ფეხმძიმედ სწორედ მიკისგან ვარო. ლუსიანას მშობიარობის შემდეგ მომღერალი მამობაზე უარს ამბობდა, თუმცა, თვეში 15 ათას დოლარს იხდიდა. მისი ადვოკატები ტოპ-მოდელს მილიონნახევარს სთავაზობდნენ პირგასამტეხლოს, მაგრამ ის დაჟინებით მოითხოვდა მამობის აღიარებას. მოწყობილმა დნმ-ექსპერტიზამ დაადასტურა, რომ მიკი მართლაც მშობელია.

* * *

მსახიობმა ქალმა ან-ჟილბერ დროსარმა ფრანგი კინოვარსკვლავისა და მომღერლის ივ მონტანის გვამის ექსგუმაციის ჩატარების საკითხი დასვა — ჩემი გოგონა ავრორა იმისგან მყავსო. ქალიშვილი გარეგნულად მართლაც ჰგავდა ივს და ამაზე დაყრდნობით სასამართლომ სცნო კიდევაც ლეგენდარული მსახიობის ასულად. დნმ-ის გამოკვლევამ კატეგორიულად უარყო ეს ფაქტი...

* * *

ვინმე ლუბოვ საფონოვა ამტკიცებდა, რომ ვაჟი ალიოშა ცნობილი მსახიობისგან დიმიტრი ხარატიანისგან ჰყავს, რომელსაც, სხვათა შორის, სამაგალითო მეოჯახის რეპუტაცია აქვს. ასეთი სახელის გასამართლებლად დიმამ მამობაზე ტესტის გავლა გადაწყვიტა. ავანტიურისტი დედაკაცი ტყუილში გამოიჭირეს.

ჩემპიონთა ლიგა

ვის დანებდება პარიზი?

ოთხშაბათამდე „ბარსელონასა“ და „მილანს“ ერთმანეთი ოთხ-ოთხჯერ ჰყავდათ დამარცხებული. აღსანიშნავია, რომ ბურთების შეფარდებაც თანაბარი იყო. ბალანსი არც „ნოუ კამპზე“ გამართული დიდებული სანახაობის შემდეგ დარღვეულა, ოღონდ ასეთმა შედეგმა ამჯერად კატალონიელები გაახარა – ერთი კვირის წინათ იტალიაში მოგებული პირველი ნახევარფინალური რაუნდის შემდეგ – 1:0 შინ უგოლო ფრემ პარიზში 17 მაისისთვის დანიშნული გადამწყვეტი მატჩის საგზური ფრანკრაიკაარდის გუნდს მოუტანა. იქ რონალდინიოსა და კომპანიას ანრის „არსენალი“ ელის.

ტიტანთა საპასუხო დუელი, განსაკუთრებით მისი პირველი ნახევარი, თანამედროვე ფეხბურთის მწვერვალად შეგვიძლია ჩავთვალოთ (ყოველ შემთხვევაში, საკლუბო დონეზე მაინც). ამით, ვფიქრობთ, ყველაფერია ნათქვამი და ამიტომ დაუვიწყარი შეხვედრის პერიპეტიებს აღარ შევეხებით. მხოლოდ იმას დავამატებთ, რომ უნდა გვეამაყებოდეს, კახი კალაძემ კვლავაც რომ მოახერხა საკუთარი ღირსებების წარმოჩენა.

რეკორდი

სამგზის

გუშინ რიყეზე მორიგი, რიგით მესამე გინესის რეკორდი დაამყარა 25 წლის ქართველმა მოჭიდავემ ლაშა პატარაიამ. ჩხოროწყუს რაიონის სოფელ პირველი ჭოღის მკვიდრმა (წონა – 89 კგ, სიმაღლე – 180 სმ) ამჯერად ცალ ყურზე რგოლურად გამობმული ნეილონის წვრილი თოკით 41 მეტრსა და 10 სანტიმეტრზე გადააადგილა 4,5 ტონაზე მეტი სიმძიმის ერთმანეთს გადაჯაჭვული ორი მიკროავტობუსი „ფორდი“.

ვულოცავთ!

სურათზე: ასე დაიბადა ახალი მიღწევა.

რობერტ ბაგოიანის ფოტო.

ჭადრაკი

დიდოსტატობაც, საგზურიც და ნაკრებში მოხვედრის შანსიც

უკვე გაუწყეთ, რომ თურქეთში დამთავრებულ მოჭადრაკეთა ევროპის ჩემპიონატზე საქართველოს წარგზავნილებმა მსოფლიო ჩემპიონატის სამი საგზური მოიპოვეს. ერთ-ერთის მფლობელი გახდა საერთაშორისო ოსტატი სოფიო გვეტაძე.

– შეჯიბრებაზე გამგზავრებამდე დიდოსტატის 3 ბალი მქონდა, მაგრამ ამ წოდების მოსანიჭებლად ერთი პარტიალა მაკლდა, – მითხრა კუშიდაშიდან დაბრუნებულმა ქართველმა მოჭადრაკემ. – ცხადია, ამ ამოცანის შესრულება სირთულეს არ წარმოადგენდა, ამიტომ ჩემთვის მსოფლიო ჩემპიონატის საგზურზეც ვოცნებობდი. მამაჩემის დახმარებით თითქოს ურიგოდ არ მოვმზადებულვარ, მაგრამ პირველმა პარტიამ ლამის ყველაფერი თავდაყირა დამიყენა.

გერმანელ ელიზაბეტ პეტცთან შეხვედრისას აშკარა უპირატესობას მივაღწიე – ენდშპილში ორი ზედმეტი პაიკი მქონდა და როცა მეგონა, მეტოქე დამნებდებოდა, სწორედ მაშინ ზედიზედ დავუშვი უხეში შეცდომები და დავმარცხდი. წაგებამ წონასწორობიდან გამომიყვანა – მეორე დღეს საკმაოდ სუსტ აზერბაიჯანელ მოჭადრაკესთან ვერაფერი გავაწყვე და ყაიმს დავჯერდი. აქედან მოყოლებული, ჩემში რაღაც გარდატეხა მოხდა – ისეთი ძალით ავთამაშდი, მე თვითონ მიკვირდა. მეცხრე-მეათე ტურებში ლიდერთა ჯგუფში მყოფ სომეხ ელინა დანიელიანსა და რუმინელ კორინა პეპტანს ვძლიე, ბოლო რვა შესაძლებლიდან კი 6,5 ქულა მოვაგროვე.

– და მეთერთმეტე ტურის წინ ვერცხლის მედლის მოპოვების შანსი გაგიჩნდა...

– ჰო, მაგრამ რისკი სახიფათო იყო. ჰოლანდიაში გათხოვილი ჩვენი თანამემამულე თეა ლანჩავა-ბოსბოომი, ეტყობა, ამ შეჯიბრებისთვის მართლაც კარგად მოემზადა – სულ ლიდერთა შორის გახლდათ. მსოფლიო ჩემპიონატის საგზური განაღდებული რომ მქონოდა, მოგებისთვის ვიბრძოლებდი, მით უმეტეს, თეთრებით ვიყავი.

მართალი გითხრათ, გარანტირებული ლუკმა ვარჩიე და თეას დავუზავდი, თან მესამე ადგილის მოპოვების შანსიც შევინარჩუნე. ყაიმი ლანჩავასაც აძლევდა ხელს – იგი სუფთად გავიდა მეორე ადგილზე.

ბოლო ტურში ევროპის პირველმა ჩემპიონმა – უკრაინელმა ნატალია ჟუკოვამ ეკატერინა ატალიკთან შეხვედრისას ნაღდი მოგება და ლიდერებთან გათანაბრების შესაძლებლობა გაუშვა ხელიდან. არადა, მედლების ბედი ტაიბრეიკებით გაირკვეოდა, მე კი უკეთესი კოეფიციენტით მე-5 ადგილზე გავიდოდი და, პირობისამებრ, საქართველოს ოლიმპიურ გუნდში მოვხვდებოდი. საამისოდ ახლა რამდენიმე მოჭადრაკესთან დამატებით მატჩებში მომიწევს ბრძოლა, რადგან თურქეთში ტაიბრეიკებისას უკრაინელ ინა ზაპონენკოსთან დავმარცხდი და საბოლოოდ მეათე ადგილი დავიკავე. სამაგიეროდ, საგზური მოვიპოვე, ქალთა დიდოსტატის ნორმა გადაჭარბებით შევასრულე, ხოლო ვაჟთა საერთაშორისო ოსტატობისთვის ბალიდა მჭირდება.

– თურქეთის გუნდურ ჩემპიონატში მონაწილეობამ ვერაფერი შეგძინა?

– როგორ არა – სარეიტინგო ქულები და საკუთარი შესაძლებლობის მეტი რწმენა, რადგან ქალაქ ქონიოს სელჩუკის უნივერსიტეტის გუნდის შემადგენლობაში 7 პარტია ვითამაშე და 5 ქულა მოვაგროვე. რაც მთავარია, ევროპის ჩემპიონ ატალიკსა და უკრაინელ მარია მუზიჩუკს ვძლიე. თურქეთში ორივე შეჯიბრებაზე ერთბაშად 47 პუნქტი მოვიმატე და ჩემმა რეიტინგმა 2408-ს მიაღწია.

– სამომავლოდ რა გეგმები გაქვს?

– უპირველესი საზრუნავი საქართველოს ოლიმპიურ ნაკრებში მოხვედრაა. ძალიან მინდა 19 მაისიდან ტურინში მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადაზე ვითამაშო.

ესაუბრა

ვაჟა დანელია

ძიუდო

„ოქროც“, „ვერცხლიც“, „ბრინჯაოც“

ანკარაში დამთავრდა იუნიორ ძიუდოისტთა დიდი საერთაშორისო ტურნირი, რომელშიც ქართველი მოჭიდავეებიც მონაწილეობდნენ. ჩვენმა გოგონებმა და ვაჟებმა 4 ოქროს, 3 ვერცხლისა და 2 ბრინჯაოს მედალი მოიპოვეს.

პირველ ადგილებზე გავიდნენ ნათია ოქელაშვილი (70კ, მარიამ ჩადუნელი (მძიმე წონაკ, გიორგი ტაბლიაშვილი (55კ და იაგო მესტვირიშვილი (81კ. ფინალური ორთაბრძოლები დათმეს და „ვერცხლს“ დასჯერდნენ ლუიზა ფევაძე (57კ, ანი ძაძამიძე (63კ და ანა კაკაბაძე (მძიმეკ, ხოლო მაია ტარუაშვილმა (52კ და გიორგი ეპიტაშვილმა მესამე ადგილები დაიკავეს.

საქართველოს ნაკრები გუნდები ემზადებიან ევროპის პირველობისთვის, რომელსაც ივნისში ბუდაპეშტი უმასპინძლებს.

ორბიტაზეა

დაუთოება ამშვიდებს

ასე განაცხადა კრივში „ახალგამოცხვარმა“ მსოფლიო ჩემპიონმა, უკრაინელმა ვლადიმერ კლიჩკომ. დიახ, ფსიქოლოგიური ძალების აღსადგენად მას საყვარელ საშუალებად მაისურის უთოობა მიაჩნია.

„ადრე ამას არ ვაღიარებდი, მაგრამ როდესაც მაისურს ვაუთოებ, ვმშვიდდები, – განუცხადა გერმანელ ჟურნალისტებს უკრაინელმა მოკრივემ, – პირველ რიგში, როგორც კი რომელიმე სასტუმროში ჩავდივარ, უთოსა დ საუთოვებელ დაფას ვეძებ. ჩემს გარდა ჩემს მაისურებს არავინ ეხება“.

მისი თქმით, მამაკაცს მაინცდამაინც არ უნდა აღელვებდეს თავის გარეგნობა. „ბებიაჩემი მუდამ მეუბნებოდა, საკმარისია, თუკი მამაკაცი მაიმუნზე ცოტა უკეთესად გამოიყურებაო“, – იხუმრა მოკრივემ.

უძველესი ბურთი გამოფინეს

მსოფლიოში ყველაზე უძველესი ფეხბურთის ბურთი, რომელიც დაახლოებით 450 წლის წინათ შეკერეს, ჰამბურგის მუზეუმში გამოფინეს ფეხბურთში 2006 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის წინ. ის მთავარი ექსპონატი იქნება ფეხბურთის ისტორიისადმი მიძღვნილ გამოფენაზე.

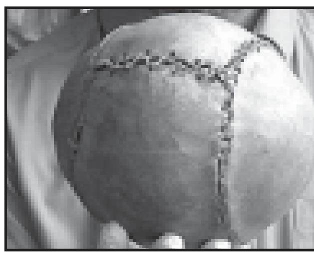

ისტორიული ბურთის კამერა დამზადებულია ღორის საშარდე ბუშტისგან, ზემოდან კი დაფარულია სქელი, შესაძლოა, ირმის ტყავის ნაჭრებისგან შეკერილი გარსით. მიიჩნევენ, რომ XVI საუკუნეში ბურთი ეკუთვნოდა შოტლანდიის დედოფალ მარია სტიუარტს. აქამდე კი ინახებოდა სტირლინგ სმიტის მუზეუმში, შოტლანდიაში.

„გერმანელები იმ დასკვნამდე მივიდნენ, რომ ჩვენი ფეხბურთის ბურთი, როგორც ჩანს, ყველაზე უძველესია მსოფლიოში“, – განაცხადა სტირლინგ სმიტის მუზეუმის თანამშრომელმა მაიკლ მაკგინესმა.

რესლინგი თუ მოდელიორობა?

ემი ვებერი, თავის თავში რომ აერთიანებს ველური დასავლეთის აულაგმავობასა და სილამაზის კალიფორნიულ ფორმებს, წარმატებით გამოდიოდა რესლინგის ცნობილ შოუშიც და ყველა ასაკის მამაკაცთა ყველაზე საყვარელ მოდელადაც ითვლება. ის არც მოტოციკლეტზე ამბობს უარს. სწორედ ასეთი მრავალფეროვნებისთვის ღებულობს მრავალრიცხოვან მიწვევებს რეკლამაში გადასაღებად.

შარშან ის რესლინგ-შოუდან დაითხოვეს, რადგან ერთმა ამერიკულმა პორნოჟურნალმა გამოაქვეყნა მისი სტრიპ-კლუბში გადაღებული ფოტო. თუმცა, ახლა ამბობენ, რომ მალე რესლინგს დაუბრუნდება, რადგან ძალზე ხელსაყრელი კონტრაქტი შესთავაზესო.

სხვათა შორის, ლამაზმანი ემისთვის არც კინოა „უცხო ხილი“. აღსანიშნავია მისი ნამუშევარი სერიალებში „მელროუზ პლეისი“, „ზვირთებზე“, „ახალგაზრდები და მოუსვენარნი“, „აბრეშუმის წინდები“ და სხვ. მაგრამ მოდელობა ჯერჯერობით წინა პლანზეა.

რეპლიკა

საქართველო და ქართველობა ვითომ დასაწუნია?

ახლახან ქართული ტელევიზიით ორი სიუჟეტი ვნახე. ერთიც და მეორეც ფეხბურთს შეეხებოდა. ამ დღეებში თასების თასზე თბილისის „დინამოს“ გამარჯვების 25 წელი სრულდება და, რა თქმა უნდა, მესიამოვნა. მე არ ვიცი, ვინ როგორ ფიქრობს, მაგრამ მე მეამაყება ჩვენი წარსული ფეხბურთით. რა ვუყოთ, რომ დამოუკიდებელ ქვეყანაში ვერ ამაღლდა იმ დონეზე. ესეც სულ მალე მოხდება. მხოლოდ ამისთვის საჭიროა შრომა და საქმის სიყვარული. რაც მე ამ ორი დღის წინათ ტელევიზიით ვნახე და მოვისმინე, რა თქმა უნდა, არ ველოდი და განცვიფრებული დავრჩი, თუ საით მივექანებით. ესპანეთიდან ტელევიზია ორ ქართველ მცირეწლოვან ფეხბურთელს აჩვენებდა. ასე თქვეს ორივეს დიდი მომავალი აქვსო. ერთ-ერთ მათგანს კორესპონდენტმა რომ ჰკითხა, შენი მიზანი რა არისო, ბავშვმა უმალ უპასუხა, ვითამაშო „ბარსელონაში“ და თან რონალდინიოს დონეზეო. ვთქვათ, შენ მართლა კარგი ფეხბურთელი დადექი, საქართველოს საუკეთესო კლუბში ითამაშებ და ალბათ საქართველოს ნაკრებშიცო. ბავშვმა კატეგორიულად უარი თქვა, როგორც ერთზე, ისე მეორეზე.

მოდი და სამომავლოდ ასე გაზრდილი ახალგაზრდის იმედი გქონდეს. საზღვარგარეთ კი თამაშობენ ჩვენი ფეხბურთელები, მაგრამ არც ერთს სამშობლოსათვის ზურგი არ შეუქცევია (ასეთებია კალაძე, ხიზანიშვილი, არველაძე, კობიაშვილი, იაშვილი და სხვებიძ.

მეორე: იმავე დღეებში „რუსთავი-2“-ზე სპორტულმა მიმომხილველმა დიმიტრი ოზოლაძემ ქართველ გულშემატკივრებს ახალი ამბავი ახარა: თბილისში ესპანური გუნდის „ბარსელონას“ ფანების კლუბი ჩამოყალიბდა და მისი პრეზიდენტი ლევან ყიფიანიაო. მე ეს ამბავი ცოტა არ იყოს მემცხეთა. თავიდან ვიფიქრე, ქართულ ფეხბურთში სასიკეთო რამ გააკეთეს მეთქი და... ნათქვამია, ჯერ თავო და თავო, მერმედ კი სხვაო და სხვაოო. ყველას თვალი უცხოეთისკენ გაურბის, შინაურები არ უნდა. ამ საქმის მესვეურებს მე მოვაგონებ, რომ ქართველებს ჰყავდათ შეუდარებელი ფეხბურთელები, როგორებიც იყვნენ: ბორის პაიჭაძე, ბასა ღოღობერიძე, სლავა მეტრეველი, მიხეილ მესხი, გივი ჩოხელი, შოთა იამანიძე, მურთაზ ხურცილავა, რევაზ ძოძუაშვილი, ალექსანდრე ჩივაძე, დავით ყიფიანი, ვიტალი დარასელია, ვლადიმერ გუცაევი, თენგიზ სულაქველიძე, რამაზ შენგელია და სხვები.

პატივი ვცეთ მათ, მათ დიდ ამაგსა და დამსახურებას, მშობლიურ ქვეყანას, რომელსაც ჩვენებურად საქართველო ჰქვია, სხვათა ენაზე კი ჯორჯია.

დურმიშხან ცინცაძე

ჩოგბურთი

ლიტვამ გვაჯობა

ანტალიაში ევრო-აფრიკული მეორე ზონის A ჯგუფის ქალთა გუნდების – საქართველოს და ლიტვის ნაკრებთა მატჩი ბალტიისპირელთა გამარჯვებით დამთავრდა – 2:1. მაკა ჩახნაშვილმა ლინა სტანჩიუტე დაამარცხა, ია ჯიქიამ კი იულია გოტოვსკიტესთან დათმო ორთაბრძოლა, ჩახნაშვილ-ჯიქიას წყვილმაც ვერაფერი გააწყო მეტოქეებთან.

ჩვენი გოგონები დღეს ირლანდიელებს ხვდებიან.

მცხეთის რაიონის სოფელ ლისის საკრებულოს ტერიტორიაზე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის პრივატიზაციისათვის

აუქციონის ჩატარების გრაფიკი და პირობები:

[illegible]	[illegible] №61
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] ([illegible]) [illegible] 72 [illegible] 16 [illegible] 01 [illegible] 296
[illegible]	[illegible]
[illegible]	1,741 [illegible]
[illegible]	135,8 [illegible]
[illegible]	[illegible] №200122900, [illegible] 220101107, [illegible] 300134100
[illegible]	[illegible] 20%.
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] (8273 2)3093
[illegible]	4-08-2008 - 22-08-2008 14:00 - 17:00
[illegible]	23-08-2008, 12:00
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	

[illegible]	[illegible] №62
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] ([illegible]) [illegible] 72 [illegible] 16 [illegible] 01 [illegible] 297
[illegible]	[illegible]
[illegible]	0,739 [illegible]
[illegible]	57,65 [illegible]
[illegible]	[illegible] №200122900, [illegible] 220101107, [illegible] 300134100
[illegible]	[illegible] 20%.
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] (8273 2)3093
[illegible]	4-08-2008 - 22-08-2008 14:00 - 17:00
[illegible]	23-08-2008, 12:00
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	

[illegible]	[illegible] №63
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] ([illegible]) [illegible] 72 [illegible] 16 [illegible] 01 [illegible] 298
[illegible]	[illegible]
[illegible]	0,3716 [illegible]
[illegible]	29 [illegible]
[illegible]	[illegible] №200122900, [illegible] 220101107, [illegible] 300134100
[illegible]	[illegible] 20%.
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] (8273 2)3093
[illegible]	4-08-2008 - 22-08-2008 14:00 - 17:00
[illegible]	23-08-2008, 12:00
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	

[illegible]	[illegible] №64
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] ([illegible]) [illegible] 72 [illegible] 16 [illegible] 01 [illegible] 305
[illegible]	[illegible]
[illegible]	3,99 [illegible]
[illegible]	311,22 [illegible]
[illegible]	[illegible] №200122900, [illegible] 220101107, [illegible] 300134100
[illegible]	[illegible] 20%.
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] (8273 2)3093
[illegible]	4-08-2008 - 22-08-2008 14:00 - 17:00
[illegible]	23-08-2008, 12:00
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	

მცხეთის რაიონის სოფელ ლისის საკრებულოს ტერიტორიაზე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის პრივატიზაციისათვის

აუქციონის ჩატარების გრაფიკი და პირობები:

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

ქ. თბილისის სახელმწიფო ქონების აღრიცხვისა და პრივატიზების სამმართველო აცხადებს აუქციონის ფორმით სახელმწიფო ავტოტრანსპორტის პრივატიზებას:

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
5	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
6	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
7	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
8	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
9	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
10	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
11	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
12	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

განაცხადები მიიღება აუქციონის ჩატარებამდე ბოლო 30 კალენდარული დღის განმავლობაში, 2006 წლის 26 აპრილის ჩათვლით, ყოველდღე, შაბათ-კვირის გარდა, 14.00 საათიდან 17.00 საათამდე. აუქციონი ჩატარდება 2006 წლის 27 აპრილს 14.00 საათზე. მისამართი: თბილისი, გ. ტაბიძის ქ. №4, ქ. თბილისის სახელმწიფო ქონების აღრიცხვისა და პრივატიზების სამმართველოში. დამატებითი ცნობებისათვის მოგვმართეთ ზემოთ აღნიშნულ მისამართზე ტ: 933764.

ინფორმაცია გამოქვეყნებულია გაზეთ „მესაკუთრეს" 22.04.06 წ. №16.

ქ. თბილისის სახელმწიფო ქონების აღრიცხვისა და პრივატიზების სამმართველო აცხადებს კომერციულ კონკურსს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული ფორმით მართვის (გადაცემის) წესის შესაბამისად

1. დიდუბე-ჩუღურეთის რაიონში, ბელიაშვილის ქუჩაზე (ქარხანა „მიონის" მიმდებარე ტერიტორიაძ მდებარე ადგილობრივ სახელმწიფო საკუთრებაში რიცხული სადისპეტჩეროს №1, №2, №3 და №4 შენობების 59,47 კვ. მეტრი (მ. შ. 29,19 კვ. მეტრი საზაფხულო ფართიძ არასაცხოვრებელი ფართობი გაიცემა იჯარის უფლებით, საიჯარო ქირის წლიური ოდენობა შეადგენს 1200 ლარს (მ. შ. წილობრივი მიწის წლიური საიჯარო ქირაა 132 ლარიძ, იჯარის ვადაა 5 წელი.

„ბეს" სიდიდე განისაზღვრება მინიმუმ 300 ლარის ოდენობით, რომელიც ჩაითვლება ობიექტის იჯარის ვადის ბოლო წლის ბოლო სამი თვის საიჯარო გადასახადში.

2. დიდუბე-ჩუღურეთის რაიონში, ლუბლიანისა და ახმეტელის ქუჩების გადაკვეთაზე მდებარე ადგილობრივ სახელმწიფო საკუთრებაში რიცხული სადისპეტჩეროს №1 და №2 შენობების 266,41 კვ. მეტრი (მ. შ. 158,13 კვ. მეტრი საზაფხულო ფართიძ არასაცხოვრებელი ფართობი გაიცემა იჯარის უფლებით, საიჯარო ქირის წლიური ოდენობა შეადგენს 1800 ლარს (მ. შ. წილობრივი მიწის წლიური საიჯარო ქირაა 244,08 ლარიძ, იჯარის ვადაა 5 წელი.

„ბეს" სიდიდე განისაზღვრება მინიმუმ 450 ლარის ოდენობით, რომელიც ჩაითვლება ობიექტის იჯარის ვადის ბოლო წლის ბოლო სამი თვის საიჯარო გადასახადში.

3. ვაკე-საბურთალოს რაიონში, უნივერსიტეტის მაღლივ კორპუსთან მდებარე ადგილობრივ სახელმწიფო საკუთრებაში რიცხული სადისპეტჩეროს №1 შენობის 222,15 კვ. მეტრი (მ. შ. 140,13 კვ. მეტრი საზაფხულო ფართიძ არასაცხოვრებელი ფართობი გაიცემა იჯარის უფლებით, საიჯარო ქირის წლიური ოდენობა შეადგენს 2500 ლარს (მ. შ. წილობრივი მიწის წლიური საიჯარო ქირაა 348 ლარიძ, იჯარის ვადაა 5 წელი.

„ბეს" სიდიდე განისაზღვრება მინიმუმ 625 ლარის ოდენობით, რომელიც ჩაითვლება ობიექტის იჯარის ვადის ბოლო წლის ბოლო სამი თვის საიჯარო გადასახადში.

4. გლდანი-ნაძალადევის რაიონში, გლდანის დასახლების VIII მიკრორაიონში მდებარე ადგილობრივ სახელმწიფო საკუთრებაში რიცხული სადისპეტჩეროს №1 და №2 შენობის 56,36 კვ. მეტრი არასაცხოვრებელი ფართობი გაიცემა იჯარის უფლებით, საიჯარო ქირის წლიური ოდენობა შეადგენს 1200 ლარს (მ. შ. წილობრივი მიწის წლიური საიჯარო ქირაა 90 ლარიძ, იჯარის ვადაა 5 წელი.

„ბეს" სიდიდე განისაზღვრება მინიმუმ 300 ლარის ოდენობით, რომელიც ჩაითვლება ობიექტის იჯარის ვადის ბოლო წლის ბოლო სამი თვის საიჯარო გადასახადში.

5. გლდანი-ნაძალადევის რაიონში, თ. ერისთავის ქ. №1-ში მდებარე ადგილობრივ სახელმწიფო საკუთრებაში რიცხული სადისპეტჩეროს № 1 შენობაში არსებული 175,12 კვ. მეტრი არასაცხოვრებელი ფართობი გაიცემა იჯარის უფლებით, საიჯარო ქირის წლიური ოდენობა შეადგენს 1500 ლარს (მ. შ. წილობრივი მიწის წლიური საიჯარო ქირაა 113,94 ლარიძ, იჯარის ვადაა 5 წელი.

„ბეს" სიდიდე განისაზღვრება მინიმუმ 375 ლარის ოდენობით, რომელიც ჩაითვლება ობიექტის იჯარის ვადის ბოლო წლის ბოლო სამი თვის საიჯარო გადასახადში.

საკონკურსო პირობებად განისაზღვროს:

აძ იჯარის უფლებით გასაცემ ფართობზე მიმდინარე სარემონტო სამუშაოების ჩატარება;

ბძ იჯარის უფლებით გასაცემი გარემონტებული ფართობიდან საჭიროების შემთხვევაში ქ. თბილისის ტრანსპორტის საქალაქო სამსახურის მოთხოვნისთანავე 10 კვ. მეტრამდე არასაცხოვრებელი ფართობის გამოყოფა სადისპეტჩეროს საქმიანობისათვის;

გძ ინფორმაციის წარმოდგენა „მეიჯარესთან" ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების შესახებ;

„ბეს" გადახდა ხდება: ერთიანი ანგარიში არასაგადასახადო (ცენტრალურიძ №200122900, საქართველოს ეროვნული ბანკი, ბანკის კოდი 220101107, სახაზინო კოდი 302003000.

კონკურსი ჩატარდება 2006 წლის 23 მაისს 11 საათზე.

კონკურსში მონაწილეობაზე განაცხადების მიღება მიმდინარეობს კონკურსის ჩატარების თარიღამდე ბოლო 30 კალენდარული დღის განმავლობაში. განაცხადები მიიღება ყოველდღე (შაბათ-კვირის გარდაძ 11 საათიდან 17 საათამდე, მისამართზე: ქ. თბილისი, გალაკტიონის ქ. №4-ში (ტელ: 932994ძ.

შენიშვნა: ინფორმაცია გამოქვეყნებულია გაზეთ „მესაკუთრის" 2006 წლის 22 აპრილის №16 (461ძ-ში.

სამმართველოს უფროსი
დ. ჭედია

2006 წლის 12 მაისს 14 საათზე გაიმართება სს „ბელელის" აქციონერთა კრება შემდეგი დღის წესრიგით:

საზოგადოების ბალანსზე რიცხული გამოუყენებელი ზოგიერთი სახის ძირითადი საშუალებების გასხვისების შესახებ.

აქციონერთა კრება ჩატარდება სს „ბელელის" ადმინისტრაციულ შენობაში, ქ. ხობი, 26 მაისის ქუჩა № 6.

სს „ბელელის"
დირექცია

ყურადღება (განმეორებით)

2006 წლის 18 მაისს, დღის 12 საათზე გაიმართება სააქციო საზოგადოება „ოქსინოს" დამფუძნებელთა საერთო კრება.

დღის წესრიგი:

1. 2005 წლის საფინანსო-ეკონომიკური მაჩვენებლების განხილვა.
2. მიმდინარე საკითხები.

მისამართი: ქ. თბილისი, ბაღდადის ქ. № 12.

სს „ოქსინო"

იჩქარეთ! იჩქარეთ!

ვისაც ჯიბის ფული გინდათ!..

დღეში 10 ლარიც კი შეგიძლიათ იშოვოთ

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გავრცელების საქმეში სიახლეა: საცალო ქსელში ამ გაზეთის უკეთ გავრცელების მიზნით რედაქციამ გადაწყვიტა არნახულ დათმობაზე წავიდეს და ყოველ გაყიდულ ეგზემპლარზე 20 თეთრი გამავრცელებელს მისცეს!

„საქართველოს რესპუბლიკის“ ყოველი ეგზემპლარი 50 თეთრი ღირს. ვინც გაყიდის 10 გაზეთს, 2 ლარი მისია, ვინც 20 ეგზემპლარს გაასაღებს – 4 ლარი, 50 ცალი გაზეთის გამყიდველი უკვე 10 ლარის მფლობელი გახდება!..

– მაპატიე, ლამაზო, უკვე ვიყიდე სხვა „კრიკუნისგან“

ყოველ სამუშაო დღეს 10 ლარი! – ეს უკვე სოლიდური თანხაა, რომელიც შეიძლება თანდათან მოაგროვო და „მცირე ბიზნესიც“ დაიწყო!

მოგმართავთ ყველას, განსაკუთრებით ახალგაზრდებს – უფროსკლასელებს, სტუდენტებს, დიპლომიან და უდიპლომო უმუშევრებს, რომელთაც თბილისის ხალხმრავალ ადგილებში კეთილშობილი, უპრეტენზიო, არცთუ ისე შრომატევადი საქმის გაძღოლა შეგიძლიათ! რაც უფრო მოინდომებთ, მეტ ფხასა და საზოგადოებასთან ხალისიანი ურთიერთობის უნარს გამოიჩენთ, მით მეტ ფულს იშოვნით.

გაზეთის გამავრცელებლებს, კეთილი მისიის შემსრულებლებს, „მყვირალებიც“ შეიძლება გიწოდოთ, რუსულად „კრიკუნებს“ რომ ეძახიან!

არ დაგავიწყდეთ, მცირედიდან იქმნება დიდი, მთავარია არ დაიზაროთ, ამოძრავდეთ, ხალხში გახვიდეთ, ალალი ლუკმა ჭამოთ!

ოპერატიულად დაგვიკავშირდით!

25 აპრილიდან გელოდებით რედაქციაში: კოსტავას ქ. №14, მეოთხე სართული, ტელეფონები: 98-96-34, 98-96-33, 98-96-32; 899 17-21-21, 899 53-16-76, 899 56-81-86, 899 36-00-35, 899 79-76-79...

„საქართველოს რესპუბლიკის“ რედაქცია.

გახსენება

ზაირა გიორგაძე

28 აპრილს ორმოცი დღე სრულდება, რაც წახვედი ამ ქვეყნიდან და ენით გამოუთქმელი, გულშემზარავი სევდა და აუტანელი წუხილი დაგვიტოვე.

სიცოცხლეზე, ქართულ მიწასა და ხალხზე უზომოდ იყავი შეყვარებული. სპეციალობით ფილოლოგმა საკმაო ხანს ემსახურე განათლებასა და ტრანსპორტის სისტემას. უფლისაგან უხვად გქონდა ბოძებული მდიდარი ქართული ბუნება, სიკეთე, სულიერი სისპეტაკე და დაუღალავი შრომისმოყვარეობა.

ადამიანებისადმი უდიდესი სითბოთი, ყურადღებითა და გულისხმიერებით გამოირჩეოდი, რის გამოც სამართლიანად იმსახურებდი საყოველთაო სიყვარულს.

ჩვენო ძვირფასო დედა! შენი მშობლიური სიყვარული არასოდეს არ ჩაქრება ჩვენი ოჯახების წევრებისა და ნათესავ-მეგობრების გულში. გვჯერა, რომ შენს მიერ გაწეული შრომა, ყველასადმი დათესილი სიკეთე, უფლის ნებით, ერთიანად დაუბრუნდება შენს ლამაზ შთამომავლობას. შენ იმ ქვეყნად ისე უდრტვინველად წახვედი, როგორც ამ ქვეყნად იცხოვრე და თან გულითადი, წრფელი ცრემლების ზღვა გაიყოლე.

მსუბუქი იყოს შენთვის მადლიანი ქართული მიწა, უფალმა სასუფეველი დაგიმკვიდროს.

შენი შვილები: ზურაბი, გოჩა, პაატა ოჯახებით.

გარდაიცვალა ვ. სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის საფორტეპიანო კათედრის ღვაწლმოსილი პედაგოგი, საქართველოს დამსახურებული არტისტი, პროფესორი

ოთარ კაიშაური

პანაშვიდი 28, 29 აპრილს, 16 საათზე, გამოსვენება 30 აპრილს 14 საათზე, მის: ალ. ყაზბეგის გამზირი 17 (ყოფილი პავლოვის, I სადარბაზო, III სართული, ბინა 8.

NON-STOP

უხარისხო საწვავის მსხვერპლნი

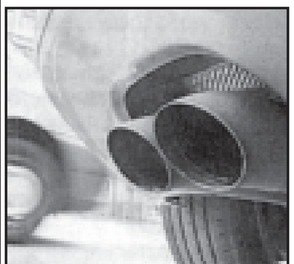

90 ათასი მანქანის დაზიანება აღირიცხა მოსკოვში შარშან უხარისხო საწვავის გამო. აი, ასეთი განცხადება გააკეთა რუსეთის დედაქალაქის ბუნების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის მინისტრმა ლეონიდ ბოჩინმა.

ცუდი საწვავის გამო პირველ რიგში ზიანდება მანქანის ამთები სანთლები. წლის დასაწყისიდან გამკაცრდა მოთხოვნები საწვავის ხარისხზე და მის შესაბამისობაზე ევრო-3 სტანდარტთან. ადრე მოქმედ ევრო-2-თან შედარებით გათვალისწინებულია მასში ტყვიის შემცველობის შემცირება.

დაახლოებით 700 კაცს გახიზნავენ კორიაკიიდან კამჩატკაში

კამჩატკის ნახევარკუნძულზე უკვე გაგზავნეს 170 ადამიანი – ძირითადად ბავშვები. ისინი განათავსეს ინტერნატებში და ბავშვთა გამაჯანსაღებელი ბანაკების ტერიტორიებზე. მრავალ ადამიანს ეშინია მშობლიურ კერებში დაბრუნება, რადგან, არსებობს მიწისძვრის განმეორების საფრთხე. სეისმოლოგთა პროგნოზით, მოსალოდნელია კიდევ 6 მძლავრი მიწისქვეშა ბიძგი.

შეგახსენებთ, რომ 21 აპრილს, კორეაკიის ოლიუტორსკის რაიონის სოფელ ხაილინოდან 18 კილომეტრზე მოხდა ამ ბოლო ასი წლის განმავლობაში უძლავრესი მიწისძვრა, რომლის მაგნიტუდაც რიხტერის სკალით 9,5 ბალს შეადგენდა. ადამიანები უსახლკაროდ დარჩნენ 18-20 გრადუს ყინვაში. ნგრევის ზონაში 4 ათასი კაცი ცხოვრობს.

ნატო რუსეთსაც იწვევს

ნატოს გაერთიანებული ძალების უმაღლესმა მთავარსარდალმა ჯეიმს ჯონსმა პრესკონფერენციაზე განაცხადა, რომ გაერომ ხელი უნდა მოჰკიდოს საერთაშორისო ასპარეზზე ირანთან დაკავშირებული საკითხების გადაწყვეტას. გარდა ამისა, გენერალი ცდილობდა რუსეთის დარწმუნებას, რომ ჩრდილოატლანტიკური ბლოკი დაინტერესებულია მოსკოვთან თანამშრომლობით. „ახლა იმ ტერიტორიებს, რომლებზეც განლაგებულია ჩვენი ბაზები, ვუწოდებთ არა გავლენის სფეროში შემავალ ქვეყნებს, არამედ თანამშრომლობის სახელმწიფოებს“, – თქვა გენერალმა. როგორც მან აღნიშნა, უკვე უახლოეს მომავალში რუსეთის სამხედრო-საზღვაო ფლოტის ფრეგატები შეუერთდებიან ნატოს ოპერაციას ხმელთაშუა ზღვაში. დაგეგმილია, ასევე ერთობლივი წვრთნის გამართვა რუსეთის სპეციალური დანიშნულების ჯარებთან.

ანეკდოტები

– რა არის არჩევნები? – ეს არის ერთადერთი დღე, როდესაც ჩვენებურები ქაღალდს მხოლოდ ურნაში ყრიან და არა ქუჩაში.

* * *

სამი ქალი საუბრობს:

– ქმარმა ფერადი ტელევიზორი და სტერეოსისტემა მიყიდა. ვზივარ სახლში, არსად წასვლა არ არის საჭირო...

– მე კი ქმარმა ვიდეომაგნიტოფონი მიყიდა. ჩართე და გაერთე...

– შენ რა გიყიდა? – ეკითხებიან მესამეს.

– ჩემთვის არაფერი უყიდია. მითხრა, რომ ჩემთან ჯერ კიდევ შეიძლება კინოსა და თეატრში სიარული.

* * *

ჩემი შეყვარებული გოგო მობილური ტელეფონივითაა... როდესაც ფული არა მაქვს, იგი დროებით მიუწვდომელია და გასულია მომსახურების ზონიდან.

* * *

მითხარი, ვინ არის შენი მეგობარი და... ორივეს ჯანდაბამდისაც გქონიათ გზა.

* * *

ფსიქოთერაპევტის კაბინეტიდან აღშფოთებული პაციენტი გამოდის:

– და ამ არარაობამ შეძლო ჩემთვის არასრულფასოვნების კომპლექსის მოხსნა?!

დარია თუ ავდარია

ამინდი 28 აპრილს

დასავლეთ საქართველოში – მცირე მოღრუბლულობა, ჰაერის ტემპერატურა: დღისით +15⁰ – +22⁰, ღამით +9⁰ – +11⁰.

აღმოსავლეთ საქართველოში – მცირე მოღრუბლულობა, ჰაერის ტემპერატურა: დღისით +8⁰ – +14⁰, ღამით +5⁰ – +10⁰.

თბილისში – მცირე მოღრუბლულობა, ჰაერის ტემპერატურა: ღამით +7⁰ დღისით +10⁰.

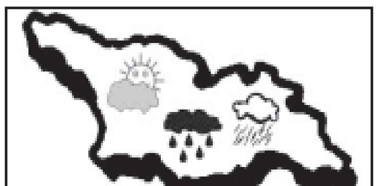

ბათუმი – ღ. +8⁰, დ. +14⁰; **სოხუმი** – (წვიმა) ღ. +4⁰, დ. +12⁰; **ქუთაისი** – (წვიმა) ღ. +7⁰, დ. +14⁰; **ოზურგეთი** – ღ. +5⁰, დ. +12⁰, **ზესტაფონი** – ღ. +6⁰, დ. +14⁰; **რუსთავი** – ღ. +7⁰, დ. +10⁰; **ფოთი** – (წვიმა) ღ. +8⁰, დ. +17⁰; **მესტია** – ღ. -2⁰, დ. +4⁰; **სტეფანწმინდა** – ღ. +1⁰, დ. +5⁰; **თელავი** – (წვიმა) ღ. +6⁰, დ. +11⁰; **გორი** – (წვიმა) ღ. +6⁰, დ. +14⁰; **ახალციხე** – ღ. +2⁰, დ. +14⁰; **ბორჯომი** – ღ. +4⁰, დ. +13⁰; **ცხინვალი** – ღ. +5⁰, დ. +15⁰; **სამტრედია** – (წვიმა) ღ. +7⁰, დ. +15⁰; **ზუგდიდი** – (წვიმა) ღ. +7⁰, დ. +14⁰; **ჭიათურა** – (წვიმა) ღ. +3⁰, დ. +11⁰.

ლარის კურსი

28 აპრილიდან დადგინდა ლარის მიმართ უცხოური ვალუტების შემდეგი კურსები

ინგლისური გირვ. სტერლ.	1	3,2416 ლარი
აშშ დოლარი	1	1,8158 ლარი
ევრო	1	2,2585 ლარი
რუსული რუბლი	1	0,0664 ლარი.
აზერბაიჯანული მანათი	1	2,0095 ლარი.
უკრაინული გრივნა	10	3,6117 ლარი.
თურქული ლირა	1	1,3720 ლარი.
ირანული რიალი	1000	0,1988 ლარი.

საქართველოს რესპუბლიკა
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
იბეჭდება გამომცემლობა „კოლორის“ სტამბაში, რკინიგზის ჩიხი, 20.

დამფუძნებლები – გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ თანამშრომლები

გამომცემელი – შპს „თანადგომა-1“
ქიზიყის ქ. №12, ტ: 71-68-81, 899 797679

მთავარი რედაქტორი რუსლან რუსია.
მორიგე რედაქტორი ბონდო გულიაშვილი.

ინდექსი 66434,
მისამართი: 0108, თბილისი, მ. კოსტავას ქ. №14.
მთავარი რედაქტორი: 98-96-34.
მთავარი რედაქტორის მოადგილე: 98-96-33.
სარეკლამო განყოფილება: 98-96-32; 899 328576

რედაქციის მიერ შეუკვეთავი მასალები დაიბეჭდება ავტორთა ხარჯით. წერილებში მოყვანილი ფაქტების უტყუარობაზე პასუხს აგებენ ავტორები, რომელთა მოსაზრებები, შესაძლოა, მუდამ არ ემთხვეოდეს რედაქციის პოზიციას.

ავტორებს ვთხოვთ, კომპიუტერზე აწყობ 2-2,5 ნაბეჭდ გვერდზე მეტი მოცულობის სტატიებს ნუ შემოგვთავაზებენ.